

Požurimo polako

I u ovome broju Hrvatske riječi ističemo i kulturne sadržaje na naslovnici. Od početka izlaženja našeg tjednika, kulturi se ne pridaje manji značaj u odnosu na druge rubrike. Razlog posvećivanja opsežnog i stalnog prostora za objavljivanje sadržaja iz područja kulture i umjetnosti leži u jednostavnoj činjenici što je ovo područje jedno od najvažnijih područja života za stvaranje i čuvanje društvenog identiteta i prepoznatljivosti, a uz to, dodao bih kako je u pitanju i društveno korisno područje života.

Jezik jest sredstvo za prenošenje poruka, ali je prije svega medij smisla. Tako masovni mediji, koji predstavljaju dio suvremene društvene strukture, uz rasprostiranje vijesti, stvaraju ili održavaju određene kulturne sklopove. Dakle, i prezentiranje sadržaja iz područja kulture i umjetnosti u našem tjedniku utječe malim koracima na kulturne modele i sustave vrijednosti koje su bitne odrednice za postojanje i izgrađivanje naše manjinske hrvatske zajednice.

Promoviranje stvaralaca i stvaralačkog mišljenja u području kulture i umjetnosti možda se čini lakom zadaćom za novinare, ali to nije tako, jer to promoviranje podrazumijeva razne načine zastupljenosti tematike kulture i umjetnosti, od vijesti i izvještaja, do intervjua i recenzija. A kada se u startu eliminiraju zamke procjenjivanja na osnovi lažnog apsoluta, u slučaju kada se apsolutne vrijednosti definiraju samo na osnovi vlastitih vrijednosti kao izraz etnocentrizma, te izbjegnemo zamke nezaobilaznih mediokriteta koji se pojavljuju u izboru društvenih i političkih elita i pokušavaju stvarati određeni kulturni model, slijedi i napor da se prozru manipulacije vrijednostima koje se na kulturnoj sceni često dešavaju. Zatim novinaru ostaje posao da bude radoznao, dovoljno informativan, ali i ocjenjivački, u cilju da tekst bude spona između čitatelja i određenog djela. I na koncu, preostaje pratiti trendove i fenomene koji prate široku kulturnu produkciju.

Uz same aktore koji stvaraju u području kulture i umjetnosti, kao i postojeće kulturne baštine, ne zaboravimo i prošle i sadašnje utjecaje politike i ekonomije na postojanje i izgrađivanje kulturnih modela. Dakle, uspostavljanje racionalne slike o našoj kulturi nije lagan posao. U ostvarenju toga cilja, kao i u razvoju naše manjinske kulturne politike, veliku važnost imaju i druge profesionalne hrvatske manjinske institucije. Zato, požurimo polako.

Z. S.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Prošlo je 18 godina od početka drame Hrvata u Srijemu

HRTKOVCE POLAKO PREKRIVA ZABORAV7

TEMA

Hrvatski program na Radio-televiziji Vojvodine

CILJ JE RAZVIJANJE DOPISNIČKE MREŽE8-9

Trideset godina od smrti Josipa Broza Tita

GLORIFIKACIJA I DEMONIZACIJA ZA SVA VREMENA10-11

Arpad Kolar, privatni poduzetnik iz Sombora

PAMETNI I VRIJEDNI SU NA MARGINI14

INTERVJU

Dominik Deman, magistar povijesti

POVIJEST VOJVOĐANSKIH HRVATA NIJE DOVOLJNO ISTRAŽENA12-13

SUBOTICA

Počela izgradnja koridora 10, »Vojput« tvrdi da je bilo kršenja Zakona o javnim nabavama

OSPORAVANJE TENDERA 20-21

DOPISNICI

Projekt »Stoljeća Bača«

ZAUSTAVLJANJE PROPADANJA KULTURNO-HISTORIJSKOG NASLIJEĐA25

KULTURA

Promocija knjige i CD-a Mirjane i Marije Jaramazović

HAJDEMO ZAJEDNO34

SPORT

Dunja Prčić, košarkašica Partizana

ŠAMPIONSKI NASLOV U PRAVIM RUKAMA47

ODBOR ZA OBRAZOVANJE ORGANIZIRAO JAVNU RASPRAVU O NOVINAMA U ZAKONU O VISOKOM OBRAZOVANJU

Praksa nalaže izmjene, ciljevi ostaju isti

Odbor za obrazovanje, znanost, kulturu, mladež i sport Skupštine Vojvodine u utorak je održao prvi dio tematske sjednice na kojoj je vođena javna rasprava o radnoj verziji novog Zakona o visokom obrazovanju. Po riječima predsjednice Odbora prof. dr. *Svetlane Lukić-Petrović* na drugom dijelu ove sjednice, koja će biti održana sljedećih dana, bit će sumirani prijedlozi koji su se čuli na prvom dijelu sjednice, te će biti definirani zaključci javne rasprave koji će biti upućeni Vladi Srbije i Vladi Vojvodine. Suorganizatori skupa, koji je iniciralo Sveučilište u Novom Sadu, su Odbor za obrazovanje, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i Pokrajinsko tajništvo za znanost i tehnološki razvoj. Uvodna izlaganja imat će rektor Sveučilišta u Novom Sadu prof. dr. *Miroslav Vesković* i pokrajinski tajnik za obrazovanje prof. dr. *Zoltán Jeges*, priopćili su iz Pokrajine.

Zoltán Jeges

U prvoj javnoj raspravi sudjelovali su dekanii državnih i privatnih fakulteta, ravnatelji viših škola strukovnih studija, predstavnici studenata, SANU, VAZU i Matice srpske, kao i članovi nacionalnih vijeća za obrazovanje s teritorija Vojvodine.

»Kada je 2005. godine donesen Zakon o visokom obrazovanju, u njemu je prihvaćen duh europskog sustava obrazovanja. Petogodišnja praksa

u njegovoj primjeni govori kako mora doći do određenih izmjena, koje ne mogu dovesti u pitanje ciljeve započete reforme visokog obrazovanja«, rekla je prof. dr. *Lukić* i istaknula, kako je jedan od prioriteta ciljeva i donošenje nacionalne Strategije visokog obrazovanja, kao i Strategije visokog obrazovanja u AP Vojvodini.

Uvodne napomene o predloženim izmjenama Zakona o visokom obrazovanju imali su članovi radne skupine na njihovoj izradi – dr. *Zoltán Jeges* i dr. *Miroslav Vesković*. *Zoltán Jeges* je, između ostalog, rekao kako je radna skupina za izradu izmjena zakona definirala što će biti preneseno u nadležnost AP Vojvodine, a rektor *Vesković* je naveo kako su u Zakonu o visokom obrazovanju iz 2005. godine nedostajala neka konkretna rješenja pitanja koja su »mučila« akademsku zajednicu. Obrazlažući predložene izmjene, rektor *Vesković* je također rekao kako nedostaje Strategija visokog obrazovanja. Naveo je kako bi trebalo pojačati mobilnost i profesora i studenata u oba smjera, a naročito privlačiti studente iz inozemstva, za što je preduvjet prohodnost diploma. Prve generacije studenata po novom, Bolonjskom sustavu, već su završile studiranje, a zbog problema u komunikaciji s tržištem rada još uvijek nije bilo ozbiljne prilike da se testiraju njihove kompetencije. *Vesković* je rekao kako nema dovoljno komunikacije između Nacionalnog savjeta za visoko obrazovanje i Povjerenstva za akreditaciju, da postoji i neusklađenost s drugim zakonima i podzakonskim aktima, kao u slučaju obrazovanja nastavnika. Također, institucije studentskog standarda ne prepoznaju sve razine visokog obrazovanja, a spomenuo je i pitanje financiranja svih razina studija. U novim rješenjima otvara se i pitanje odnosa privatnih i državnih sveučilišta i fakulteta, kao i odnos znanstvenih instituta i fakulteta.

»DANI POREČA« U ZRENJANINU

Predstavljanje turističkih potencijala

Manifestacija pod nazivom »Dani Poreča« bit će održana 7. i 8. svibnja u Zrenjaninu u organizaciji Gradske uprave i Javnog poduzeća Turistički centar grada Zrenjanina.

Prema najavi organizatora, u lovačkom dvorcu »Kaštel« će danas (petak, 7. svibnja) biti organizirana promocija na kojoj će se nazočnima obratiti gradonačelnik Poreča i direktor Turističke zajednice iz tog grada. Prezentacija sadrži video snimke i materijal pripremljen za tu priliku, a uz nastup istarske klape bit će predstavljena i bogata istarska kuhinja i vina s tih prostora.

U okviru manifestacije, u subotu 8. svibnja na Trgu slobode u Zrenjaninu, od 10 do 19 sati bit će postavljeni štandovi sa propagandnim materijalima i informacijama o kulturno-povijesnom naslijeđu i turističkim potencijalima Poreča.

(Beta)

BLAGI OPTIMIZAM U HRVATSKOJ

Broj nezaposlenih polako opada

U Hrvatskoj je 30. travnja bilo 308.675 nezaposlenih, odnosno za 9983, ili 3,1 posto manje nego u mesec dana prije, objavila je premijerka *Jadranka Kosor*. Istodobno je zaposleno 16.968 osoba, odnosno 38,7 posto više nego prethodnog mjeseca.

Govoreći o konkretnim mjerama za oporavak gospodarstva, premijerka je najavila kako će već na sljedećoj sjednici Vlade biti određeni točni datumi provedbi pojedinih mjera.

»Određiti ćemo rokove provedbe mjera do kraja 2010. godine, zatim onih mjera koje će biti donesene do ulaska Hrvatske u EU te dugoročnih mjera koje se odnose na razdoblje od idućih 10 godina«, rekla je *Kosor* dodavši kako su upravo te dugoročne mjere one koje su se do sada najčešće odgađale, ali sada više nema opravdanja da ih se donese i provede.

BORIS TADIĆ BIT ĆE U MOSKVI NAZOČAN NA PROSLAVI 65. OBLJETNICE POBJEDE NAD FAŠIZMOM

Na okupu lideri iz mnogih zemalja

Proslavi 65. obljetnice pobjede nad fašizmom 9. svibnja u Moskvi nazočit će, pokraj ostalih, i predsjednik Srbije *Boris Tadić*. Proslavi će prisustvovati i lideri Makedonije, Slovenije, Hrvatske, Bugarske, Grčke, Francuske, Njemačke, Slovačke, Češke, Latvije, Estonije i Italije, te predsjednici Vijetnama, Izraela, Kine i Mongolije.

Prema riječima šefa uprave za poslove predsjednika Rusije *Vladimira*

Kožina, lideri Ukrajine i Bjelorusije neće nazočiti svečanostima, jer će one biti održane i u tim zemljama. Lideri SAD i premijer Velike Britanije također neće doći, zbog izbora. Konačan popis lidera u srijedu još nije bio zatvoren.

PROŠLO JE 18 GODINA OD POČETKA DRAME HRVATA U SRIJEMU

Hrtkovce polako prekriva zaborav

Od Hrvata ispražnjena srijemska i dijelom bačka mjesta, sada žive neki svoj drugi, novi život, s novim stanovnicima, a iseljeni srijemski Hrvati polako su se uklopili u nove sredine, jer život ide dalje

Šestog svibnja navršilo se 18 godina od događaja koji je te 1992. Srijemom i Vojvodinom proširio strah, a desetine tisuća Hrvata natjerao u progon. Taj je događaj kasnije nazvan hrtkovačkim sindromom, a među ostalim i zbog njega u Den Haagu se sudi *Vojislavu Šešelju*.

Tog je dana u do tada mirnom srijemskom selu Hrtkovci održan zbor građana, koji je okupio prije svega srpske izbjeglice iz Hrvatske, ali i ostale dovedene prosvjednike, te neke mještane. Protjerivanje građana nesrpske nacionalnosti iz višenacionalne Vojvodine tada je dobilo svoju »službenu« dimenziju. Nazočan je bio i spomenuti samozvani vojvoda, predsjednik Srpske radikalne stranke, koji je na zboru i vatreno govorio. Pročitao je popis 17 mještana hrvatske nacionalnosti, koji su kasnije pod prijetnjama život spašavali iseljavanjem. U tom prvom naletu 20 je hrvatskih obitelji izbačeno iz kuća, a kasnije su otišli i mnogi drugi. Većina, zapravo.

Nakon zbora mještanima Hrtkovaca prijetilo se telefonom, najčešće riječima: »Ustašo seli se ili biraj dijete koje ti je draže!«. Mještani starosjedioci pronalazili bi zaklanog psa s porukom: »Seli se, što čekaš?«, nož zaboden u vrata sa sličnom porukom, inscenirane su tuče mladića koji su došli i onih koji su rođeni u Hrtkovcima... Strah se širio i nimalo nije bio iracionalan.

Hrtkovčani su se selili, najčešće u Hrvatsku preko Mađarske, ostavljali svoje susjede, prijatelje i grobove, a kuće na neviđeno mijenjali za druge u Hrvatskoj. Među prvima su se iselili najugledniji građani: liječnici, učitelji, profesori. Hrtkovčanin *Mijat Štefanac* pronađen je mrtav u polju između Hrtkovaca i Nikinaca. Maltretiran je župnik *Nikola Kraljević*. Progon mještana nesrpske nacionalnosti dobivao je na zamahu.

Mjesna vlast u Hrtkovcima na čelu s *Ostojom Sibinčićem* promijenila je naziv sela u Srbislavce, a on je s istomišljenikom *Trivom Ivkovićem* zamijenio ploču na ulasku u selo. Tu je ploču policija sutradan uklonila, kako bi se legal-

na vlast distancirala od počinitelja. Ali to je bilo sve što je legalna vlast tada uradila.

Hrtkovci će u povijesti ostati zabilježeni kao simbol protjerivanja Hrvata iz Srijema, neki kažu nezastuženo. Jer, osim iz Hrtkovaca, Hrvati su protjerivani i iz drugih srijemskih, ali i bačkih mjesta. U nekima ih više gotovo uopće nema. Hrtkovački su zlosretni put prošli i mnogi stanovnici Beške, Sota, Gibarca, Šida, Golubinaca, Slankamena, Rume, Zemuna, Srijemske Mitrovice, Srijemskih Karlovaca, Kukujevac, Martinaca, Vašice, Morovića, Nikinaca, Platičeva, Sonte... Stradanja Hrvata u Srijemu najbolje je opisao i dokumentirao *Marko Kljajić* u knjizi »Kako je umirao moj narod«, čije je prvo izdanje odmah razgrabljeno. Demografska struktura Srijema zauvijek je silom izmijenjena, a još

i desetak i više godina nakon hrtkovačkog događaja čitav je Srijem bio snažno političko uporište najradikalnijih srpskih stranaka.

Suđenje Šešelju ne ide kako valja, demokratski svijet nije naviknuo na balkanske pravne marifetluke, pa se i danas, 7 godina nakon njegova odlaska u Haag, nalazimo daleko od pravedne presude za događaje koje zapravo nikada nitko ne bi smio zaboraviti. Šešelj je tijekom unakrsnog ispitivanja jednog svjedoča početkom ove godine pred Haškim sudom potvrdio da se 1992. zalagao za protjerivanje Hrvata iz Srbije, tvrdeći, međutim, da je kao uvjet za to navodio dolazak na vlast Srpske radikalne stranke. Priznao je kako je u travnju 1992. u Skupštini Srbije zagovarao retoriziju, odnosno odmazdu nad Hrvatima u Srbiji za protjerivanje Srba iz Hrvatske, ali je tvrdio kako retoriziju dopušta među-

narodno pravo. Jedna od njegovih rečenica, izgovorena na zboru u Hrtkovcima, glasila je: »Bit će dovoljno autobusa, odvest ćemo ih (Hrvate) do granica srpske zemlje, odatle nek idu pješice, ako prije ne odu sami.« Šešelj je još uvijek u Scheweningenu, ali domaći mediji naveliko špekuliraju da se »Voja (uskoro) vraća kući«.

Od Hrvata ispražnjeni Hrtkovci, kao i druga srijemska i dijelom bačka mjesta, sada žive neki svoj drugi, novi život, s novim stanovnicima, a iseljeni srijemski Hrvati polako su se uklopili u nove sredine, jer život ide dalje. Kao i puno puta ranije, i ovoga puta sjećanje na hrtkovački događaj ne zauzima previše prostora u srbijanskim medijima. Tek poneko priopćenje preslab je doprinos nastojanjima da se tragika 90-ih u Srijemu rasvijetli do kraja.

Z. Perušić

Predsjedništvo DSHV-a u povodu obljetnice događaja u Hrtkovcima

Udar od kojeg je teško oporaviti se

U povodu hrtkovačke obljetnice, Predsjedništvo DSHV-a izdalo je priopćenje u kojem se, između ostalog, kaže: »Taj se događaj uzima kao početak progona nesrpskog stanovništva i ostalih neistomišljenika iz Srijema, a poznato je kako su upravo srijemski Hrvati bili pod najžešćim udarom. Deseci tisuća nedužnih stanovnika, lojalnih građana ove zemlje, koji nisu imali nikakve druge krivice osim nacionalne pripadnosti, morali su se iseliti zbog ubojstava, incidenata, prijetnji i opće nesigurnosti. Od ovakvog se udara ovdašnja hrvatska zajednica vrlo teško može oporaviti. Ističemo kako su vojvođanski Hrvati nedužna žrtva besmislene agresije i rata, i da sami nikada nisu dali povoda da ih se tako surovo kazni. Za protjerivanje nesrpskog stanovništva iz Hrtkovaca ni poslije 18 godina nitko nije odgovarao u Republici Srbiji, dok Haški tribunal sudi Vojislavu Šešelju između ostalog i za protjerivanje nesrpskog stanovništva iz Vojvodine.«

HRVATSKI PROGRAM NA RADIO-TELEVIZIJI VOJVODINE

Cilj je razvijanje dopisničke mreže

*Mislim da ćemo prave rezultate imati tek nakon godinu dana rada, kada se redakcija postavi kadrovski i strukturalno, kaže urednik Dragan Jurakić * »Dnevnik« na hrvatskom najgledaniji od manjinskih dnevnika na RTV2*

Prošlo je nešto više od dva mjeseca otkako je Radio televizija Vojvodine počela emitirati redoviti informativni program na hrvatskom jeziku. Gledatelji pokrajinskog medijskog servisa šest dana u tjednu – od ponedjeljka do subote – u terminu od 17 sati i 45 minuta na drugom programu RTV-a mogu gledati 10-minutni »Dnevnik« na hrvatskom jeziku.

Osim informativnog, program na hrvatskom jeziku sadrži i dvije polusatne emisije – »Izravno« i »Svjetonik«.

POKRIVANJE SRIJEMA I PODUNAVLJA

Sumirajući rad u protekla dva mjeseca, odgovorni urednik programa na hrvatskom jeziku Dragan Jurakić kaže kako je dogovor uprave RTV-a i Hrvatskog nacionalnog vijeća za sada ispoštovan glede satnice programa, ali ne i broja ljudi uključenih u realizaciju programa.

»Mi smo i dalje manjinska redakcija s najmanje uposlenika, i imamo samo jednog jedinog dopisnika i to iz Subotice. To je jednostavno jako malo i tražili smo

dopisnike za područja Srijema i Sombora s Podunavljem. To nam nije odobreno, a odobrena je satnica programa. U tom smislu, mi smo osobno nezadovoljni što ne uspijevamo, čak i u manjoj mjeri, video informacijom pokriti događaje iz života hrvatske zajednice u Srijemu i Somboru s okolicom. To zasad ne možemo nikako tehnički ostvariti i to je dio na kojem se i dalje mora inzistirati. Prvi idući sastanak uprave RTV-a i vodstva HNV-a je u lipnju, kada treba tražiti da proširenje ide u tom smjeru, odnosno da dobijemo dopisništva«, kaže Dragan Jurakić.

Dragan Jurakić

Anketa

Radio televizija Vojvodine od 1. ožujka emitira redoviti informativni program na hrvatskom jeziku. Građani su različito informirani o ovom događaju. Neki taj program redovito prate, neki povremeno, a mnogi još niti ne znaju za ovu novost. Ima i onih koji program poistovjećuju ili miješaju s Prizmom, ili s radijskom emisijom Zvuci bačke ravnice, a neki čak gledaju bunjevački program misleći da je to naša emisija. Razgovarali smo s nekim koji ne žele davati izjave i fotografirati se za novine, ali i s onima koji dobro znaju o čemu se zapravo radi.

Vilma Tomić, umirovljenica iz Plavne

Znam za program na hrvatskom jeziku, a to sam slučajno saznala gledajući RTV 2. Volim gledati informativne emisije, pogotovo kada su namijenjene našoj zajednici. Ovo je, kako sam ja shvatila, dnevnik na hrvatskom jeziku i gledam ga uvijek kada sam slobodna. Sviđa mi se što ima puno informacija iz raznih područja, a najviše mi se dopadaju vijesti o kulturnim zbivanjima u našoj zajednici. Zanimljive su i vijesti iz svijeta.

Marija Sotinac, kućanica iz Plavne

Redovito gledam program na RTV, pa i emisije za manjine. Do sada su bili programi na mađarskom, slovačkom, romskom i drugim jezicima, a ugodno sam se iznenadila kada sam čula Dnevnik na čistom hrvatskom jeziku. Nisam mogla vjerovati, mislila sam da je to možda neka pogreška, ali sada znam da je to redovita i svakodnevna emisija na hrvatskom jeziku. I do sada sam gledala našu emisiju subotom, a od sada gledam kad god stignem i ovaj svakodnevni informativni program.

Marko Žagar, vozač iz Srijemske Mitrovice

Smatram da je uvođenjem Dnevnika na hrvatskom jeziku postignuto ono što su ostale nacionalne manjine već izvjesno vrijeme imale. Tim je postupkom postignut

napredak u informiranju hrvatske zajednice. Osim emisija na hrvatskom jeziku »Izravno« i »Svjetonik«, uvođenjem Dnevnika na hrvatskom jeziku Hrvati u Vojvodini imaju mogućnost svakodnevnog informiranja o hrvatskoj zajednici na svom jeziku. Po mom mišljenju emitiranje Dnevnika trebalo bi biti i u prijedpodnevnim satima, jer puno ljudi radi poslijepodnevnu smjenu ili su tada zauzeti, te bi još jedan termin emitiranja povećao informiranost.

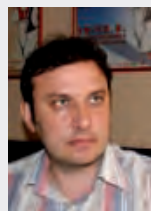
Zlatko Načev, član Gradskog vijeća Srijemske Mitrovice

Uvođenje programa na hrvatskom jeziku na RTV-u ocjenjujem vrlo pozitivno. Dosadašnja situacija, u kojoj hrvatska zajednica, koja je po brojnosti treća u Vojvodini, nije imala ustaljenu shemu programa na materinjem jeziku, bila je nedopustiva. Na ovaj način pripadnici naše zajednice dobili su priliku na jednom se mjestu informirati o najvažnijim zbivanjima kako u zajednici, tako i u matičnoj i domicilnoj državi. Uzevši u obzir činjenicu da je formiranje redakcije još uvijek u tijeku i da izvjestan dio priloga rade amateri, a u usporedbi s programima na drugim manjinskim jezicima, kvalitetu programa ocjenjujem vrlo visokom ocjenom. Da bi ovakav program još više zaživio i bio kvalitetniji, smatram neophodnim osnivanje dopisništava koja bi se bavila zbivanjima u Srijemu i na taj način pridonosila razmjernoj zastupljenosti priloga iz svih područja gdje žive Hrvati.

Damir Pismestrović, zamjenik direktora Centra za kulturu Sirmiumart iz Srijemske Mitrovice

Redovito gledam vijesti hrvatske redakcije na RTV Vojvodini. Na taj se način obavještavam o aktualnim događajima vezanim uz hrvatsku nacionalnu manjinu u Srbiji. Interesantno je to, što redakcija vijesti ima drugačije prioritete izvješća od državnog javnog servisa, što je sasvim razumljivo, pa je s tim moje interesiranje veće. Kad imam slobodnog vremena pogledam i emisije kolažnog tipa poput »Svjetonika« i »Izravno«, koje upoznaju i zbližavaju ljude na ovim prostorima koji dijele ista interesiranja. Siguran sam da će sve ove medijske aktivnosti naše hrvatske manjinske zajednice dati rezultata i pridonijeti jačanju boljih susjedskih i međuljudskih odnosa u Vojvodini, što i jest cilj.

O Hrvatima i u emisiji »Zajedno«

Prilozi iz života hrvatske zajednice u Vojvodini mogu se gledati i u emisiji »Zajedno«, koja se emitira srijedom u 14:05 na prvom programu RTV-a.

On ističe i kako istraživanja javnog mnijenja pokazuju da je »Dnevnik« na hrvatskom jeziku u 90 posto slučajeva najgledaniji, a da je gledanost te informativne emisije vrlo često veća i ukupne gledanosti svijui drugih manjinskih dnevnika. U prosjeku »Dnevnik« na hrvatskom jeziku prati oko 15.000 gledatelja. »To nam daje ohrabrenje, da je naše 'pakiranje' zasad zadovoljavajuće, ali znamo da se time ne možemo dugo

pokrivati jer je suština razvijanje dopisništava, odnosno pokrivanje događaja iz života hrvatske zajednice. Mi sebi ne možemo dopustiti luksuz da budemo tzv. 'radio koji se gleda', već moramo imati dopisnike, što onda jamči gledanost«, kaže Jurakić.

EMISIJE BEZ STATUSA

Realizacija emisije »Izravno« zamišljena kao razgovor s istaknutim ličnostima iz hrvatske zajednice i emisije iz kulture »Svjetionik« je, po Jurakićevim riječima, statusno potpuno neriješena. Iako su s početka bile u terminima subotom i nedjeljom, sada se emitiraju u spojenom nedjeljnom terminu od 16-17 sati. »Mi smo to pitanje pokušali riješiti s upravom RTV-a, ali zasad nam samo govore da pričekamo sljedeći krug razgovora

s HNV-om, pa ćemo onda i to pitanje rješavati. Emisija 'Svjetionik', koja je zamišljena kao emisija iz kulture, za sada je 'ad hoc' riješena, tako što, primjerice, puštamo snimku s Festivala bunjevački pisama iz više dijelova. Smatramo da je i to bolje, nego ništa, kako bismo sačuvali termin«, kaže Jurakić.

On dodaje kako u ovim dvama emisijama vidi također i prostor za angažiranje nezavisnih produkcija koje produciraju programe na hrvatskom jeziku. »Nadamo se da ćemo dobiti kapacitete i da angažiramo neovisne produkcije, ali i one traže definirane uvjete, koji im se za sada ne garantiraju. Dobru suradnju već od ranije imamo s 'Cro-mediom' iz Subotice, ali jednostavno oni ne mogu dobiti nikakvu definiciju njihova statusa«, kaže Jurakić dodajući kako je

omjer neovisne produkcije prema Zakonu o radiodifuziji najmanje 10 posto od ukupne produkcije.

»Naš je glavni fokus sačuvati termine i s maksimalno moguće diplomacije rješavati sva otvorenja pitanja, jedno po jedno. Mislim da ćemo prave rezultate imati tek nakon godinu dana rada, kada se redakcija postavi kadrovski i strukturalno«, zaključuje Jurakić.

Na realizaciji programa trenutačno je angažirano četvero uposlenika – osim urednika *Dragana Jurakića*, to su: novinar *Ivan Benašić*, precenterica *Gordana Jerković* i novinar-dopisnik iz Subotice *Josip Stantić*. Podsjetimo, prije 1. ožujka, kada je s emitiranjem počeo redoviti informativni program na hrvatskom jeziku, na RTV-u se mogla gledati polusatna tjedna emisija »Prizma«.

D. B. P.

Stipan Parčetić, odvjetnik iz Sombora

Nažalost, niti jednom nisam pogledao emisiju na hrvatskom jeziku namijenjenu za hrvatsku nacionalnu manjinu ovdje u Srbiji, a tek sam prije nekoliko dana sasvim slučajno čuo da tako nešto postoji. Stoga smatram da je potrebna bolja reklama, ne samo u Hrvatskoj riječi, već i u drugim medijima. Također, dobro bi bilo emisiju emitirati u pogodno vrijeme, kada je obitelj doma i kada nema puno posla. U svakom slučaju ovako nešto podržavam i želim da takvih emisija bude što više. Nastojat ću je redovito gledati, ukoliko mi vrijeme i poslovi budu dopuštali.

možemo čuti i vidjeti što se zbiva u svijetu, ali ovdje bismo trebali čuti što se zbiva kod nas. Mislim da imamo puno proširenih vijesti, a nepotrebno.

Antun Krstin, umirovljenik iz Sonte

Sadržajem programa na hrvatskom jeziku na RTV-u nisam zadovoljan, no velika je stvar što je to pokrenuto s mrtve točke i što sada i mi, poput ostalih nacionalnih manjina, imamo svoj informativni program na materinjem jeziku. Članovi redakcije na hrvatskom jeziku moraju se potruditi proizvesti više programa u kojima bi bilo više priloga o nama iz Podunavlja i o Srijemcima, ne žive Hrvati samo u Subotici i okolici. To će postići jedino ukoliko se budu malo sa svojim kamerama spustili i u takozvanu provinciju. Konkretno, predložio bih im da više izvještavaju o katastrofalnom stanju gospodarstva u selima šokačkoga Podunavlja, o odlasku velikoga broja mladih trbuhom za kruhom, kojemu je umnogome pridonijela i najjača stranka naše nacionalne zajednice. Sve u svemu, ukoliko je to doista slobodno informiranje, naša bi se riječ trebala čuti, bez obzira koliko bila teška i opora.

Marko Lerić, poljoprivrednik iz Bačkog Brega

Moram priznati kako niti jednom nisam gledao emisije na hrvatskom jeziku, ali sam nekoliko puta gledao Dnevnik na hrvatskom jeziku na RTV-u. Hvala Bogu, neka prava hrvatske manjinske zajednice se i na ovaj način ispunjavaju i sve ovakve projekte treba podržati. Smatram da mnogi pripadnici naše zajednice još uvijek ne znaju da tako nešto postoji, ali isto tako mislim da će vremenom gledanost porasti. Zato je potrebno prije svega poraditi na kvaliteti emisija i pratiti aktualne teme, prije svega vezane za našu manjinsku zajednicu ovdje u Srbiji. Bilo bi dobro da i gledatelji mogu telefonom, mailom ili SMS porukama sudjelovati u emisijama.

Viktor Feher, radnik iz Sonte

Kad god imam vremena pogledam emisije na hrvatskom jeziku, kako one koje se emitiraju na Radio-televiziji Vojvodine, tako i one s Hrvatske televizije, namijenjene dijaspori. Neizmjereno me raduje to što smo konačno i mi, poput ostalih nacionalno-manjinskih zajednica, dobili svoj informativni prostor, no mislim da je program redakcije na hrvatskom jeziku RTV preopterećen priloziima koje jednostavno skidaju s beogradskog i zagrebačkog informativnog programa. Nedostaju mi prilozi koji bi više govorili ne samo o problemima, nego i o pozitivnim zbivanjima u hrvatskoj nacionalnoj zajednici u ovoj državi. Svakako, trebalo bi biti puno više priloga iz Podunavlja i Srijema, jer, konačno, Hrvati u ovoj državi ne žive samo u Subotici. Slušam i radijske emisije, mislim tu prvenstveno na »Zvuke bačke ravnice«, jako mi se ta emisija dopada. Ne znam što rade političari iz naše zajednice, nikako mi nije jasno kako se još nisu izborili za emitiranje jedne slične emisije na nekoj od apatinskih postaja.

Petar Barbek, umirovljenik iz Petrovaradina

Uglavnom pratim vijesti, ali mislim da su veoma suhoparne. Sve se prepisuje. Malo se ide u, recimo, hrvatske druge, da se one obidu, da se vidi što rade, kako djeluju. U Srijemu ima sedam udruga, »Jelačić« ima tamburašku sekciju, Golubinci, Slinkamen, njih treba prezentirati. Nemam ništa protiv zagrebačkih tamburaša, ali imamo naše, pa te dvije i pol minute ili pet treba njima darovati.

Ankica Markuš, umirovljenica iz Petrovaradina

Mislim da bi emisije na hrvatskom jeziku trebale malo više obuhvatiti Vojvodinu. Mi i na drugim programima

Anketu proveli: Zvonimir Pelajić, Dario Španović, Zlatko Gorjanac, Ankica Jukić-Mandić i Ivan Andrašić

Glorifikacija i demonizacija za sva vremena

S obzirom na činjenicu da je Jugoslavija definitivno zbrisana iz povijesti, povijesni utjecaj »najvećeg sina naših naroda i narodnosti« ne može ocjenjivati samo kroz propast njegova dva glavna politička projekta – Jugoslavije i pokreta nesvrstanosti. Činjenica je da je Tito pridonio (u okvirima komunističkih načela) i modernizaciji i stabilizaciji društava i nacija koje su se našle u jugoslavenskoj zajednici

U prošli je utorak, 4. svibnja, navršeno točno trideset godina od smrti predsjednika Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije *Josipa Broza Tita*, čovjeka na čijem je sprovodu nazočilo 209 izaslanstva iz 127 zemalja s najistaknutijim svjetskim državnici, državnika kojeg je britanski časopis *Time* izabrao među 100 ljudi koji su obilježili 20. stoljeće, dok ga je list *La Panorama* uvrstio u popis 1000 osoba koje su stvarale 20. stoljeće.

Premda je, evo, prošlo već tri desetljeća od smrti Josipa Broza Tita, čak niti ova vremenska distanca nije dovoljna za objektivno sagledavanje njegova lika i djela, još je uvijek puno kontroverzi vezanih uz njegovo ime. Još uvijek je puno onih koji su, što zbog svojih vlastitih sudbina, što zbog ideološkog razmimoilaženja i političkih razloga, krajnje isključivi u ocjeni Tita uporno ignorirajući činjenice koje ne idu u prilog njihovom razmišljanju. Tako Titovi vatreni pristaše ne žele vidjeti njegove negativne strane, već glorificiraju njegovu ulogu preuveličavajući objektivne zasluge, a protivnici ga pak demoniziraju zbog tamnih mrlja koje je, nedvojbeno, imao u svojoj dugoj (predugo?) političkoj karijeri, ne priznajući mu nikakve zasluge. Primjerice, ovi prvi preuveličavaju Titove vojne zasluge u Drugom svjetskom

ratu, odnosno vojni značaj partizana navodeći da je Titova vojska »vezivala« preko 20 njemačkih divizija, dok je u stvarnosti veći dio rata na području cijele Jugoslavije bilo stacionirano najčešće 4 do 5 divizija (uz preko 300.000 talijanskih vojnika i časnika). Nadalje, partizanska vojska je stalno bila u defenzivi, i sve važnije vojne operacije su se svodile na bijeg partizana ili probijanje njemačkih, talijanskih, ustaških ili četničkih obruča. Tako je bilo do 1944., kada su partizani odnijeli prevagu u dijelovima južne Hrvatske i prodrli u Srbiju u kojoj su uz pomoć sovjetske vojske zauzeli Beograd. U sjevernoj Hrvatskoj je za veće vojne operacije bila nužna vatrena moć sovjetskih divizija, dok je ofenziva kroz Slavoniju prema Zagrebu vođena bez sudjelovanja sovjetskih divizija, ali uz određenu pomoć bugarskih trupa, pa se i od toga kasnije pokušala stvoriti fama, kao, »Bugarima oslobodili Zagreb«.

NEOSPORNI POBJEDNIK, ALI I ODGOVORAN ZA ZLOČINE

No, ako se i uzme u obzir da je vojno značenje Titove vojske u Drugom svjetskom ratu predimenzionirano, nepobitna je činjenica da su se partizani već samom borbom, postojanjem i brojnim žrtvama, nametnuli kao budući gospodari

Jugoslavije, čimbenik koji ni zapad ni SSSR nisu mogli zaobići, a Tito bio nesporni vođa komunističkog partizanskog pokreta otpora i glavni organizator strategije i taktike partizanskog načina ratovanja, kao i političkih odluka koje će oblikovati buduću Jugoslaviju na razvalinama uništenih osovinskih saveznika.

Protivnici mu, pak, zamjeraju njegovu političku (komunističku) ideologiju i, dakako, poratne zločine koje zajedničkim imenom nazivamo Bleiburg, ili kolokvijalno Križni put.

Neosporno je kako je sam kraj rata doveo do najvećega zlodjela u Brozovoj karijeri. Masovna ubijanja domobrana, ustaša, slovenskih bjelogardijaca, crnogorskih i srpskih četnika i ljotićevaca, te mnoštva civila koji su pratili »svoju vojsku« (ponajviše vojsku NDH) svrstali su Tita, bez imalo sumnje, u kategoriju ratnih zločinaca – po svim kriterijima koje vrijede u međunarodnom pravu.

Dok se pojedinačni ratni zločini u vrtlogu rata još kako-tako mogu razumjeti (iako ne i opravdati), jer je retorizacija i osvetnički pohod bilo na svim stranama, a rat takvoga profila se ne može voditi po ženevskim konvencijama, masovno ubojstvo više desetaka tisuća razoružanih vojnika i civila, pripadnika njihovih obitelji, često uz sadističko izživljavanje i psihopatska divljanja partizanskih egzekutora, pripada u najmračnija poglavlja jugoslavenske povijesti i stavlja Josipa Broza u red masovnih zločinaca. Iako mnogi tvrde, uključujući i pokojnog hrvatskog predsjednika *Franju Tuđma-*

na, da Tito osobno nije zapovijedio te zločine, ostaje svakako činjenica da je čak i u tom slučaju odgovoran po tzv. zapovjednoj odgovornosti.

KONTROVERZE I TAJNE

Osim ovih razmimoilaženja puno je i raznoraznih tračeva kojima su se služili njegovi neistomišljenici. Jedan od njih je i »povjerljiva informacija« kako je on zapravo lažni Tito, da je »pravi« Josip Broz umro tijekom svog boravka u Rusiji te da su ga ruski komunisti zamijenili svojim pouzdanikom. Zajedno s tom informacijom pisalo se kako ga nakon njegova posjeta Kumrovcu poslije Drugog svjetskog rata neki njegovi rođaci nisu prepoznali te da pravi Broz na jednoj ruci nije imao mali prst. Neistinitost tih tvrdnji potvrdio je, između ostalih, i kumrovečki župnik, s kojim je Tito imao ideološke sporove još u dvadesetim godinama, koji ga je tom prigodom prepoznao i porazgovarao s njim, a postoji i više nego dovoljno dokaza da je Tito nitko drugi do Josip Broz, metalski radnik i mariborski uznik koji je vještim manevrima, osobnom karizmom, te spojem hrabrosti i realistične procjene situacije izbio na mjesto generalnog sekretara KPJ i uspio kroz revolucionarni rat i poslijeratni mirotvorni aktivizam dospjeti do svjetske afirmacije. Iznošene su i netočne »činjenice« o sumnjivim prazninama u njegovom životopisu, zanemarujući da je to sasvim logično za karijeru profesionalnoga revolucionara za koga je promjena identiteta i baratanje lažnim ispravama svakodnevna stvar.

Pokuša li se danas, nepristrano i objektivno, sagledati povijesna uloga Josipa Broza Tita, ta ocjena nikako ne može biti jednoznačna (osim kod zagriženih pristaša i protivnika) jer se njegova politička djelatnost protekla u preko pola stoljeća i bitno je obilježila sudbinu, prošlost i sadašnjost, a posredno i budućnost naroda koji su tvorili bivšu »Titovu Jugoslaviju«. Ne radi se toliko o često naglašavanoj povijesnoj distanci koliko o mitovima koji su se ispleli, s raznim motivima, oko Brozove ličnosti, njegovih nakana i ostvarenja, a što je sve intenzivirano polarizacijom i ratovima koji su razrušili socijalističku Jugoslaviju. Pogleda li se pozornije životna putanja Josipa Broza, usprkos njegovoj evidentnoj crti hedonizma koja je u njemu uvijek postojala i želje da se osobno uzdigne iznad skučenog načina života seljaka i radnika, o kojoj je uostalom i sam svjedočio iznoseći uspomene iz rane mladosti o čežnji za lijepim odijelima i provodom u bečkim kavanama, vidljivo je da je Josip Broz ostao vjeran ideji za koju se borio i onda kada je od toga imao osobne koristi, ali i onda kada je zbog toga teško trpio po raznoraznim zatvorima. Neosporno je da je Tito, kao pravi komunist, iskreno vjerovao da jedino komunistička revolucija može poboljšati život svih ljudi njegove klase, i tom cilju posvetio cijeli svoj život.

Osim toga, Josip Broz Tito je iz Drugog svjetskog rata izašao kao priznati državnik, vođa u antifašističkom ratu. Za Hrvatsku, zaslužan ne samo što su vraćeni dijelovi Dalmacije koje je Ante Pavelić ustupio Italiji, nego i za to što su u sastav Hrvatske ušli Istra i Rijeka i Kvarnerski otoci. Po završetku rata obnašao je ključne državne i političke položaje: predsjednik privremene vlade Demokratske Federativne Jugoslavije, vrhovni zapovjednik Jugoslavenske armije i ministar obrane, generalni sekretar KPJ. Od 1945. do 1953. godine bio je premijer, a od 1953. do smrti predsjednik SFRJ.

VANJSKOPOLITIČKI USPJESI

U vanjskoj politici Tito je jedan od osnivača i najutjecajnijih državnika pokreta nesvrstanosti – skupa izvanblokovskih zemalja koje su politikom aktivne miroljubive koegzistencije djelovale kao čimbenik smanjenja napetosti između zemalja NATO-a i Varšavskog ugovora.

Ideju međunarodne politike nazvane aktivna miroljubiva koegzistencija razvijao je od 1954. godine, a prva je konferencija šefova država i vlada nesvrstanih zemalja održana 1961. u Beogradu, na kojoj je Tito postao generalni tajnik tog pokreta. Politikom mira i međunarodne suradnje stekao je svjetski ugled i svrstao se među ključne osobe svjetske politike.

Početkom 1948. došlo je do objave Rezolucije Informbiroa (nasljednika u ratu raspuštene Kominterne) u kojoj su, rječnikom poznatim iz doba moskovskih procesa i masovnih čistki u 30-im godinama, Tito i njegovo najuže vodstvo proglašeni za bandu demonskih urotnika, špijuna i ideoloških heretika. U tim je trenucima Tito pokazao zavidnu hrabrost (naročito ako se zna kako u trenutku raskida nije mogao računati na potporu zapada i Sjedinjenih Američkih Država) i odlučnost, ne dopuštajući upletanje u ideološke sporove i inzistirajući na državnoj samostalnosti kao načelu odnosa među suverenim zemljama.

Kraljica Elisabeth u posjeti Titu

O snazi Brozove ličnosti, njegovim kvalitetama kao vođe i o snažnom dojmu koji je ostavljao, svjedoči zapis *Fitzroya Macleana*, britanskog brigadira koji je ujesen 1943. padobranom ubačen na područje pod kontrolom partizana, kao saveznički časnik za vezu kod Vrhovnog štaba NOVJ. Ovaj konzervativni političar dobro je govorio ruski i pomalo hrvatski, boravio je kao diplomat prije rata u Moskvi i imao je iskustva s komunistima koje je tamo sretao.

»Jedno mi je odmah palo u oči: spremnost Tita da svako pitanje razmotri sa svih strana i da odmah, ako

je potrebno, donese o tome odluku. Činilo mi se da je posve siguran u sebe. Bio sam svjestan da je taj čovjek stariješina, a ne podređeni. Za mene je to saznanje bilo nešto posve novo, u jednom komunistu otkriti toliku sigurnost i samostalnost«, napisao je Maclean uz objašnjenje da je Tito te odluke, bile one vojničke ili političke, donosio hladnokrvno i sabrano pošto bi prije toga saslušao argumente za i protiv. »Često bi se događalo da se ne bismo složili, ali bi Tito uvijek bio spreman da svaki problem razmotri sa svih strana kad god bi se mogli pružiti dovoljno snažni argumenti.«

Maclean se divio Titu kao vojnom vođi i savezniku, ali je kao konzervativac bio svjestan da su politički protivnici. »I inače je Tito imao mnoge neočekivane karakteristike: neobičnu širinu pogleda, uvijek živi smisao za šalu, neprikrivenu ljubav za sitne radosti što ih pruža život, prirodnu stidljivost u odnosima s ljudima koja bi se kasnije pretvorila u urođenu prijaznost, žestoki temperament koji bi izbijao u nena-

HRVAT ĆIRILIČNOG POTPISA

U pogledu Titove nacionalnosti obožavatelji ga često prikazuju kao nadnacionalnoga Jugoslavena, dok ga protivnici, najčešće velikosrpske provenijencije, drže za srbofobnog hrvatskoga nacionalista. Činjenica je da je kod Josipa Broza prevladavao jugoslavenski nacionalni ponos, ali ne i da je potpuno odbacio svoje hrvatstvo. Nije bio ni prvi ni posljednji koji je vjerovao da se može biti Hrvat i Jugoslaven istovremeno, kao što recimo danas većina smatra da se može istovremeno biti Hrvat i Europljanin. Po pitanju nacionalnog određenja najbolje je uzeti Titovo osobno izjašnjavaње na partijskim i narodnim skupovima: »...ja sam Hrvat, ali što bih sada to isticao«. Druga odrednica je vidljiva iz njegova govora; govorio je ublaženom inačicom srpskog jezika i potpisivao se ćirilicom.

I za kraj, s obzirom na činjenicu da je Jugoslavija definitivno zbrisana iz povijesti, zaključak je da se povijesni utjecaj Josipa Broza Tita ne može ocjenjivati samo kroz propast njegova dva glavna politička projekta – Jugoslavije i pokreta nesvrstanosti. Činjenica je da je Tito pridonio (u okvirima komunističkih načela) modernizaciji i stabilizaciji društava i nacija koje su se našle u jugoslavenskoj zajednici. Iako su procjene takvoga tipa uvijek sporne i diskutabilne, čini se da su svi narodi koji su tvorili Jugoslaviju nešto dobili i nešto izgubili. Sveukupno su svi narodi bili dijelom velike regionalne sile, na koju nijedna susjedna država nije mogla vršiti pritisak, tako da su nakon tisućogodišnjeg defetizma svi narodi u Titovoj državi imali prostora za miran napredak.

Promašaj Titove politike se dobro vidi u pristupu nacionalnom pitanju; iako je stalno bilo raspravljano i premda su učinjeni mnogi pomaci u rješavanju starih animoziteta, prevladavalo je »guranje pod tepih« ključnih sporova, što se vratilo kao bumerang u ratovima devedesetih.

A kod pokreta nesvrstanih, unatoč padu njegova značaja u današnje vrijeme, Titov ugled je ostao i dan-danas visok u nesvrstanim zemljama, gdje čak i među najizoliranijim zajednicama znaju za njega, iz razloga što su ti nesvrstani narodi kroz suradnju sa Titovom Jugoslavijom ostvarili veliki civilizacijski napredak.

Zlatko Žužić

DOMINIK DEMAN, MAGISTAR POVIJESTI

Povijest vojvođanskih Hrvata nije dovoljno istražena

*I pokraj toga što mnoge stvari još nisu poznate, ima puno manjih radova o pojedinim segmentima povijesti Hrvata u Vojvodini. Nedostaju monografije, pojedine povijesne sinteze koje bi nastale na sustavnom proučavanju, prije svega povijesnih vrela * Čini se kako je ovo prvo desetljeće novog milenija i ujedno XXI. stoljeća donijelo dosta toga novoga, pozitivnoga i obećavajućega za Hrvate u Petrovaradinu, a prije svega tome je pridonijelo ponovno pokretanje, odnosno obnova rada HKPD-a »Jelačić«*

Razgovor vodio: Davor Bašić Palković

Prošloga je tjedna u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata u Subotici održan znanstveni kolokvij »Jakov Markijski u srednjovjekovnoj Ugarskoj« na kojemu je o spomenutoj temi govorio magistar povijesti Dominik Deman. Predavanje čini izvadak iz njegove magistarske teze pod nazivom »Jakov Markijski«, koju je početkom ove godine obranio na Odsjeku za povijest (smjer Opća povijest srednjeg vijeka) Filozofskog fakulteta u Novom Sadu.

HR: Otkud interes za povijest Katoličke crkve i kršćanstva na ovim prostorima?

Interes za povijest Katoličke crkve i kršćanstva na ovim prostorima javila se kod mene još u osnov-

noj školi, kako na satima povijesti, tako i na župnom vjeronauku. On se povećavao i produbljivao tijekom srednjoškolske naobrazbe, a napose redovitim pohađanjima biblijskih večeri, koje je godinama držao utorkom navečer fra dr. Tadej Vojnović u Novom Sadu. Sustavnije sam se počeo baviti ovim pitanjima ipak kao student Teološko-katehetskog instituta i kao student povijesti na Filozofskom fakultetu na Novosadskom sveučilištu.

HR: U magistarskom se radu bavite djelovanjem franjevaца Jakova Markijskog (1393.-1476.). Koji je značaj njegova djelovanja u južnoj Ugarskoj, posebice u dijelovima današnje Vojvodine – Bačkoj i Srijemu (Bač, Srijemska Kamenica...)?

Značaj djelovanja Jakova Markijskog na prostorima južne Ugarske, odnosno današnje Vojvodine, u prvoj polovici XV. stoljeća može se sagledati kroz njegovu pastoralnu, misionarsku, propovjedničku i inkvizitorsku djelatnost. Pravovjerni katolički puk je utvrđivao u vjeri vatre-nim propovijedima, dijeleći i svete sakramente, a krivovjerce (prije svega ondašnje husite) je razuvjeravao u njihovim zabludama, pozivao ih na povratak u krilo Katoličke crkve, a mnoge je i progonio, ako bi ustrajali u svojim zabludama.

HR: Povijesno gledano, koliko je utjecaj Katoličke crkve i njezinih redova u južnoj Ugarskoj značajan za opstojnost Hrvata

na tom prostoru, posebice na području današnje Vojvodine?

Taj utjecaj je sigurno vrlo veliki. Još od srednjega vijeka Hrvati žive na području Srijema, u Srijemskoj i Vukovarskoj županiji u okvirima Srijemske, Kaločko-bačke i Pečujske dijeceze, zajedno s Mađarima, Srbima, Bugarima i Grecima. Na području Bačke, Podunavlja, značajnije prisustvo Hrvata se opaža tijekom novog vijeka u vrijeme osmanlijske vladavine i nakon nje, tijekom brojnih migracija, najčešće iz Bosne i Hercegovine. Crkva je svojim djelovanjem, preko dijecezanskog klera, a napose djelatnošću franjevac i kasnije isusovaca, očuvala vjeru u hrvatskom narodu, ali i nacionalnu svijest, spoznaju o vlastitom podrijetlu i povijesti i time sprečila odnarodavanje u većoj mjeri.

HR: Objavili ste više radova o značajnim Hrvatima (Josip Jelačić, Ilija Okruglić, Franjo Štefanović). Koliko se povijesnih izvora o ovim ličnostima može naći u ovdašnjim arhivskim ustanovama?

O ovim znamenitim Hrvatima, napose važnim i s gledišta lokalne povijesti, pisao sam povijesne radove prigodom održavanja tematskih večeri njima u čast u okviru svog djelovanja u Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu »Jelačić« u Petrovaradinu. To nisu strogo znanstveni radovi u smislu korištenja historijske metodologije, već su bili namijenjeni široj publici, pa sam manje koristio arhivsku građu. Koliko mi je poznato, ona se donekle može naći u lokalnim kulturnim institucijama, na primjer u knjižnici Matice srpske, Rukopisnom odjelu, čitaonici rariteta, gdje sam konkretno pronašao jedno Okrugličevo djelo. Vjerojatno da bi se nešto dalo naći u Muzeju i Arhivu u Novom Sadu. Ipak, za ove Hrvate-Srijemce značajne su kolekcije djela, članaka, rukopisa pojedinih privatnih lica, napose profesora Đure Rajkovića, koji mi je prilikom pisanja tih radova dosta materijala posudio.

HR: Prema vašem mišljenju, je li mjesna povijest vojvođanskih Hrvata dovoljno istražena? U tom smislu, tko bi po vašem mišljenju trebao raditi na boljem

istraživanju tog područja, možda čak i u suradnji s Katedrom za povijest Filozofskog fakulteta u Novom Sadu?

Povijest vojvođanskih Hrvata nije dovoljno istražena, ali ima puno manjih radova o pojedinim segmentima te povijesti. Nedostaju monografije, pojedine povijesne sinteze koje bi nastale na sustavnom proučavanju prije svega povijesnih vrela. Poviješću vojvođanskih Hrvata bavili su se i bave se mnogi kulturni djelatnici, profesionalni povjesničari ili amateri, svećenici, glazbenici s ovih područja, i drugi znanstvenici, od Ilije Okrugića, Matije Evetovića, do prečasnog Marka Kljajića, Josipa Temunovića, Ante Sekulića, Maria Bare...

Na boljem istraživanju ovog područja bi trebali raditi prije svega Hrvati podrijetlom s ovih prostora, bilo da žive ovdje, bilo u inozemstvu, prvenstveno povjesničari, ali i drugi kulturni djelatnici, etnolozi, glazbenici, kroatisti. Mislim da je suradnja s Katedrom za povijest na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu dobra ideja, a ako bi u dogledno vrijeme na spomenutom fakultetu bio otvoren studij kroatistike, on bi također pridonio i povijesnom istraživanju Hrvata u Vojvodini.

HR: Budući da se bavite znanosti, kako ocjenjujete dosadašnji angažman Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata na tom području?

Osnivanje Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata je prava stvar za Hrvate s ovoga podneblja. Svojim dosadašnjim radom Zavod opravdava svrhu svoga postojanja. Nastoji sustavno i profesionalno djelovati i na znanstvenom i na kulturno-umjetničkom polju. Organizira često znanstvene kolokvije, pokrenuo je donekle i izdavačku djelatnost, ostvaruje široku i dobru suradnju s mnogim institucijama i ličnostima, prati događaje i zbivanja na znanstveno-kulturnom području od značaja za hrvatsku zajednicu na ovim prostorima. S obzirom da postoji tek nešto više od godinu dana, mislim da će i ubuduće njegov angažman biti još bolji i plodonosniji. Sa Zavodom konkretno surađujem na projektu analize sadržaja koji se tiču Hrvata u udžbenicima povijesti namijenjenim učenicima trogodišnjih strukovnih škola u Republici Srbiji.

Uže usmjeren na povijest srednjeg vijeka, povijest Katoličke crkve i kršćanstva općenito

Dominik Deman rođen je 1977. u Novom Sadu, gdje je završio osnovnu i srednju ekonomsku školu. Diplomirao je na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Novom Sadu 2003. godine, te na Teološko-katehetskom institutu u Subotici 2004. Živi u Subotici gdje predaje povijest u srednjoj školi. Uže područje njegova zanimanja usmjereno je na povijest srednjeg vijeka, povijest Katoličke crkve i kršćanstva općenito. Objavio je više radova o značajnim Hrvatima (Josip Jelačić, Ilija Okrugić, Franjo Štefanović) i događajima iz povijesti Petrovaradina i Srijema, srednjovjekovnoj teologiji i dr. Voditelj je sekcije za povijesna istraživanja pri Hrvatskom akademskom društvu i suradnik Leksikona podunavskih Hrvata - Bunjevaca i Šokaca.

HR: Voditelj ste sekcije za povijesna istraživanja pri Hrvatskom akademskom društvu iz Subotice. Radite li na nekom istraživanju u okviru udruge? Kakvi su planovi rada te sekcije?

Trenutačno ne radim ni na jednom istraživanju u okviru ove udruge, odnosno HAD-a. Ovaj dio angažmana sam malo zanemario, ali

imam dosta dobru suradnju sa Zavodom s kojim sam u čestim kontaktima. Neko moje buduće angažiranje ili istraživanje u okviru HAD-a moglo bi biti u svezi s Leksikonom podunavskih Hrvata-Bunjevaca i Šokaca.

HR: Iako danas živite i radite u Subotici, podrijetlom ste iz Petrovaradina. Što biste nam

rekli o aktualnoj poziciji, životu i aktivnostima hrvatske zajednice u tom mjestu?

Hrvatska zajednica u Petrovaradinu u posljednja dva desetljeća nije brojna, na što su najviše utjecali poznati nemili događaji na prostorima bivše zajedničke države koncem prošlog stoljeća. Ipak, čini se kako je ovo prvo desetljeće novog milenija i ujedno XXI. stoljeća donijelo dosta toga novoga, pozitivnoga i obećavajućega za Hrvate u Petrovaradinu. Prije svega, tome je pridonijelo ponovno pokretanje, odnosno obnova rada HKPD-a »Jelačić«, koje okuplja mnoge Petrovaradinke raznih generacija, makar prigodom nekih manifestacija, susreta, glazbeno-folklornih nastupa, druženja. Osim toga, smatram da je Katolička crkva u Petrovaradinu i postojanje triju župa: sv. Jurja, Uzvišenja svetog križa, sv. Roka i Gospinog svetišta Tekija i dalje glavni kohezijski čimbenik hrvatske zajednice i njene opstojnosti u ovom mjestu. Svakako, tome pridonosi višegodišnja prisutnost srijemskog biskupa preuzvišenog Đure Gašparovića u Petrovaradinu, obilježavanje crkvenih godina i zavjetnih dana, hodočašća na Tekije, održavanje već tradicionalnih božićnih, odnosno bogojavljenjskih koncerata, održavanje veze s matičnom domovinom i sličnim udrugama u Hrvatskoj, djeca Petrovaradinaca koja studiraju u Republici Hrvatskoj, odlazak mladih na lokalne ili nacionalne susrete...

HR: Predavali ste u hrvatskim odjelima u Subotici, a također bili i razredni starješina odjelu u subotičkoj gimnaziji. Kakva su vaša iskustva glede toga?

Točno je da sam predavao jedno kraće vrijeme, školske 2007./2008. godine (prvo polugodište) u hrvatskim odjelima, kako u Gimnaziji »Svetožar Marković«, tako i u Osnovnoj školi »Matko Vuković«. Moja iskustva glede toga su veoma pozitivna iz više razloga. Kako zbog rada s djecom koja žele ostvariti svoje pravo na obrazovanje na svojem materinjem jeziku, tako i zbog novih iskustava i saznanja u radu prosvjeti kao razrednika, kao i tješnjom povezanošću s eminentnim ljudima iz hrvatske zajednice na ovim i širim prostorima, koju sam ovim poslom ostvario.

Privatna tiskara »Sito Grafika« obitelji Kolar iz Sombora postoji od 1981. godine. Njome je isprva upravljao *Stjepan Kolar*; a 1996. je preuzima njegov sin *Arpad Kolar*. S Arpadom smo razgovarali o njihovom malom poduzeću i problemima koji su neizbježni i koji ga, uostalom kao i druge »male« poduzetnike i obrtnike, prate u stopu. Nekada se od njihova rada moglo živjeti puno lakše i puno bolje nego li se to može danas, a i opseg posla je bio veći. Vremenom, posao je stagnirao, pa čak i opao.

DIO ZARADE ODLAZI U VJETAR

»U ono vrijeme davanja su bila mnogo manja i za porez i za socijalno, a opseg posla je bio veći«, započinje priču Arpad. »Nije sramota reći, momentalno je tvrtka blokirana i to nije nikakva tajna. Imam dužnike još od prije dvije godine koji mi duguju novac za tiskanje kalendara. Veliki su to problemi, ali ipak se nešto pokrenulo i nadam se da ću za koji mjesec krenuti s normalnim radom. Kada pogledam u globalu, čini mi se da stalno stojimo u mjestu. A ako pogledamo malo retrospektivno, onda nisi ni tu ni tamo. Faktički radiš, a kao da ne radiš.«

Problemi izgleda niču kao gljive poslije kiše. Obveze prema državi, nemogućnost naplate sitnih računa mušterijama i mnoge druge nedaće svakidašnjica je vlasnika ove male tiskare.

»Veliki je problem nemogućnost naplate nekih jako sitnih računa. Ako je račun od 800 do 2 i 3 tisuće dinara, ovisi o dobroj volji naručitelja. Ne možeš ga ni tužiti privrednom sudu, jer je to mala suma novca pa te više koštaju njihovi troškovi, nego što ta suma vrijedi. I ako se dobije parnica, opet je pitanje kada će se novac isplatiti. Nažalost, moram konstatirati jednu surovu činjenicu da 6 do 15 tisuća dinara ponekad ode 'u vjetar'. To su neke sume koje se ne mogu naplatiti, a ako se to pomnoži s 10 godina u nazad, priznat ćete da je to jedna lijepa količina novca. To su stalni problemi koji se nagomilavaju i nagomilavaju.«

OPĆA DUBIOZA

Arpad Kolar u svojoj tiskari radi sito tisak, a zbog širenja ponude dopunjava se s kolegom u nekoj vrsti kooperacije. Ali problem je što u posljednje vrijeme ima jako puno tiskara, a neke stvari se mogu odraditi vrlo jednostavno – uz pomoć raču-

ARPAD KOLAR, PRIVATNI PODUZETNIK IZ SOMBORA

Pametni i vrijedni su na margini

Kad pogledam u globalu, čini mi se kako stalno stojimo u mjestu. A ako pogledamo malo retrospektivno, onda nisi ni tu, ni tamo. Faktički radiš, a kao da ne radiš

nala, kojeg danas svatko ima. Borba za opstanak je odavno počela, a tko opstaje? Arpad Kolar odgovara:

»Generalno, stanje je katastrofalno. Moje je osobno mišljenje da opstaju samo oni koji imaju neki fond, novac, neku uštedevinu kojom mogu pokrpati 'rupe'. Sitniji poduzetnici jako teško opstaju i apsolutno je isto od branše do branše. Uvijek postoji najgora situacija, uvijek netko nekom duguje, a to dugovanje dovodi do jedne svojevrstne dubioze. Tako je kod poljoprivrednika, vlasnika butika i drugih. Reći ću jedan primjer. Samo u prošloj godini, oko 20 mojih mušterija zatvorilo je firme. Znači, više im ne radim, ne zato što sam nekvalitetan, već zato što je prestao s radom njihov privatni biznis. Jednostavno im se nije isplatilo, mada je interesantna teorija Uprave prihoda koji kažu: 'koliko ljudi zatvori, toliko ih i otvori'.

To možda i jest tako, ali gube se mušterije, jer oni koji otvore, ne znače da će doći kod mene. Doduše, imam novih mušterija, ali više ih izgubim nego što ih dobijem, dok su cijene u posljednje tri godine iste. Cijene ne smijem ni povećavati da

ne bih odbio neku eventualno potencijalnu mušteriju. Međutim, cijene meni potrebnog materijala idu gore. One su vezane za euro, a sve boje su uvozne. I sav papir je uvozni, jer trenutno u Srbiji nemamo tvornicu papira.«

GRIJEH JE SPUTAVATI LJUDE

Malo je optimizma u priči Arpada Kolar, mada on jest optimist i trudi se to i ostati, ali ono što ga svakodnevno okružuje baš i ne ulijeva optimističnu nadu. Svjetlo na kraju mračnog tunela neizvjesnosti se izgleda još ne nazire, a globalno, za rješenje velikih problema ekonomije u našoj državi, prema njegovim riječima, bit će potrebna još najmanje desetljeće.

»Trudim se u svemu ovome biti pozitivna osoba, pokušavam vjerovati u bolje sutra i biti optimist, ali baš i nema velikog razloga za optimizam. Bit će dobro ako ekonomija stane na svoje noge, ali nažalost, mislim da se to neće dogoditi u narednih deset godina. U Somboru su, primjerice, prestale s radom sve velike i vodeće firme. Ja radim za

sebe, ali drugi privatnici zapošljavaju ljude. Zatvaranjem tvrtki ti će se ljudi jednostavno naći na ulici. Zato im je možda bolje pomoći s nekim povoljnim kreditima, ali i to je jedan zatvoreni krug. Ako uzmeš minimalac, ne možeš dobiti kredit jer sebi isplaćuješ minimalnu plaću, a samim tim, bez kredita, bez iščega, faktički si osuđen na propast, ili na neku stagnaciju. Država bi trebala stati iza svakog čovjeka koji pokaže makar neku elementarnu volju za radom. Grehota je ljude sputavati, ne dati im da rade. To je možda malo gruba riječ, ali u suštini je tako. Ima puno pametnih i vrijednih ljudi koji jednostavno ne mogu doći do izražaja, ili ne mogu sakupiti minimalnu količinu novca da bi krenuli s nekim poslom. Oni su, na žalost, osuđeni da uvijek budu marginalci. Figurativno rečeno, ne mogu isplivati i pokazati svoje. To je jako žalosno u jednom životu. Život jednostavno prođe, a sve šanse padaju u vodu. Česta je priča da ljudi ne žele raditi ili da su apatični, ali ja ne mislim da je to baš tako«, zaključuje Arpad Kolar.

Zlatko Gorjanac

Otvaranje jadranskih i panonskih dveri

Dogovorom »Jadranskih vrata« iz Rijeke i »Panonskih vrata« iz Srijemske Mitrovice, već u srpnju ove godine vlakovima će se iz riječke luke dopremati kontejneri pristigli iz cijelog svijeta s robom za Srbiju, Bosnu i Hercegovinu, djelomice Mađarsku, možda čak i Rumunjsku i Bugarsku

Zoran Nešić

»Jadranska i Panonska vrata« uskoro će biti otvorena za promet robe iz Hrvatske, koja će krenuti izravno u Srijemsku Mitrovicu. U imenima dvaju poduzeća – »Jadranskih vrata« u Rijeci i »Panonskih vrata«, tvrtke koju je osnovala Luka Leget iz Srijemske Mitrovice, sadržana je simbolika dvaju mora – današnjeg Jadranskog i davno presušenog Panonskog.

Već u srpnju ove godine vlakovima će se, kako je ugovoreno, iz riječke luke dopremiti kontejneri pristigli iz cijelog svijeta s robom za Srbiju, Bosnu i Hercegovinu, djelomice Mađarsku, možda čak i Rumunjsku i Bugarsku. Do tada bi u Srijemskoj Mitrovici trebao biti završen terminal tvrtke koju je osnovala mitrovačka Luka Leget, a na inicijativu riječkih i srbijanskih gospodarstvenika. Inače, ugovor o poslovnoj suradnji tih kompanija potpisan je lani, 30. listopada, a obostrani je cilj povećati kontejnerski promet između luka Rijeka i Leget.

RIJETKO POVOLJNA LOKACIJA MITROVAČKE LUKE

U tom poslovnom lancu računa se na interes i zaradu i za proizvođače i izvoznike preko lučkih i željezničkih kompanija. Naravno, i za uvoznike, te za krajnje kupce zbog jeftinijeg transporta. Ukoliko se ostvare ambiciozni planovi riječkih

i mitrovačkih poduzeća, profitirat će i mali kupci. Cijeli se projekt dominatno financira kreditom, a terminal će ukupno, kad bude završena prva faza, uz prateće objekte i neophodnu infrastrukturu koštati oko dva milijuna eura – što je izravna investicija Luke Leget. Za kasnije planirano proširenje bit će potrebno još bar tri puta veća svota. Ukratko, to je samo početak dalekosežnih poslovnih planova Luke Leget, u kojoj se može urediti još oko 50.000 četvornih metara skladišnog prostora.

Luka zapravo ima izuzetnu i rijetko povoljnu lokaciju. Čini je 100 metara okomite obale duž rijeke Save – uz mogućnost proširenja, oko 17.000 četvornih metara zatvorenog i oko 20.000 metara otvorenog skladišnog prostora, ima vlastiti željeznički industrijski kolosijek koji je povezuje s dvokolosječnom prugom Beograd-Zagreb, a na manje od dva kilometra je od autoceste Beograd-Zagreb-Ljubljana. Do mađarske granice treba sat i pol vožnje, nešto manje do Slavonije i Osijeka, u Beograd se stiže za sat, do Novog Sada ili Bijeljine u BiH ima pedesetak kilometara, a do granice s Hrvatskom 35. Trenutačno, više od 80 posto posla Luke i njenih 180 zaposlenika čini eksploatacija šljunka i pijeska iz Save, Drine i Dunava, a direktor *Zoran Nešić* i njegov pomoćnik prodaje, ujedno i

direktor »Panonskih vrata«, *Marko Simić*, uvjereni su da će poslovna suradnja s Riječanima biti obostrano ekonomski značajna. Uostalom, interes ih je i spojio, jer se riječka luka mora rasteretiti, budući da je sve manje prostora za skladištenje kontejnera, a oko 70 posto onih koji stignu u Rijeku namijenjeno je tržištu u Srbiji.

PRIRODNI PARTNERI

»Bilo je posve prirodno da izaberemo jedni druge, jer je Luka Leget u Srijemskoj Mitrovici, praktički, Rijeci najbliža kopnena destinacija u Srbiji koja ima prometnu infrastrukturu i povoljnu poziciju za jedan kontejnerski terminal kakav upravo gradimo«, kaže Zoran Nešić. »Ne treba puno računati da se shvati kolika je prednost razvijati ovakav terminal. Očekujemo da će maršrutnim ili tzv. blok vlakovima iz Rijeke stizati po 50 kontejnera u kompozicijama dugim oko 500 metara. U početku planiramo dva vlaka tjedno, a kasnije po jedan dnevno. Cilj je da s partnerima postanemo regionalni lideri u ovom poslu, a za to postoje svi preduvjeti, jer je do sada iz Rijeke samo u Srbiju godišnje dopremano između 35.000 i 40.000 kontejnera s robom.«

Na širem popisu korisnih stavki ovog projekta poslovne suradnje

su i ekonomski interesi nezaobilaznih partnera – željeznica obiju država. Željezničari se, međutim, moraju dogovoriti kako će organizirati prijevoz da dopremanje kontejnera ne uspire, a istovremeno ga učine jeftinijim i, naravno, da i sami zarade. Jedna od ideja je da se lokomotivama Hrvatskih željeznica omogući ulazak u Srbiju i dolazak industrijskim kolosijekom izravno do Luke Leget, umjesto zamjene lokomotiva u Šidu. No, poslovne vize za ulazak hrvatskih lokomotiva još su pod upitom, jer je to stvar dogovora, odnosno dozvola državnih i prometnih vlasti u Srbiji.

Kakve su šanse i mogućnosti za uspješno poslovanje i pozitivne rezultate ovog velikog projekta pokazat će, naravno, vrijeme. Unatoč tome, dvije luke su svoju poslovnu suradnju ugovorom, optimistički, vezale za sljedeća dva desetljeća. U Legetu vjeruju da će i izvoznici iz Srbije, odnosno regije, prepoznati povoljnu mogućnost preko Srijemske Mitrovice i riječke luke izvoziti svoju robu u svijet. Konačno, metaforički dva mora – današnje Jadransko i nekadašnje Panonsko – imaju i svoje »gospodarstvene mornare«, koji plove neumitno brzim tokovima ekonomije, bilo uzvodno ili nizvodno...

Bojana Oprijan Ilić

ZAVOD ZA KULTURU VOJVODANSKIH HRVATA

Godina dana web portala

Za godinu dana gotovo 25 tisuća posjetitelja * Dosad objavljeno više od 300 članaka *
Pozivamo udruge da nam prosljeđuju informacije o događajima koje planiraju,
kao i izvješća o njima i o svojim drugim aktivnostima, ali i o eventualnim statusnim promjenama

Prije godinu dana (30. travnja 2009. godine), internetski portal Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata (www.zkvh.org.rs) postao je dostupan javnosti. Web stranice Zavoda, zamišljene kao informativni portal cijele kulturne scene vojvodanskih Hrvata, a ne samo Zavoda kao kulturne ustanove, za godinu je dana posjetilo gotovo 25 tisuća posjetitelja, odnosno, prosječno 68 posjetitelja dnevno, s time da je ta dnevna posjećenost vremenom rasla. Također, zahvaljujući web portalu ostvarili smo brojne kontakte sa zainteresiranom javnošću, a s pojedinim posjetiteljima i započeli suradnju.

Ove činjenice najbolja su potvrda za Zavod da je ovakav informativni medij na hrvatskom jeziku vezan za segment kulture bio i više nego potreban, tj. da je odluka Zavoda da ga

pokrene bila posve opravdana. Ujedno, čitanost naših napisa zaposlenike Zavoda i mene kao urednika portala ohrabruje da nastavimo ne samo redovito ga održavati s novim informacijama, već i obogaćivati s novim stajalištima vezanim za našu prošlost i sadašnjost, kulturnu baštinu i slično.

INTERNETSKIE STRANICE ZAVODA

Uz osnovne informacije o Zavodu te aktualne vijesti o aktivnostima kako Zavoda tako i kulturnih udruga diljem Vojvodine, na stranicama se predstavlja kultura vojvodanskih Hrvata uopće, te se mogu naći prikazi vlastite povijesti, prikazi velikana, materijalni tragovi kulture, informacije o institucijama i organizacijama,

najvažnijim kulturnim manifestacijama, najave događaja i izvješća o njima... Također, stranice sadržavaju i kalendar kulturnih manifestacija hrvatskih udruga kulture u Vojvodini, čime se nastoji uvesti red i omogućiti voditeljima kulturnih udruga bolje planiranje kulturnih događaja s ciljem da se izbjegnu preklapanja.

Na internetskim stranicama Zavoda za godinu dana objavljeno je više od 300 članaka, i to vezanih za aktivnosti Zavoda (48) i hrvatsku zajednicu u Vojvodini (63), relevantnih vijesti iz RH i RS (11), kao i najava raznih kulturnih događaja (103), natječaja (13) i tekstova vezanih za udruge u kulturi vojvodanskih Hrvata i njihove manifestacije, kulturnu baštinu, povijest i slično (70). U kalendar kulturnih događaja uneseno je 185 natuknica, a za ilustriranje tek-

stualnih sadržaja, obrađeno je i postavljeno preko 500 fotografija.

Članci koji su najviše zanimali naše posjetitelje odnose se prije svega na sâm Zavod – tekst o Zavodu do 30. travnja 2010. godine otvoren je gotovo 3200 puta, potom slijede napisi o aktivnostima (1968) i djelatnicima (1947), te o misiji (1540) i osnutku i ustrojstvu Zavoda (1507). Među tekstovima vezanim za baštinu vojvodanskih Hrvata, po učitavanju prednjače oni o banu Josipu Jelačiću (1797) i o Hrvatima u Vojvodini danas (1452). Također, vijesti o aktivnostima Zavoda, ali i one o aktivnostima kulturnih udruga, osobito od trenutka kada su se i one počele pojavljivati na naslovnici, dobro su posjećene – od gotovo 900 učitavanja vijesti koje su objavljene polovicom 2009. godine, do stotinjak učitavanja najsvježijih vijesti.

PLANOVI ZA PREDSTOJEĆE RAZDOBLJE

Dodajmo ovome i činjenicu da je nekolicina naših vijesti prenesena u drugim medijima, te na web stranicama Hrvatske matice iseljenika i drugih medija u Hrvatskoj i Srbiji, čime je njihova čitanost, a time i vidljivost kulturne scene vojvodanskih Hrvata, značajno povećana, što nam je i primarni cilj.

Iako je puno toga urađeno, smatramo da je to još uvijek nedovoljno. S jedne strane, nažalost, često izostaju vijesti o aktivnostima i manifestacijama naših udruga kulture diljem Vojvodine. Stoga ovim putem pozivamo sve udruge da nam prosljeđuju informacije o događajima koje planiraju, kao i izvješća o njima i o svojim drugim aktivnostima, ali i o eventualnim statusnim promjenama kako bismo mogli ažurirati podatke na portalu koji se odnose na same udruge ili manifestacije.

S druge strane, zbog brojnih aktivnosti Zavoda koje provode svega tri zaposlenika, segment portala vezan uz baštinu vojvodanskih Hrvata nije previše i u onoj mjeri u kojoj smo to željeli bogat sadržajima, no to ćemo u predstojećem razdoblju nastojati nadomjestiti.

Koristim ovu prigodu zahvaliti svima onima koji posjećuju naše web stranice i na takav način prate naš i rad hrvatskih udruga kulture na području Vojvodine, te ih pozivamo da, ukoliko imaju komentare, sugestije i odgovarajuće sadržaje, iskoriste mogućnost izravne komunikacije s nama preko portala, na adresi www.zkvh.org.rs.

Ljiljana Dulić

Skroman institucionalni okvir i slaba produkcija

U hrvatskoj zajednici u Mađarskoj i dalje postoji minimalna svijest o književnosti, a čitateljska publika nestaje iz dana u dan, ocijenio je prof. Stjepan Blažetin iz Pečuha

Suvremena književnost Hrvata u Mađarskoj ima skroman institucionalni okvir koji podrazumijeva nakladništvo, književne časopise i kritiku, ali je književna produkcija slaba, osobito u posljednje vrijeme, ocijenio je *Stjepan Blažetin*, profesor na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Pečuhu, koji je u utorak, 4. svibnja, održao predavanje na temu »Suvremena književnost Hrvata u Mađarskoj – institucionalni okvir, produkcija i valorizacija«, u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

»U hrvatskoj zajednici u Mađarskoj i dalje postoji minimalna svijest o književnosti, a čitateljska publika nestaje iz dana u dan«, rekao je Blažetin.

STRUČNJACI I SUSTAVNO FINANCIRANJE

Izgradnja književnosti kao sustava, po njegovim riječima, podrazumijeva i postojanje katedri za hrvatski jezik i književnost, mogućnosti stvaranja stručnih kadrova, ali i sustavnog financiranja. »Da u to treba ulagati mora se dokazati onima koji vrše distribuciju sredstava«, dodao je Blažetin.

Postojanje katedri za kroatistiku, kakve su u Mađarskoj ona u Pečuhu, ali i u Budimpešti, Baji i Szombathelyu, otvara mogućnost sustavnog proučavanja književne baštine.

»Takva mjesta su vrlo bitna, jer nijedna visokoškolska ustanova u Mađarskoj, osim Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Pečuhu, ne posvećuje takvu pozornost Hrvatima u Mađarskoj. Naši diplomanti pišu diplomske radnje i iz kulturne povijesti Hrvata u Mađarskoj. No, ipak, kod tih radnji uvijek je naglasak na etnografskoj, folklornoj ili mjesnoj povijesnoj građi, a premalo na književnosti. Dakle, znanstveni pomladak je jako bitan, a bitno je i to da

Stjepan Blažetin u ZKVH-u

Stjepan Blažetin (Velika Kanjiža, 1963.) poznati je pjesnik, književni povjesničar i prevoditelj. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirao je 1988. jugoslavistiku, a magistrirao 1996. s temom »Književnost Hrvata u Mađarskoj od 1918. do danas«, koju je 1998. objavio kao knjigu u izdanju Matice hrvatske Osijek. Nakon što je diplomirao zaposlio se na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta Janus Pannonius u Pečuhu, gdje i danas radi kao predavač. Recentne radove iz povijesti književnosti i kulture Hrvata u Mađarskoj objavljuje u mađarskoj i hrvatskoj periodici. Sastavljač je antologije suvremenoga hrvatskog pjesništva u Mađarskoj – »Rasuto biserje« (2002.), a uspješno se okušao i u umjetničkom prevođenju, poglavito s mađarskog na hrvatski poezije Miklósa Radnótiya te proze Pétera Eszterházyja i Tvrta Vujića.

se, ukoliko studiraju u Hrvatskoj, nakon školovanja vrata«, rekao je Blažetin.

KNJIŽEVNI ČASOPISI

Književni časopisi predstavljaju glavni prostor za književno stvaranje, a bez njih niti književna kritika ne može funkcionirati. A književne časopise, po riječima Blažetina, trebaju uređivati stručni ljudi. »Lijepo je kada to rade entu-

zijasti, ali to ipak zahtijeva profesionalizaciju, koja je nemoguća bez sustavne financijske potpore«, kazao je Blažetin.

Inače, prvi hrvatski književni časopis u Mađarskoj bio je »Riječ«, koji je izlazio od 1996.-1999. godine (ukupno 9 brojeva) i ta je publikacija, među ostalim, nastojala povezati hrvatsku i mađarsku književnost. Godine 2002. pojavljuje se časopis za kulturu i društvena pitanja »Pogledi«.

PERIODIZACIJA

Pitanje periodizacije je ključno pitanje pri izradi svake povijesti književnosti. No, kada je riječ o književnosti Hrvata u Mađarskoj periodizaciju nije moguće napraviti po stilskim razdobljima, objasnio je Stjepan Blažetin. »To je tako, jer te elemente jednostavno ne možemo prepoznati u toj književnosti, budući da je ona anahronistična«. U tom slučaju za potrebe periodizacije, kaže, mogu se uzeti povijesni društveno-politički događaji koji književno stvaralaštvo nekako razgraničavaju.

Pri pisanju knjige »Književnost Hrvata u Mađarskoj od 1918. do danas« Blažetin je napravio sljedeću periodizaciju: od 1918. do 1945., zatim od 1969. kada se pojavljuje knjiga »U kolo – antologija južnoslovenskih pesnika u Mađarskoj«, te od 1984. kada se pojavljuje antologija »Gdje nestaje glas?« s kojom dolazi nova generacija pjesnika.

Govoreći o produkciji, Blažetin je naveo kako suvremenu književnost Hrvata u Mađarskoj čini mahom poezija, a da su ostali književni rodovi slabo zastupljeni. Glede popularizacije književne baštine, izdavačka kuća »Croatica« pokrenula je ediciju »Hrvatski književnici u Mađarskoj« u okviru koje su dosad tiskana djela Ivana Antunovića, Ante Evetovića, Miroslava, Miše Jelića, Antuna Karagića.

Blažetin je istaknuo i kako književnost Hrvata u Mađarskoj nije dovoljno zastupljena u školskim programima nastave na hrvatskom jeziku, kao i da je slabo integrirana u korpus cjelokupne hrvatske književnosti.

Inače, prema popisu pučanstva u Mađarskoj iz 2001. godine ukupno ima 29.965 Hrvata sukladno njihovom izjašnjavanju, i to po nacionalnosti – 15.620 te prema uporabi materinskog jezika – 14.345.

D. B. P.

OBJAVLJEN PRVI TURISTIČKI VODIČ PALIĆA

Vremeplov o onome što je bilo i onome čemu se nadamo

Turistički vodič: Palić, pogled; autori: Boško Krstić i Dragutin Miljković; izdavač: JP Palić-Ludaš i Boško Krstić; fotografije Augustin Juriga; tisak: Rotografika, 128 stranica

Bedeker Palić, pogled napravljen je na popularan, ozbiljan i dokumentiran način kako bi predstavio ponosnu povijest Palića, pokazao njegovu pitoreksnu sadašnjost i da bi naznačio njegovu budućnost, rekao je *Dragutin Miljković*, jedan od autora bedekera, na predstavljanju priređenom 27. travnja. Turistički vodič objavljen je na srpskom jeziku, očekuju se njegova izdanja na mađarskom i engleskom jeziku, a tehnički je pripremljen tako da se vrlo brzo može tiskati na bilo kojem drugom jeziku za koji se osigura prijevod. Koautor *Boško Krstić* rekao je kako je zapravo riječ o prvom bedekeru Palića, koji je uvijek prije predstavljan kao sastavni dio turističkih vodiča Subotice. On je naveo kako je 1885. godine objavljen turistički vodič Palića koji je zapravo, kako je rekao, album s dragocjenim tekstovima o kvaliteti vode, ribama, ljekovitosti jezera i s velikim brojem fotografija najljepših vila najbogatijih Palićana. Kada je riječ o povijesti bedekera Subotice prvi se pojavio

1928., a napisao ga je tadašnji gradski inženjer *Kosta Petrović*. Zanimljivo je kako taj bedeker nije bio za prodaju već ga je koristila samo gradska administracija. Poslije toga oko 1932. godine pojavio se Naslovnik grada Subotice koji sadrži podatke i o Paliću, a sljedeći je izdan tijekom rata u okupiranoj Subotici na mađarskom jeziku. Prvi poslijeratni turistički vodič s kartom grada izdaje 1950. godine knjižničar *Blaško Hajduk Vojnić*, a 1964. godine bedeker izdaju Subotičke novine čiji je urednik bio *Lazar Merković*. Uredništvo Subotičkih novina, *Tomislav Vojnić* i *Boško Krstić* 1986. izdaju novi bedeker, a godinu dana kasnije, za razliku od prethodnih, objavljeno je izdanje posebno tiskano na srpskom, mađarskom i engleskom jeziku.

ZASNOVAN NA ČINJENICAMA, POTIČE IMAGINACIJU

Povlačeći paralelu između Palića i njegove izgradnje, te svjetskih trendova i početaka razvoja turizma u

Europi, povjesničar umjetnosti *Bela Duranci* je podsjetio da je prvi puta 1841. godine (iste godine na Paliću je počela sadnja Velikog parka) izvjesni *Thomas Cook* počeo organizirati djelovati na usmjeravanju turista. Cook je deset godina kasnije načinio prvi organizirani turistički bum posjetom svjetskoj izložbi u Londonu kada je zakupio cijeli vlak i dovezao turiste. Tada počinje i izgradnja prvih hotela, 1850. u Parizu a ubrzo i u Berlinu grade se veliki hoteli, ne kao svratišta za poslovne ljude nego zbog turista. Prije te gradnje, u Subotici je već 1846. godine donijeta odluka da se gradi hotel Pešta, koji istodobno treba biti i kazalište. Razlog tomu je to što se u Pešti već od 1830. godina grade veliki hoteli, jer je u to vrijeme uvedena stalna brodska linija između Beča i Pešte. Tako Subotica među prvim u Europi, na mjestu Velike gostionice i svratišta, gradi dvonamjenski objekt s hotelom i kazalištem. Spomenuti Cook 1871. organizira put oko svijeta, i tako turizam zaista osvaja svijet, a na Paliću

se također javlja turistička privreda jer Subotica 1869. ima i Željezničku stanicu.

»Sport koji je u Subotici bio prisutan, kultura, secesijske građevine koje su Palić pretvorile u nešto jedinstveno i neponovljivo, sve to govori o strukturi ove sredine, njenim potencijalima i vrijednostima. Ovaj bedeker sve je to u sebi na neki način sakupio i svim ovim tekstovima na određeni način izaziva zapitanost i potrebu da se o tome misli. On je pravi bedeker zato što se zasniva na činjenicama, ali istodobno potiče imaginaciju i na neki način stvara vremeplov o onome što je bilo i onome čemu se nadamo«, rekao je Duranci.

DOJAM POVIJESNOG I UMJETNIČKOG ZNAČAJA PROSTORA

Dr. *Snežana Besermenji*, šefica katedre za turizam departmana za geografiju, turizam i hotelijerstvo Prirodno matematičkog fakulteta u Novom Sadu, istaknula je kako Palić promatra kao prostorno kulturnu cjelinu: »Palić je pun kulturnih dobara koja danas predstavljaju spomenike povijesne i umjetničke vrijednosti. Osim tranzitnog, kupališnog, sportsko rekreacijskog i ekskurzionog turizma, na Paliću bi se mogao razvijati kulturni turizam koji je danas izuzetno aktivan u svijetu, osobito na prostorima srednje i zapadne Europe. Kroz ovaj bedeker turisti će najviše saznati o Paliću, a kad ih još netko provede kroz ovaj prostor, steći će dojam povijesnog i umjetničkog značaja prostora koji okružuje Paličko jezero.«

Povodom predstavljanja bedekera priređena je izložba radova arhitekta *Károlya Törtelija*, a publika je imala prigodu poslušati mladog talentiranog violinista *Antónia Lakatos*. Sve to se događalo u ugodnom ozračju Ženskog kupališta, a ne »štranda« kako se najčešće pogrešno naziva ovaj objekt.

S. Mamužić

Bela Duranci, Snežana Besermenji, Dragutin Miljković, Goran Gabrić i Boško Krstić

NA KELEBIJI ODRŽAN SASTANAK UPRAVNOG ODBORA POSLOVNOG UDRUŽENJA »PIJACE SRBIJE«

Tržnice ne bi trebalo prepustiti privatnicima

O privatizaciji komunalnih poduzeća puno će se pričati, nama je važno da je priča počela, važno nam je sudjelovati u njoj od početka i važno nam je pokušati modelirati buduća zakonska rješenja i ukazati na specifičnosti djelatnosti, kaže Savo Duvnjak

U predstojećoj privatizaciji javnih komunalnih poduzeća tržišnice bi trebale ostati u većinskom vlasništvu države, odnosno gradova i općina, a prije definiranja konačnih rješenja o načinu restrukturiranja, država bi trebala imovinu tržišnica vratiti lokalnim samoupravama, odnosno utvrditi nepokretnosti i vrijednost njihove imovine. Mjerodavna državna tijela trebala bi pokrenuti široku javnu raspravu o ovim pitanjima, a također, djelatnost tržišnice treba jasno definirati kao komunalnu.

Ovo su zaključci s dvodnevnog sastanka proširenog Upravnog odbora Poslovnog udruženja »Pijace Srbije« održanog prošloga tjedna, 27. i 28. travnja, na Kelebijski, kojemu su nazočili predstavnici svih 22 člana ove udruge.

ARGUMENTI U KORIST LOKALNIH SAMOUPRAVA

»Na neki način prejudiciramo potencijalna zakonska rješenja, jer još uvijek nemamo konkretno predloženo rješenje da bismo mogli o njemu govoriti«, kaže izvršni direktor udruženja Savo Duvnjak. »Budući da djelatnost tržišnice po Zakonu o komunalnoj djelatnosti nije svrstana u red obveznih komunalnih djelatnosti, logično pretpostavljamo da će ona biti u nekakvom prioritetu onoga što će se privatizirati. Jedan od najozbiljnijih argumenata za prijedlog da lokalne samouprave ostanu većinski vlasnik nad tržišničnim upravama i njihovom imovinom, jest da tržišnice uprave smatraju kako je njihova djelatnost komunalna, da je od infrastrukturnog značaja za nesmetano funkcioniranje urbanih sredina i da tržišna djelatnost raspolaže s jako velikim brojem izrazito atraktivnih prodajnih lokacija. O ovoj će se temi puno pričati, nama je važno da je priča počela, važno nam je sudjelovati u njoj od početka, važno nam je pokušati modelirati buduća zakonska rješenja i ukazati na specifičnosti djelatnosti. Ova djelatnost ima elemente tržišne djelatnosti, zato će i biti regulirana u budućem

Zahtjev s Kelebije: tržišničku djelatnost, u novom zakonu, tretirati kao komunalnu

Zakonu o trgovini, ali udruženje smatra kako je dominantno komunalna i da zbog svog značaja za opskrbom, prvenstveno urbanih sredina svježim voćem i povrćem, treba ostati komunalna, te da 51 posto vlasništva trebaju ostati pod kontrolom države, odnosno gradova i općina. To je stav za koji mi imamo unutarnju suglasnost, veoma slično misle i predstavnici javnih komunalnih poduzeća koja su udružena u Komdel, ali to za sada ništa ne znači.«

Udruženje »Pijace Srbije« službeno je registrirano 2003. godine radi zaštite interesa svih koji se bave tržišničnom djelatnošću, a 2007. je izradilo Strateški razvoj tržišne djelatnosti u Srbiji, prvi i jedini dokument takve vrste u državi. Prije godinu dana formirane su dvije radne grupe: jedna za zakonodavstvo i druga za standardizaciju. Predsjednik Upravnog odbora udruženja i direktor »Subotičkih tržišnica« Béla Bodrogi ističe kako je radna grupa za zakonodavstvo već postigla i konkretne rezultate, jer su svi njihovi prijedlozi i primjedbe prihvaćeni i uvršteni u nacrt novog Zakona o trgovini koji će se uskoro naći u skupštinskoj proceduri. Bodrogi kaže kako to smatra velikim uspjehom, jer se po

prvi puta Zakon o trgovini detaljno na nekoliko stranica bavi tržišničnom djelatnošću.

NE PONAVLJATI POGREŠKE DRUGIH

Ove godine udruženje je osnovalo još jednu radnu grupu koja prati dešavanja oko predstojeće privatizacije javnih komunalnih poduzeća, a koja bi prema najavama trebala biti provedena do kraja 2011. godine. S tim u vezi na Kelebijski je službeno potpisan i protokol o suradnji između PU »Pijace Srbije« i Komdela, jednog od najvećih udruženja poduzeća koja se bave komunalnom djelatnošću, a na inicijativu predstavnika Gospodarske komore Srbije osnovana je i grupacija za tržišničku djelatnost u okviru udruženja za komunalnu djelatnost Gospodarske komore. U budućem postupku restrukturiranja i privatizacije ove će udruge i grupacije nastupati zajednički u svojim zahtjevima prema Vladi. Jedan od prvih koraka bit će zahtjev da se u novom Zakonu o komunalnoj djelatnosti, koji bi u skupštinsku proceduru mogao ući u lipnju, tržišna djelatnost tretira kao komunalna, što trenutačno nije slučaj.

»Nema smisla da nas ne tretiraju kao komunalnu djelatnost, jer podaci pokazuju da je trenutačno 53 tisuće ljudi uposleno u cjelokupnoj komunalnoj djelatnosti, a tržišnice uprave u Srbiji na svojim prodajnim jedinicama, tržišnicama i poslovnim prostorima upošljavaju 70 tisuća ljudi, tj. onih koji žive sa ili na tržišnicama. Drugi pokazatelj je da u ukupnom robnom prometu tržišnice sudjeluju s 35 do 38 posto, i taj trend iz godine u godinu raste. To pokazuje da treba imati razumijevanja za ovu djelatnost koja predstavlja izuzetno značajan faktor u zemlji«, kaže Béla Bodrogi. On dodaje kako se, kada je riječ o privatizaciji komunalnih poduzeća, udruženje rukovodi i ima u vidu iskustva zemalja u tranziciji, te da ne bi trebalo ponavljati njihove pogreške. On ističe kako tržišna djelatnost u Mađarskoj nije privatizirana, pa čak ni poznate tržišnice u Budimpešti nisu prešle u privatne ruke. Naime, već prve privatizacije vodovoda dovele su do rasta cijena vode i usluga, a Budimpešta je zbog toga morala otkupiti svoj vodovod natrag, ali ju je on onda koštao tri puta više od cijene po kojoj je prodan.

S. Mamužić

POČELA IZGRADNJA KORIDORA 10, »VOJPUT« TVRDI DA JE BILO KRŠENJA ZAKONA O JAVNIM NABAVAMA

Osporavanje tendera i sumnja u mogućnosti izvođača

Direktor subotičkog poduzeća Duško Dražić tvrdi kako je potpisan (26. travnja) nezakonit ugovor, da tenderski postupak nije proveden po propisima, a radovi na autocesti su otvoreni premda nije završena eksproprijacija zemljišta niti tehnička dokumentacija. Kompanija je uputila žalbu Komisiji za zaštitu ponuđača, a ne isključuje se niti mogućnost tužbe za pretrpljenu štetu pred domaćim sudom, kao i pred sudom u Strazburu

Sutra, 8. svibnja, istječe petnaestodnevni rok u kojemu bi Komisija za zaštitu ponuđača morala odgovoriti na žalbu »Vojputa« povodom njihove tvrdnje o kršenju odredaba Zakona o javnim nabavama tijekom procedure dodjele ugovora o izgradnji Y kraka i dionice od Horgoša prema Novom Sadu. Budući da su radovi već započeli teško se može očekivati da će odluka Komisije biti u korist »Vojputa«, jer bi u tom slučaju radovi morali biti obustavljeni. U suprotnom, u poduzeću ne isključuju ni mogućnost tužbe za pretrpljenu štetu pred domaćim sudom, kao i pred sudom u Strazburu.

»Vojput« je prije toga uputio žalbu i Ministarstvu za infrastrukturu, njihov zahtjev za zaštitu prava u cijelosti je odbijen, a kompanija je potom uputila i pismo predsjedniku Srbije *Borisu Tadiću*, premijeru i članovima Vlade, kao i svim zastupničkim grupama, u kojemu skreće pozornost na ugrožavanje javnog interesa zbog kršenja zakona prigodom izbora izvođača radova na koridoru 10.

POSAO DODIJELJEN NAKON PONOVLJENOG POSTUPKA

Direktor »Vojputa« *Duško Dražić* tvrdi kako je potpisan (26. travnja) nezakonit ugovor, da tenderski postupak nije proveden po propisima, a radovi na autocesti su otvoreni premda nije završena eksproprijacija zemljišta niti tehnička dokumentacija. Navodi se kako je tender objavljen 30. prosinca 2009. godine, a odluka o njegovom objavljivanju donesena je dan kasnije, što je učinjeno kako ne bi poslovanje iz 2009. godine utjecalo na kriterije o dodjeljivanju poslova. U pismu se među ostalim navodi kako je izabrani konzorcij Poduzeće za puteve »Beograd« prošle godine bilo oko 250 dana u financijskoj blokadi u više navrata, te da je jednoj od članica konzorcija svojedobno, zbog nekvalitetnih radova, bila oduzeta koncesija nad dijelom autoceste Novi Sad-Beograd. Dražić također

tvrdi kako je ponuđeni rok izgradnje od 270 dana za 110 kilometara nerealan, niti će izabrani izvođač moći sam sebe financirati 65 posto u odloženom plaćanju od 30 mjeseci. »Ako znamo da su neke od tvrtki, koje će raditi na projektu,

Milutin Mrkonjić

tijekom cijele prošle godine izgradile samo 20 kilometara ceste, onda nije jasno kako će za devet mjeseci izgraditi 110 kilometara«, rekao je Dražić na konferenciji za novinstvo. Podsjetimo, domaći konzorcij koji predvodi Poduzeće za puteve »Beograd« pobijedio je na tenderu s ponudom da će dionicu od 110 kilometara izgraditi u roku od devet mjeseci za oko 10 milijardi dinara, uz rok za isplatu od 30 mjeseci. Na tenderu su sudjelovali i konzorcij hrvatske tvrtke »Hidroelektra« i »Vojputa« iz Subotice, koji je ponudio cijenu od 11,5 milijardi dinara, izgradnju za 426 dana i plaćanje za 24 mjeseca, dok je slovensko »Primorje« ponudilo cijenu od 11,6 milijardi dinara, rok izgradnje 590 dana i plaćanje za 12 mjeseci.

Ovo je, inače, bilo drugi put da su se razmatrale ponude ovih triju tvrtki koje su se natjecale za izgradnju 110 kilometara autoceste od Horgoša do Novog Sada. Na prošlom tenderu sredinom veljače srbijanski je konzorcij dao najbolju ponudu, ali je u njoj navedeno kako će predložena cijena od 9,97 milijardi dinara biti naknadno usklađena s inflacijom. Prema uvjetima tendera ponuđači su morali dati fiksnu cijenu, pa su predstavnici hrvatskog i slovenskog poduzeća podnijeli žalbu natječajnoj komisiji. Tenderska je komisija zatim obustavila procedu-

ru dok sva tri ponuđača ne isprave manjkavosti zbog kojih je bilo nemoguće utvrditi čija je ponuda najpovoljnija, a »Vojput« se žalio na tu obustavu nazivajući je nelegalnom. Ministar za infrastrukturu *Milutin Mrkonjić* izjavio je kako »niti jedna

ponuda nije bila sasvim do kraja dobra«, što je bio razlog da se poništi otvoreni postupak i prijeđe na pregovarački. Međutim, najpovoljniji ponuđač nije izabran niti 7. travnja, jer je ponuda konzorcija »Hidroelektra niskogradnja«, kako se spekuliralo u medijima, čekala na pisarnici Vlade Srbije.

TKO STOJI IZA KOGA

Ova vijest je ubrzo demantirana, a neimenovani izvor iz Vlade Srbije rekao je za »Blic« kako je dokumentacija »Hidroelektra niskogradnja« na vrijeme stigla do kabineta ministra Mrkonjića, ali ju on nije htio uopće razmatrati jer iza nje stoji *Ljubiša Buha Čume*. Buha je izbjegao kaznenu odgovornost jer je na suđenju članovima »zemunskog klana« optuženim za ubojstvo premijera *Zorana Đinđića* sudjelovao kao svjedok pokajnik. »Kada su u Vladi shvatili što se zapravo dogodilo i nakon što je Hidroelektra niskogradnja uložila žalbu, od Milutina Mrkonjića zahtijevalo se da odmah poništi tender. Naime, izgradnja koridora 10 financira se iz novca nekoliko europskih banaka i svaku grešku na tenderu država bi morala skupo platiti«, piše Blic. Taj list je naveo i kako iza »Vojputa« stoji Čume, te da je na prvom tenderu ta ponuda imala najviše bodova. »Ponuda Hidroelektre i Vojputa nije imala najnižu cijenu, ali jest najduži rok otplate, što je veoma važno. Za radove na dionici država ove godine može platiti samo četiri milijarde dinara od ukupno deset milijardi, kolika je vrijednost ovih radova.« S tim u vezi prošloga je tjedna Dražić na konferenciji za novinstvo rekao kako će netko zbog takvih na-

pisa morati snositi posljedice, te je istaknuo kako je Vojput prva kompanija iz Subotice koja se nalazi na Beogradskoj burzi od 2003., gdje svaka promjena vlasništva mora biti evidentirana. On je također naveo kako se podaci o vlasništvu mogu

provjeriti na sajtu Centralnog registra, te istaknuo: »Vojput ide u pravcu strateškog partnerstva s tvrtkama koje će moći putem veleposlanstva svojih država utjecati na to da se ovo, kao što je bruka s ovim tenderom, ne dešava. Očito nam je jedina zaštita to da neki sa strane vide kakva se bruka ovdje radi i pomognu nam da to prevladamo. Mi svojim radom, znanjem, kvalitetom to sigurno zadovoljavamo, ali moramo se na taj način dodatno zaštititi.«

Dražić je poslije odluke Ministarstva o izboru izvođača podnio ostavku na dužnost direktora, a u svom obrazloženju Upravnom odboru naveo je: »U ovakvim okolnostima, nemoguće je legalnim i zakonskim sredstvima osigurati uspješno poslovanje tvrtke. Najveći je problem što moćnici s pozicije vlasti, ne poštujući zakonom propisane procedure iz samo njima poznatih razloga, favoriziraju druge tvrtke u postupcima javne nabave. Kap koja je prelila čašu je tender za koridor 10.«

Duško Dražić je većinski vlasnik Vojputa s 50,6 posto vlasništva, prema podacima Centralnog registra.

Rodom je iz Istre, a u Suboticu je došao studirati na Ekonomskom fakultetu. Već 30 godina radi u Vojputu, od čega veći dio vremena na dužnosti direktora. Poduzeće je 1990., tada »Vojvodina put«, privatizirano u prvom valu privatizacije koji je pokrenula nekadašnja savezna vlada Ante Markovića, a ta »mala rabadžijska firma«, kako Dražić naziva svoje poduzeće, i do danas uspješno radi. On je svih ovih godina prilično uspješno surađivao i balansirao sa svakom vlašću, a ostao je zapamćen njegov sukob prije četiri godine sa subotičkom Direkcijom za izgradnju grada na čijem su čelu u to vrijeme bili *Dragan Trklja* i *Nebojša Janjić*, danas pomoćnik ministra za životni okoliš i prostorno planiranje. Premda je

na natječaju za asfaltiranje stotinu ulica Vojput ponudio za 30 milijuna nižu cijenu, tenderska komisija je izabrala »Alpinu« kao najpovoljnijeg ponuđača. Ovaj sukob je kasnije izgladen, a Vojput je i dalje dobivao poslove u Subotici, ali sada preko »Somborputeva«, svoje kćerke tvrtke.

O izabranom izvođaču Poduzeću za puteve »Beograd«, također je ovih dana puno pisano po medijima. PZP Beograd dio je grupacije »Nibens grupa«, koja sudjeluje u 50 posto poslova izgradnje i održavanja cesta u Srbiji. »Nibens grupa« osnovana je 2005. godine i obavlja većinu poslova asfaltiranja i rekonstrukcije ulica na teritoriju Beograda, Niša, Novog Sada, Kragujevca i Vranja. Formalni vlasnici su *Milo Đurašković*, trgovac gorivom iz devedesetih, i »Mera investment fond« s Nizozemskih Antila. U Agenciji za privredne registre kao članovi »Nibens grupe« zavedeni su PZP Beograd, PZP Niš, PZP Vranje, Bački put i PZP Kragujevac. Suvlasnici u svim navedenim tvrtkama su Đurašković i »Mera investment fond«, s tim što udio u vlasništvu u PZP Beograd ima i tvrtka »Delta M«.

S. Mamužić

OSJEČKA ŠKOLA DAROVALA KNJIGE SUBOTIČKOJ EKONOMSKOJ ŠKOLI

Partnerska suradnja između škola

Ugostiteljsko-turistička škola iz Osijeka darovala je 501 knjigu subotičkoj Ekonomskoj srednjoj školi »Bosa Miličević«. Riječ je o knjigama školskog bibliotečnog fonda koje se više ne koriste u hrvatskom školskom programu,

šten, te dodaje kako je ovaj dar još jedna potvrda dobre suradnje dviju partnerskih škola.

Pomoć u dopremanju knjiga pružio je Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, a prigodom predaje generalna konzulica *Ljerkica Alajbeg* istaknula

da postanu suradnici i prijatelji. Želimo i da nema barijera, barem između djece, između njih koji će svima nama stvoriti bolju budućnost. Danas ovakvu, s granicama, a sutra i bez granica«, rekla je Alajbeg.

Članica Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužena za obrazovanje *Stanislava Stantić-Prčić* istaknula je kako će HNV podržati sve zainteresirane škole i surađivati s njima, neovisno o tomu provodi li se u njima nastava na hrvatskom jeziku, a član Gradskog vijeća *Slobodan Čamprag* rekao je kako lokalna samouprava potiče prekograničnu suradnju i podupire zajedničke projekte.

Partnerska suradnja između Ugostiteljsko-turističke škole iz Osijeka i subotičke Ekonomske srednje škole »Bosa Miličević« započela je prije tri godine i sada već funkcionira ugodnim tempom.

Prije mjesec dana profesori ugostiteljskog usluživanja s učenicima su bili u gostima na jednom od regionalnih natjecanja u Vinkovcima, a učenici i jedne i druge škole redovito se posjećuju prigodom raznih manifestacija i natjecanja.

S. M.

Stanislava Stantić-Prčić, Ljerkica Alajbeg, Igor Bem i Slobodan Čamprag razgledaju darovane knjige

a koje su u srpskim programima i dalje u uporabi. Ravnatelj subotičke Ekonomske škole *Igor Bem* ističe kako je ova donacija značajna za školu, jer je bibliotečni fond već prilično star i iskori-

je kako će se u budućnosti, kada svi budemo u Europskoj Uniji, između partnerskih škola razmjenjivati učenici, kao što se danas razmjenjuju knjige. »Cilj nam je da se učenici povežu, i kasnije

IN MEMORIAM

Marko Dulić 1937.-2010.

U 74. godini života, 29. travnja preminuo je *Marko Dulić*, veliki čovjek, omiljen otac, voljeni dida, te jedan od osnivača DSHV-a. Na posljednji put ispratili su ga njegovi najmiliji, mnogobrojna rodbina, poznanici i prijatelji, kao i čelnici hrvatske zajednice. Od njega se oprostio i predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, koji je rekao: »Životni put Marka Dulića bio je do posljednjeg trenutka ispunjen neumornim radom. Zatečeni viješću o iznenadnoj smrti čovjeka koji je među prvim prepoznao potrebu organiziranja Hrvata, čovjeka koji je postavljao kamen temeljac DSHV-a, koji je među prvim u ime Hrvata bio vijećnik DSHV-a u općinskoj Skupštini Subotice, onda kada to nitko drugi nije smio, te čovjeka koji nikada nije okrenuo leđa DSHV-u, čak niti onda kada se povukao. Možemo samo ostati nijemi i u nevjerici. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i hrvatska zajednica izgubili su još jednu od svojih legendi. Ogroman je to gubitak, ali nas on mora ojačati i mora biti obveza, gotovo zavjet, da ideju, koju su ljudi poput Marka Dulića pokrenuli, razvijamo.

Poštovana obitelji pokojnog Marka Dulića, tužni skupe, ako je utjeha, dužina vijeka ne mjeri se samo godinama života već i djelom koje ostaje iza sebe. Marko Dulić će u sjećanjima svih onih koje je poznao ostati živjeti još dugo, osobito u Đurđinu«, istaknuo je Kuntić.

Marko Dulić rođen je 1937. godine na salašu kod Đurđina, gdje je završio i osnovnu školu. Bio je temeljni i tihi vjernik župne zajednice u crkvi svetog Josipa Radnika u Đurđinu. Čitav svoj radni vijek proživio je na Đurđinu. Pokopan je 30. travnja na Bajskom groblju.

Nastanak, nestanak i nova prezimena

Prezimana stanovnika Plavne, u kojoj žive Hrvati, Mađari, Nijemci, Srbi i drugi, nastajala su najčešće po osobnom imenu (Andrić – Andrija), po zanimanju (Sitar), po ocu (Bartulov), a u ovom popisu nastojali smo zabilježiti abecednim redom prezimena i, gdje god je moguće, pouzdanu godinu kada se prvi put spominje. Bitne etničke promjene nastajale su od 1946., kada su u ove krajeve kolonizirani ljudi iz Bosne i Hercegovine na mjesto Nijemaca, koji su tada u velikom broju napustili ove prostore. Tako su neka prezimena nestajala a pojavljivala su se nova. To isto dogodilo se i devedesetih godina XX. stoljeća te su prezimena i etnička struktura stanovništva u Plavni na početku trećeg milenija bitno promijenjeni.

U davnoj prošlosti Plavna je imala sve izgleda da se razvije u urbano naselje. U Subotičkoj Danici, kalendaru za 1937. godinu, plavanjski kroničar Kuzma Mišić

olovkom je vlastoručno zapisao kako je te godine u Plavni kršteno 42-oje djece, vjenčano 12 parova, a umrlo 47 duša. Tada je u ovom selu bilo 166 čistih šokačkih kuća, a čistih Šokaca i Šokica, što se nose šokački, čak 660. Na jednoj je stranici napisao imena svih osoba koje su te godine bile upisane u Subotičku maticu. Bili su to zasigurno ugledni Plavanjci, koji su pokraj svojih svagdanjih poslova, vodili računa malo više i o svom kulturnom i duhovnom životu: Kuzma Mišić, Ivan Petrović Antunov, Stipan Kavedžić, Mata Kavedžić Blažev, Stipan Babić Ivanov, Ivan Obadov, Ivan Petrović Stipin, Stipa Petrović Đukin, Franja Petrović, Đura Džanić, Joza Herbst, Đura Vinković, Marko Pakledinac, Pava Mijok, Antun Bartulov Barin, Ivan Maroš Stevin, Joza Sotinac Vinkov.

Poznato je da je plemstvo tijekom povijesti bunjevačkih Hrvata imalo svoje značenje. Na ovim prostorima, gdje žive uglavnom

šokački Hrvati, nije utvrđeno da je itko donio ovu povlasticu s područja izvan Bačke, niti da ju je stekao u Podunavlju. Ipak, u Plavni postoji nekoliko prezimena koja bi mogla imati veze s proglašenim plemićkim obiteljima (?): Adamović, Babić, Bošnjak, Horvat, Iva-

nić, Ivanković, Kovač, Kovačić, Tomašić, Vidaković, Vinković, Vuković. O tome u ovom kraju još nitko nije ozbiljno razmišljao. U istraživanju naše cjelovite povijesti ima mnogo posla, a suviše malo ljudi spremnih zasukati rukave.

A
Abt, Adamović (1765.), Adamec, Ajvazov, Andrašić (1756.), Andrić (1756.), Anišić (1787.), Antalović, Antić, Antunović (1792.), Astaloš, Ašberger, Augustinov, Azaševac
B
Babić (1785.), Bader, Balaš, Balaž, Balgavi, Balić, Balog, Bandur, Banović, Bartolović (1756.), Bazler, Begović (1756.), Bek, Benaček, Benak, Benašić, Bender, Benjik (1785.), Benjković, Bereš, Beretić, Blašković (1775.), Blažek, Blažević, Bogdanović, Bogović, Borak, Boras, Borić, Bošnjak (1797.), Bošnjaković (1756.), Božin (1782.), Brekalo (1946.), Broža, Brzica, Bujak, Bukovac, Bunoza (1949.), Bunjevac, Buvar
C
Carić (1797.)
Č
Čanadi (1890.), Čelić (1886.), Čepo, Čolak (1946.), Čuljak (1948.), Čupić (1797.), Čuport
D
Domin, Dugalić, Dujan (1890.), Dujanov, 1791.), Dujanović (1787.), Dumendžić (1756.), Duspara (1946.)
DŽ
Džajo (1946.), Dževlan (1946.), Džanić (1798.),

Đ
Đerd (1890.), Đuretić, Đurković (1762)
F
Filipović (1946.), Franjišić
G
Galić, Galik, Gambiroža (1946.), Garvan, Gergelj, Germanić (1756.), Golub, Gorjanac, Gradić, Grbavac (1946.), Greganov, Gregurović, Grgić, Grubanović (1798.), Grubišić (1946.), Gurić (1756.)
H
Helmlinger, Herbst, Higl (1795.), Hodak, Horn, Horvat, Hotolić
I
Išković (1756.), Ištakov, Ištoković, Ivaković, Ivanić, Ivanković, Ivanović
J
Jakić, Jerkov, Jerković, Josipković, Juhas, Jurešić, Jurković (1798.)
K
Kampel (1771.), Kampelov (1799.), Kanaloš, Kanja, Kaplar, Kaplarević (1781.), Kavedžić (1776.), Klinovski, Knežević (1780.), Komaromi, Kopšić, Kordić (1946.), Kovač (1756.), Kovačev, Kovačević (1781.), Kovačić, Krstin, Kupica (1786.), Kubatov, Kupković
L
Labuhar (1946.), Lakić (1756.), La-

moš (1886.), Lavrić (1946.), Leko (1946.), Lovrić, Lukenić, Lukić, Lukin, Luterović
M
Mačvanin, Majić, Mako, Malovoz, Margić, Marianov (1782.), Marijanović (1781.), Marković, Maroš, Marošev (1794.), Martinčević, Matić, Matković (1787.), Matoš (1837.), Matošev (1797.), Mešterić (1775.), Mihaljević (1776.), Mihaković (1787.), Mijok (1756.), Miličević (1946.), Milošević (1798.), Mišić (1765.), Mokuš, Molnar, Mravinjac (1798.)
N
Nemet, Novak (1863.), Novosel
O
Obadov (1895.), Obadović (1781.), Oreč (1948.), Osečan, Oto (1828.)
P
Pakledinac, Pančić, Pavić (1756.), Pavliček, Pejak, Pejčić (1773.), Pelajić (1947.), Penavin, Perdić, Perišić (1946.), Peterman, Petrović (1756.), Pilipović (1756.), Pinter, Plavanić (1781.), Plavatević (1785.), Polgar, Pos, Poturčić (1771.), Požeglić (1785.), Probojčević, Prodan, Prokopec
R
Reljanović, Remenar (1791.), Repa, Ring, Rumi, Ružević, Ružić

S
Sabo, Sedlaček (1791.), Segedi, Sentivanac (1775.), Sentivanski (1791.), Severin (1900.), Sili, Sitar, Skališić (1784.) Slavik, Smolenski, Solin, Somborac (1890.), Sorić, Sotinac (1756.), Stogrošić, Stojan (1890.), Stojanov (1920.), Stojanović (1776.), Sučić
Š
Šabin (1785.), Šarčević (1782.), Šarvari, Šebić (1785.), Šepšić, Šerfezi, Ševo, Šimak, Šimić (1756.), Šimudvarac, Šimunić (1764.), Šimunović (1797.), Širić, Šokčev, Špoljarić, Štajgmajer, Šterbanov (1782.), Šumić, Šuvak, Šuvaković (1775.)
T
Takač (1886.), Terzić, Tica, Tokić, Tomašev, Tomić, Topalović (1756.), Tot
U
Udiljak
V
Vadina, Vazović, Vinković (1781.), Vodeničar (1756.), Vorgić (1785.), Vučić (1950.), Vukoja, Vukojević (1946.), Vuković (1781.), Vukšić (1946.)
Z
Zec, Zeljko (1948.), Zlopaša (1946.), Zomborac, Zovak

HKUPD »MOSTONGA« BAČ

Podstanari od osnutka

Udruga djeluje u krajnje neuvjetnoj prostoriji, prošle godine dodijeljenoj od lokalne vlasti

Hrvatsko kulturno umjetničko prosvjetno društvo »Mostonga« djeluje u Baču od 16. prosinca 2006. godine. Od inicijativnog odbora predložen, na osnivačkoj Skupštini je za prvog predsjednika izabran *Stjepan Čoban*. Na redovitoj godišnjoj skupštini, održanoj u prosincu, Čoban je iz osobnih razloga ponudio ostavku na mjesto čelnoga čovjeka udruge, a na dužnosti ga je naslijedila dotadašnja članica predsjedništva *Dara Filipović*.

»Mostonga« djeluje u nekoliko odjela od kojih su najaktivnije folklorna i tamburaška skupina, te dječja folklorna, mješovita pjevačka, dramsko-literalna i etnološka skupina. Glavni ciljevi HKUPD »Mostonga« Bač su očuvanje tradicije, jezika i kulturološke baštine Hrvata Šokaca u Baču, te zaštita nacionalnog identiteta na ovim prostorima. U 2008. godini »Mostonga« je bila nositelj organizacije zajedničke manifestacije subjekata kulture šokač-

Članove društva čeka puno posla za urediti prostoriju

kog Podunavlja, kojom je obilježena 320 obljetnica dolaska Hrvata Šokaca iz Soli u Bačku, pod zajedničkim nazivom »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008.«. Organizator je tradicionalnog »Šokačkog

bala« koji se održava svake godine posljednjeg vikenda u siječnju, te manifestacije »Susret Šokadije« u kolovozu.

HKUPD »Mostonga« nema svojega vlastitoga prostora, niti onoga

u kojemu bi se odvijao rad sekcija, niti uredskoga.

»Prostor u kojem sada djelujemo, ustupljen nam je na uporabu od strane MZ Bač«, kaže *Dara Filipović*. »Prostorija nam je dodijeljena na određeno vrijeme, nigdje u rješenju nije navedeno na koliko. Na taj način vezane su nam ruke glede ulaganja u adaptaciju, a ne možemo ni aplicirati na bilo koji od svake godine aktualnih natječaja. Elektroinstalacija u prostoriji zastarjela je, imamo samo nekoliko žarulja i jednu običnu utičnicu. U cijelom objektu u kojem je ta prostorija nema niti vode, tako da o sanitarnom čvoru ne možemo ni sanjati. Neke od naših manifestacija manjega obujma biti ćemo prinuđeni održavati u tom prostoru, jer sredstava za iznajmljivanje odgovarajućega nemamo. Naša je sreća što za održavanje programa većih manifestacija dobijemo veliku dvoranu Kulturnoga centra Bač. Ambicije za posjedovanje vlastitoga prostora su nam jake, no, svjesni smo da su želje jedno, a mogućnosti drugo. U Baču se može kupiti starija kuća za 10.000-12.000 eura, a kako taj novac nemamo, o tome ne možemo ni razmišljati. I pored svih problema glede prostora, naša udruga i dalje nesmetano radi.«

Ivan Andrašić

OTVORENI RADOVI NA PLINOFIKACIJI SONTE

Plin stiže za tri mjeseca

U četvrtak, 29. travnja, u Sonti su svečano otvoreni radovi na plinifikaciji sela. Riječ je o kapitalnom projektu plinifikacije općine Apatin u kojega je JP »Srbijagas« investirao 250 milijuna dinara. Po riječima predsjednika općine Apatin dr. *Živorada Smiljanića*, ovo je jedina investicija »Srbijagasa« ovakve naravi u 2010. godini.

Radovi u Strossmayerovoj ulici

U realizaciji istoga projekta, radovi na plinifikaciji, od strane izvođača DOO »Energotehnika - Južna Bačka« i DOO »Bobara« iz Beške, završeni su prije roka u naseljima Apatin, Prigrevica i Svilojevo. Po riječima predstavnika izvođača radova, direktora »Bobara« *Petka Bobara*, radovi na plinifikaciji Sonte po ugovoru bi trebali biti završeni u roku od tri sljedeća mjeseca, no u internim planovima, ukoliko ne bude više sile, završetak radova zacrtan je za prve dane srpnja.

Pred velikim brojem okupljenih građana i uzvanika, ispred zgrade mjesnog Doma kulture otvaranje radova najavili su predsjednik Savjeta MZ Sonta *Igor Jakšić* i tajnica MZ *Renata Kuruc*. Okupljenim građanima i uzvanicima obratili su se i predsjednik općine Apatin dr. *Živorad Smiljanić* i izvršni direktor za investicije Srbijagasa *Jovica Budimir*, nakon čega su tradicionalnim presijecanjem crvene vrpce ispred strojeva za iskop kanala otvorili radove na plinifikaciji Sonte.

Nakon svečanog otvorenja u kraćem kulturno-umjetničkom programu okupljeni su vidjeli članice sončanskog KUD-a »Mažoret« i dječju skupinu OKUD-a »Ivo Lola Ribar«. Poslije svečanosti u velikoj dvorani Doma kulture održan je zbor građana, na temu predstojećega referenduma o izglasavanju novoga samodoprinosu građana naseljenoga mjesta Sonta. Referendum će biti održan od 8. do 11. svibnja na pet predviđenih biračkih mjesta, a za izglasavanje samodoprinosu potrebno je da opciju »za« na listiću zaokruži natpolovična većina Sončana upisanih u birački popis.

Ivan Andrašić

ZAHVALJUJUĆI HUMANITARNOJ AKCIJI

Vanja dobila novo srce

Devetnaestogodišnja Sončanka *Vanja Pilić* u večernjim satima 2. svibnja prevezena je iz beogradske zračne luke u Beč, u glasovitu kliniku A-KA-HA, na transplantaciju srca. Iste noći Vanji je ekipa predvođena vrhunskim kardiokirurgom prof. dr. *Andreasom Zuckermannom* ugradila novo srce.

Podsjetimo, budući da nadležne institucije Republike Srbije nemaju riješene odnose s »eurotransplantom«, niti je predviđeno pokrivanje troškova neophodne operacije u inozemstvu od strane zdravstvenog fonda, dobrotvornom akcijom »Za Vanjino srce« prikupljeno je potrebnih 100.000 eura i tako je pružena prilika za novi život jednoj mladoj osobi. Po riječima liječnika operacija je uspjela, a uz Vanju su i članovi njezine obitelji.

I. A.

ZA TJEDAN DANA OTVARA SE POLJOPRIVREDNI SAJAM U NOVOM SADU 2010.

Hrvatski gospodarstvenici respektabilan partner

I ove su godine tvrtke iz Hrvatske zakupile više od 200 četvornih metara sajamskog prostora a predstaviti će se poduzeća iz cijele Hrvatske, od Zadra, Biograda i Zagreba do Varaždina, Ludbrega i Vrbovca, Vukovara, Kutjeva, Čepina i Osijeka

Za tjedan dana svoje će kapije širom otvoriti Poljoprivredni sajam u Novom Sadu, najveći agro-sajam u regiji sa zavidnim međunarodnim renomeom, a na njemu će se ponovno naći i gospodarstvenici iz Hrvatske.

Deset je proteklih godina organiziranje prezentacije hrvatskih postignuća u području agrara i prateće industrije u susjednoj državi povjerenom Hrvatskoj gospodarskoj komori – Županijskoj komori Osijek, pa nas je zanimalo što je to, što će Hrvati ove godine ponuditi na Novosadskom sajmu. Odgovor smo potražili od predsjednika Županijske komore Osijek **Zorana Kovačevića**.

PROTEKLIH DESET GODINA

»Ako dopustite da rezimiram proteklih deset godina, mogu vam reći kako smo vrlo respektabilan partner i na sajmu u Novom Sadu sudjelovali smo s više od 300 tvrtki iz čitave Hrvatske na više od dvije tisuće četvornih metara sajamskog prostora«, kaže **Zoran Kovačević**. »Posebice su bile izazovne prve godine, kada je sudjelovalo i više tvrtki i više naših gospodarstvenika, kada je zanimanje bilo doista veliko, no tečajem godina, mnoge su hrvatske tvrtke akvizirale srodne tvrtke u Vojvodini i Srbiji, ili su tamo otvorile svoja predstavništva ili nastupaju u nekom višem obliku zajedničkog sadržaja, tako da posljednjih godine, ne bih rekao da zanimanje slabi, ali nije istog intenziteta, mjereno brojem sjedala u autobusima kojima smo prevozili gospodarstvenike, dok danas mnogi odlaze vlastitim autima, odsjedaju kod poslovnih partnera ili se jednostavno idu provesti u Novom Sadu i okolici.«

I ove je godine zakupljeno više od 200 četvornih metara sajamskog prostora a predstaviti će se petnaestak tvrtki iz cijele Hrvatske, od Zadra, Biograda i Zagreba do Varaždina, Ludbrega i Vrbovca, Vukovara, Kutjeva, Čepina i Osijeka. Treba istaknuti kako će nastup navedenih tvrtki sufinancirati s polovicom sredstava HGK i Mini-

starstvo poljoprivrede Republike Hrvatske, što će u ovim kriznim vremenima itekako pomoći. Većina tvrtki odnosi se na poljoprivredu i prehrambenu industriju, proizvodnju strojeva za poljoprivredu i prehranu, ambalažne materijale, proizvodnju vina i ulja a iz Dalmacije dolaze i prerađivači ribe, zatim plastenici, navodnjavanje i sl., dakle sve ono što može upotpuniti po-

Zoran Kovačević

nudu i zadovoljiti potrebe jednoga agro-sajma.

Prigoda je ove godine da se na sajmu predstave i jedinice lokalne samouprave sa svojom kulturom i tradicijom i projektom »vrijedne ruke«, tradicijskim obrtima i svime što u ovako kriznim vremenima može radno angažirati žitelje, pa će u svojstvu domaćina nastupiti šest, sedam općina iz Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije, dodaje još **Zoran Kovačević**.

BOGATA PONUDA SIROMAŠNE OPĆINE

Tragom te vijesti posjetili smo općinu Šodolovci, koja prema posljednjem popisu stanovništva broji 1955 žitelja u nekoliko sela, ukupne površine 78,23 četvornih kilometara čiji je proračun za tekuću godinu 3,8 milijuna kuna. Većina žitelja živi od poljoprivre-

Mile Zlokapa

de, gotovo 95 posto, a ono što je i bilo uposleno na sektoru građevinarstva danas je na minimalcu ili je bez posla. Imaju 8 udruga, od čega 2 nogometna kluba i dva lovačka društva, DVD, KUD i Udrugu umirovljenika, a od gospodarskih subjekata tek dvije poljoprivredne zadruge i nekoliko trgovačkih obrta, rekao nam je načelnik općine **Mile Zlokapa**.

Siromašna općina sprema bogatu ponudu na Novosadskom sajmu

i ne kriju zadovoljstvo što će jednoga dana podijeliti domaćinstvo s općinom Negoslavci iz Vukovarsko-srijemske županije. »Imamo nekoliko mladih, obrazovanih i vrijednih poljoprivrednih proizvođača, pa će se predstaviti OPG Studen s eko-proizvodnjom jabuka i krušaka na po desetak hektara, zatim OPG Kordić također sa eko-proizvodnjom višanja na dvadesetak ha, i agilni proizvođač jagoda OPG Šarić, a gotovo sva njihova proizvodnja završi u izvozu. Svi oni teže povećati broj hektara i proizvodnju voća, a za nedavnoj posjeti župana **Šišljagića** sa suradnicima, kušali su eko-sokove mladoga proizvođača Studena. Osim toga imaju još proizvodnju lješnjaka, te već tradicionalnu proizvodnju lubenica u Silašu i Palači, pa već dulje razmišljaju o lijepoj manifestaciji u slavu lubenice«, kaže načelnik Zlokapa.

Dodaje i kako vode dobru pronatalitetnu politiku i svaku novorođenu bebu nagrade s po 2000 kuna. Prošle je godine rođeno 19 djece, a vode računa i o mladeži, pa su za potrebe studenata iz općinskog proračuna izdvojili 35 tisuća kuna, kao jednokratnu nagradu, što također nije puno, jer se na natječaj javilo 17 studenata koji zadovoljavaju kriterije. Za sajam, i to kada budu domaćini, organiziraju i besplatan prijevoz, kako bi što više žitelja općine došlo u Novi Sad.

Slavko Žebić

PROJEKT »STOLJEĆA BAČA«

Zaustavljanje propadanja kulturno-povijesnog naslijeđa

Srednjovjekovna tvrđava Bač iz 14 stoljeća s podgrađem, franjevački samostan iz 12 stoljeća, pravoslavni manastir Bođani iz 15 stoljeća, kao i ostaci hamama iz 16 stoljeća, tradicionalna narodna arhitektura i spomenici industrijskog naslijeđa zajedno s bogatim prirodnim i nematerijalnim naslijeđem, atraktivni su za posjetitelje i veliki su potencijal za buduću razvoju kulturnog, ekološkog i turizma posebnih interesiranja. Od dvije stotine kulturnih dobara od izuzetnog značaja u Srbiji, njih trećina se nalazi u Vojvodini, a tvrđava u Baču, kao rijedak primjer srednjovjekovnog vojnog objekta, dio je projekta čiji je cilj zaustavljanje propadanja tog kulturno-istorijskog naslijeđa, ali i definiranja lokalnog razvoja. Izgrađena je sredinom 14 stoljeća, a posljednjih godina to vojno utvrđenje sve više privlači pozornost istraživača i turista. Naime, u okviru regionalnog programa za kulturu i prirodnu baštinu Jugoistočne Europe, provedena je prva faza projekta »Stoljeća Bača«, koja obnovom kulturnog naslijeđa treba da doprinese razvoju te multinacionalne sredine. Osim na revitalizaciji tvrđave, radi se i na obnovi turskog kupatila – hamama, franjevačkog samostana i manastira Bođani.

Projekt »Stoljeća Bača« oslanja se na program prioritetnog financiranja od strane Ministarstva kulture Republike Srbije, sufinanciranja Pokrajinskog tajništva za kulturu Autonomne Pokrajine Vojvodine i općine Bač. Međunarodna podrška projektu definirana je Protokolom o lokalnom razvoju na osnovi vrjednovanja kulturnog naslijeđa potpisanom 2007. godine od strane Ministarstva za ekonomski razvoj Republike Italije, Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, udruge Alto Belice Corleoneze i Centralni Ape-nini.

OSNOVNI CILJEVI PROJEKTA

Osnovni ciljevi ovog projekta su u petogodišnjem razdoblju uspostaviti model za vrjednovanje naslijeđa kroz komponente istraživanja, konzervacije, revitalizacije i upravljanja naslijeđem kao i njegovim održavanjem. Upravo u tom kontekstu, općina Bač je osnovala Fond »Stoljeća Bača« koji ima za cilj koordinirati dio sredstava usmjerenih na istraživanje, konzervaciju i revitalizaciju najvažnijih spomenika kulture na ovom području: tvrđave, franjevačkog sa-

mostana i manastira Bođani. Uloga Fonda je i da bude spona povezivanja mreže partnera koji sudjeluju u realiziranju ovog projekta i lokalne zajednice kroz stvaranje uvjeta za otvaranje novih radnih mjesta. Osim toga, Fond se angažira na polju njegovanja tradicije u najširem kontekstu – stari zanati, gastronomija, stvaralaštvo...

»Rezultati do kojih kroz ovaj projekt želimo doći su prije svega da se naša tvrđava s podgrađem nađe u jednom obnovljenom kulturnom pejzažu, s vraćenom vodom u rovovima oko tvrđave, onako kako je ona nekada izgledala. Da se kao istražena i revitalizirana cjelina uključi u kulturnu ponudu naše općine, a da se u budućoj etno kući u podgrađu stvore uvjeti za obavljanje edukativnih programa u okviru

radionice za njegovanje kulturne tradicije. Želimo franjevački samostan i crkvu u manastiru Bođani spasiti od razornog djelovanja vlage koja nezaustavljivo uništava ova dva zdanja koja su od neprocjenjive vrijednosti. Jedan od ciljeva Fonda je i formiranje difuznog muzeja koji bi obuhvatio sve spomenike kulture naše općine«, rekla nam je direktorica Fonda »Stoljeća Bača« Vesna Glavočević.

MEĐUNARODNI ZNAČAJ

Koliko se ovom projektu u međunarodnim krugovima pridaje značaj govori i činjenica da je uvršten u Ljubljanski proces koji se odvija pod pokroviteljstvom Vijeća Europe i Europske komisije, a bačka tvrđava je najozbiljniji konkurent

za ulazak na listu UNESCO-a.

Projekt »Stoljeća Bača« provodi se pod nadzorom Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture iz Petrovaradina i Slavice Vujović, koja je i tvorac ovog projekta.

»Želja nam je kroz mnoge akcije u ovom projektu podići svijest ovdšnjih ljudi da u svom bogatom kulturnom naslijeđu mogu pronaći i svoju materijalnu sigurnost za ljepši i udobniji život«, kaže Vesna Glavočević.

Nadamo se da će naš drevni Bač opet bar malo zasjati onim prijašnjim sjajem, da će se u podgrađe i oko njega vratiti stari obrti i male obrtničke radnje, da će se opet potkivati, tkati, plesti košare od pruca, peći licitarska srca i praviti svileni bomboni. Pa makar samo za turiste.

Stanka Čoban

Bačka tvrđava najozbiljniji kandidat za ulazak na listu UNESCO-a * Želimo franjevački samostan i crkvu u manastiru Bođani spasiti od razornog utjecaja vlage, kaže direktorica novoosnovanog fonda koji koordinira sredstva i povezuje partnere, Vesna Glavočević

Ustanova kulture ART KINO »Aleksandar Lifka«, Subotica

Temeljem članka 12, stavak 1, točka 1 Zakona o javnim službama (Službeni glasnik RS br. 42/91 i 71/94) i članka 12, stavak 1, alineja 6 Odluke o osnivanju ustanove kulture ART KINO »Aleksandar Lifka«, Subotica (Službeni list Grada Subotice, broj 31/2005, 1/2006 i 7/2006 stavak 1) i članka 23, alineja 7 Statuta Ustanove kulture ART KINO »Aleksandar Lifka«, Subotica, broj 022-2/2006 od 11. siječnja 2006. godine Upravni odbor Ustanove kulture ART KINO »Aleksandar Lifka« dana 27. travnja 2010. godine raspisuje:

NATJEČAJ

za izbor i imenovanje ravnatelja ustanove na mandatno razdoblje od četiri godine

Osim zakonom propisanih uvjeta (opći uvjeti koji su propisani Zakonom o radu) kandidat mora ispunjavati i sljedeće posebne uvjete:

1. da ima završen VII. stupanj stručne spreme društvenog smjera,
2. da ima najmanje 3 godine radnog iskustva,
3. da posjeduje organizatorske sposobnosti i
4. da protiv njega nije pokrenut kazneni postupak za djelo koje ga čini nedostojnim za obnašanje dužnosti ravnatelja, odnosno da nije pravomoćno sudskom odlukom osuđen za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim za obnašanje dužnosti ravnatelja ustanove.

Uz prijavu na natječaj, potrebno je da kandidat priloži i dokaze o ispunjavanju uvjeta i to:

- ovjereni preslik diplome o završenoj stručnoj spremi,
- dokaz o radnom iskustvu (ovjereni preslik radne knjižice),
- uvjerenje da se protiv njega ne vodi kazneni postupak, odnosno da nije pravomoćno sudskom odlukom osuđivan.

Kandidat je dužan uz prijavu podnijeti i svoj radno-profesionalni životopis.

Kandidat je dužan predložiti program rada i razvoja ustanove, kao sastavni dio natječajne dokumentacije.

Ravnatelja imenuje Skupština grada Subotice, na temelju prijedloga Upravnog odbora ustanove.

Prijave na natječaj s dokazima o ispunjenju uvjeta natječaja dostaviti Upravnom odboru Ustanove kulture ART KINO »Aleksandar Lifka«, na adresu: Subotica, Trg žrtava fašizma 5, s naznakom »Natječaj za ravnatelja«.

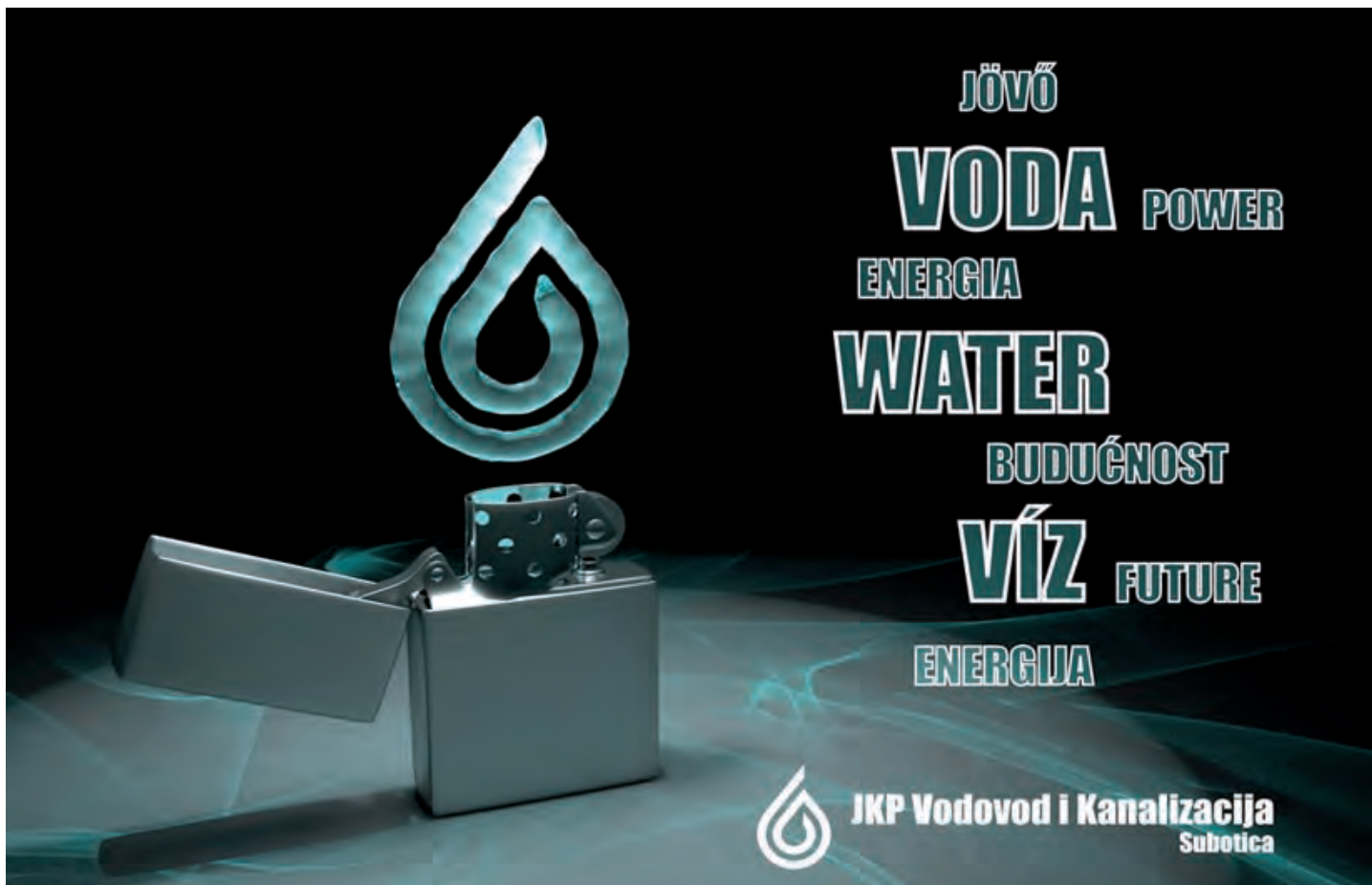
Rok za podnošenje prijave je 15 dana od dana objavljivanja natječaja.

Natječaj će biti objavljen u listovima: Subotičke novine, Magyar Szó, Hrvatska riječ i

Poslovi Nacionalne službe za zapošljavanje u Subotici.

Neblagovremene i nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Upravni odbor

MARKAN LOPAR, STUDENT IZ SOMBORA, APSOLVENT NA FER-U U ZAGREBU

Čovjek nikad ne zna kuda će ga život odnijeti

Znao sam da su sredstva koja se dobiju od Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske ograničena, pa sam želio da ih dobije netko kome je to potrebnije

Markan Lopar iz Sombora, apsolvant je Fakulteta elektronike i računarstva u Zagrebu. Diplomski rad je nakon puno rada i istraživanja spreman, a sada s nestrpljenjem čeka njegovu obranu i dakako diplomu. Nakon toga želi pronaći posao, za sada u Hrvatskoj, najvjerojatnije u Zagrebu, gradu u kojem je studirao i usput radio.

Put do završne točke Markanova studija nije bio lak. Isprva je želio biti svećenik, ali nakon dugog razmišljanja, shvatio je kako to ipak nije poziv za njega. Uvijek je bio odličan učenik, a osobito su ga privlačile prirodne znanosti iz kojih je išao na razna natjecanja i bez problema osvajao nagrade. U Zagrebu je započeo studij teologije, ali ljubav prema prirodnim znanostima bila je sve jača, te je shvatio da je ustvari to njegov poziv.

SAMOFINANCIRANJE

»U Zagreb sam došao sa željom postati svećenikom«, priča Markan Lopar. »Završio sam, kao sjemeništarač, klasičnu gimnaziju 'Paulinum' u Subotici, a potom nastavio izobrazbu u Zagrebu, premda me je biskup poslao na Filozofsko teološki fakultet Družbe Isusove na Jordanovcu. Tamo sam bio dvije godine na studiju filozofije, a onda otišao u vojsku. Kada sam trebao započeti studij teologije, koji je odvojen od filozofije i traje četiri godine, lagano sam shvatio da to nije za mene. Prvo, nisam osjećao poziv, a drugo, nije me privlačio takav tip učenja. U osnovnoj školi sam išao na natjecanja iz matematike, fizike, odnosno iz prirodnih znanosti i to mi je dobro išlo. Prema humanističkim znanostima više nisam imao neke afinitete i na početku studija teologije vratila mi se ljubav prema prirodnim znanostima. Napustio sam teologiju i razmišljao koji bi mi fakultet mogao odgovarati. Od strojarstva, prirodoslovno-matematičkog, arhitekture i sličnih studija odabrao sam FER (Fakultet elektronike i računarstva), jer sam pokazivao

i afinitet prema kompjutorima i računarstvu.«

Nastavak školovanja nije bio lak, roditelji su pomagali koliko su mogli, ali troškovi života u Zagrebu su toliko veliki, da Markana roditelji jednostavno nisu mogli u potpunosti izdržavati.

»Shvatio sam, kada sam izišao iz Bogoslovije, da ću morati sam doprinijeti svome financiranju. Ispočetka sam računao na pomoć roditelja, ali sam shvatio kako me oni neće moći izdržavati premda su u Zagrebu veći troškovi života. Morao sam nešto raditi. Stekao sam studentska prava i preko studentskih servisa tražio i radio razne poslove. Neki su bili bolje plaćeni, a neki ne, ali sam većim dijelom uspio sam sebe izdržavati. Najduže sam radio u jednoj tvrtki koja se bavi namještanjem sajamskih štandova, a kasnije sam prešao u 'Končar', gdje sam radio uglavnom na emajliranju bojlera. To su sve bili fizički poslovi, ali i na to se čovjek brzo navikne. Ispočetka je teško, ali poslije ide. Najveći problem je bilo uskladi vrijeme posla i vrijeme predavanja i obveza na fakultetu. Na sreću, nailazio sam na razumne ljude s kojima sam se mogao dogovoriti. Radio sam kada nisam imao obveze na fakultetu. Za nekoliko godina studiranja imao sam sreće, što nije zanemariv faktor.«

Markan Lopar za vrijeme studija nije živio u studentskim domovima, već privatno na stanu, isprva s cimerima, a kasnije sam, što mu je dobro došlo radi učenja. Imao je studentsku iskaznicu s kojom je ostvario pravo na prehranu, što je bila još jedna olakšavajuća okolnost.

»Živim privatno na stanu«, kaže Markan, te dodaje: »Što se tiče doma, da budem iskren, nisam ni išao na natječe. Dobro mi je došla ta komotnost da ne moram dijeliti sobu ni s kim. Ta komotnost je dobra za prirodu mog studiranja, jer potrebna mi je tišina premda sam često udubljen u računalu, u neko programiranje. To mi je dobro i radi posla. Ako do kasno radim i ustajem rano, treba mi je vremena da se naspavam i odmo-

rim. To bi s obzirom na život i aktivnosti studenata u studentskim domovima bilo malo teže postići.«

NAKON DIPLOMSKOG – POSAO U STRUCI

Markan skromno kaže kako je jednom tražio pomoć od Ministarstva vanjskih poslova koje je davalo stipendije za iseljenike, ali zaposlivši se, odustao je od bilo kakve pomoći, sebe i svoj studij je do kraja financirao svojim radom.

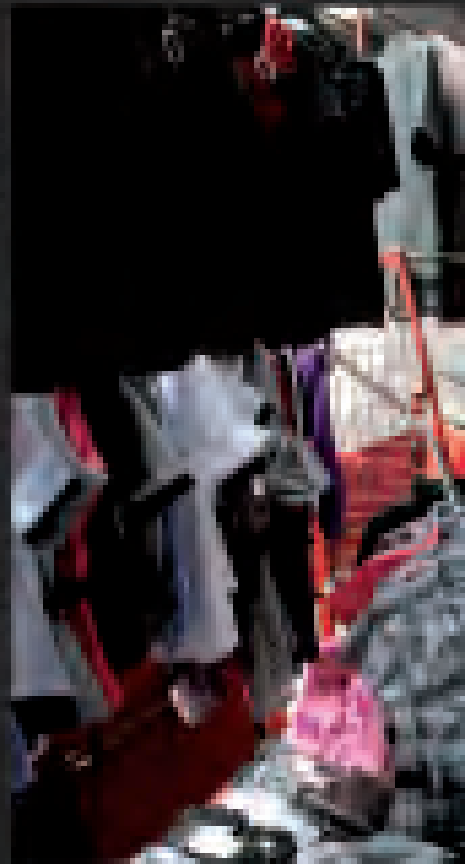
»Nije da nisam htio pomoć, svaka bi mi pomoć dobro došla, ali kada sam počeo raditi i studirati, jednostavno, nametnule su se obveze, pa se baš i nisam mogao puno baviti drugim stvarima. Mogao sam pristojno zaraditi, tako da sam se samofinancirao. Znao sam da su sredstva koja se dobiju od Ministarstva vanjskih poslova ograničena, pa sam želio da ih dobije netko kome je to potrebnije.«

U sedmom mjesecu, Markan Lopar bi trebao diplomirati. Diplomski rad je iz područja raspoznavanja uzoraka obrade slike, identifikacije i slično. Nakon diplomiranja treba pronaći posao. Markan se ne boji budućnosti, mišljenja je da će posao dobiti bez problema. Za početak bi ga potra-

žio u Hrvatskoj, a po svemu sudeći, neće se vratiti nazad u Sombor, odnosno u svoju zemlju.

»Krizu je uzela maha i čovjek ne može steći realnu sliku kako je gdje. Gdje god da si, govori se da nije dobro. Ali što se tiče Zagreba, sredine u kojoj boravim, tamo je uglavnom dobro. Većina ljudi dolazi u Zagreb i lakše se može dobiti posao. Dokaz tome je i da sam ja kao student mogao bez problema dobiti posao. U ostalim dijelovima Hrvatske ljudi se uglavnom snalaze i situacija baš i nije sjajna. Nakon diplomskog, potražiti ću posao u struci. Kada sam upisao ovaj fakultet, bio sam vođen spoznajom i mislji da ljudi u vrlo kratkom roku pronalaze posao i tu ne bi trebalo biti nekih većih problema. Navikao sam se u Hrvatskoj i tu želim tražiti posao, a ako se ukaže prilika, možda bih otišao i dalje na neko usavršavanje. Nitko ne može reći gdje će ga život odnijeti. Ne samo u Hrvatskoj, već i u cijeloj Europi, manje-više nedostaje stručnjaka za računarstvo i informacijske tehnologije, tako da većina u ovoj struci može pronaći kvalitetan i dobro plaćen posao sa dobrim okruženjem, upravo zbog nedostatka kadra.«

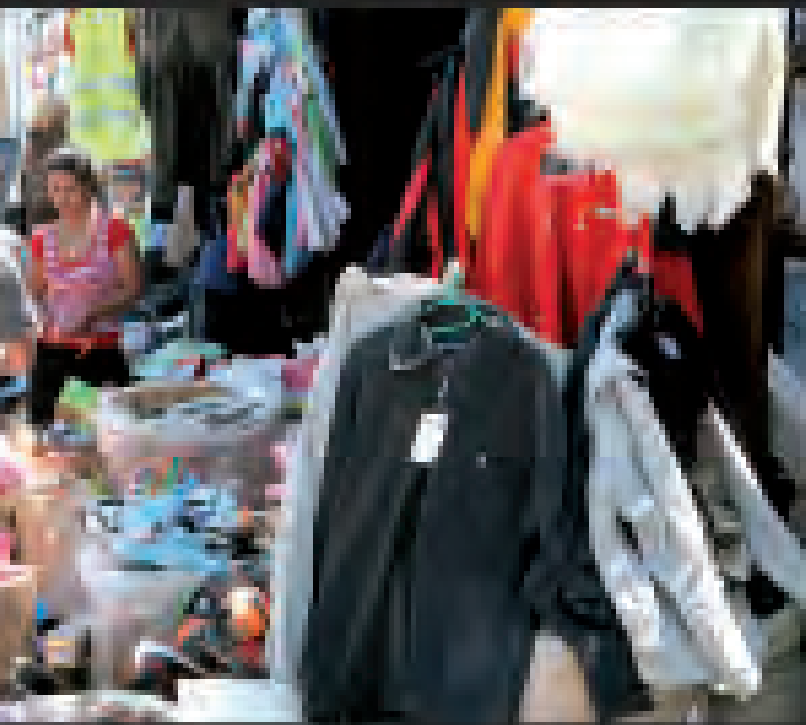
Zlatko Gorjanac

U prošlom broju za potrebe rubrike »Priča o fotografiji« uspjeli smo, zahvaljujući ljubaznosti subotičkog Historijskog arhiva, dobiti nekoliko fotografija subotičkog buvljaka koje datiraju iz šezdesetih i sedamdesetih godina prošloga stoljeća. Iskoristili smo dvije, a ove preostale željeli bismo podijeliti s vama u jednoj retro-modernoj reportaži istoga naziva. Vjerojatno ste tijekom slobodnih prazničnih dana možda »skočili« do tržnog centra Mali Bajmok – kako danas glasi naziv nekadašnje »stareške pece«, možda ste nešto kupovali ili samo razgledali, a upravo tako je bilo i prije nekoliko decenija kada je i zaživjela ideja o pokretanju jedne ovakve tržnice. Naravno, u početku je to zbilja bio klasičan buvljak na kojemu je dominirala ponuda ponajprije starih, rabljenih stvari i predmeta za koje se uvijek, kako to biva, našao poneki zainteresirani kupac. Jer svaka roba ima svoga kupca, stara je trgovačka

NEKAD I SAD

Subotički buvljak

izreka, samo treba iščekati njegovo pojavljivanje i odluku da određenu robu kupi. Naravno, ništa se nije promijenilo niti u prvom desetljeću 21. stoljeća, moderni trgovci za modernim tezgama i u poslovnim prostorima u tržnom centru pokraj Somborske kapije strpljivo čekaju svoje kupce, kojih zbog aktualne financijske krize ima sve manje. A robe ima, koliko je nikada nije bilo.

Poželite li kupiti »bilo što«, vjerojatno ćete to i naći na subotičkom buvljaku u šarenoj ponudi nekoliko natkrivenih dvorana. Trebate se samo odlučiti, otići i ponijeti dovoljno novca sa sobom. Jer nisu više ona vremena kada se na istom prostoru roba prodavala po znatno nižim cijenama. Istina, nekada je i standard bio drugačiji. Ali i tada, kao i danas, ima roba i roba. Skupljih i jeftinijih.

Pa tko voli, nek' izvoli. Mnogi naši stariji čitatelji zasigurno će se, gledajući starije fotose, prisjetiti nekih drugih vremena i svojih odlazak na stari buvljak, pa će biti u prilici usporediti fotografije sa svojim sjećanjima. A mladi naraštaji imaju jedinstvenu priliku vidjeti kako je to sve u prošlosti izgledalo u vremenima koja nisu znala za sve moderne novotarije, koje se sve, eto, danas mogu kupiti upravo na prostoru subotičkog buvljaka – tržnog centra, kako se to sada ispravnije kaže. Bilo kako bilo – buvljak stoji na svom mjestu, točnije, malo se (par stotina metara) pomaknuo s prostora ispred gradske kalvarije, gdje mu je bila prvobitna lokacija, i vjerojatno će stojati još dugo godina. Ili će možda biti pomaknut negdje drugdje, ali će zasigurno ostati jedan od prvih asocijativnih pojmova koji se vežu uz Suboticu.

D. P.

KRONOLOGIJA od 7. do 14. svibnja

7. SVIBNJA 1890.

U subotičkoj Nacionalnoj kasini, na inicijativu profesora *Istvána Iványija* (obiteljsko prezime *Ivanovski*), održan je dogovor o utemeljenju javne Gradske knjižnice. Prva njena lokacija nalazila se u zgradi stare Gradske kuće, koja je srušena 1908. godine.

7. SVIBNJA 1991.

U sklopu proslave 600. obljetnice Subotice, otvorena je nova postava Gradskog muzeja, u novim prostorijama, na prvom katu Gradske kuće. U večernjim satima u katedrali Svete Terezije Avilske, održana je ekumenska misa u kojoj sudjeluju predstavnici pet vjerskih zajednica što djeluju na području općine.

8. SVIBNJA 1835.

Prigodom istražnog postupka u zatvoru subotičke policije ubijen je 21-godišnji *Josip Zelić*, predsjednik polilegalne komunističke organizacije u gradu. Ustvari je s trećeg kata Gradske kuće bačen na pločnik u dvorištu. Policija je proturila vijest o njegovu samoubojstvu.

8. SVIBNJA 1887.

Rođen je *Antun Bačić*, jedan od predstavnika tzv. izgubljene generacije subotičkih slikara. Po uspješno položenom prijamnom ispitu na Višoj likovnoj školi u Zagrebu, odlazi u München, gdje se izdržava kopiranjem dijela velikih majstora u Bavorskoj. Umro je 3. srpnja 1977.

8. SVIBNJA 1949.

Na zasjedanju Vlastelinskog suda, arendator *Šandora Lojzija Vojnić*, tužio je šandorsku općinu što mu nije vratila stanovite količine žitarica u vrijednosti od 2.055 forinata koje joj je pozajmio. Presuda je bila očita: Općina mora vratiti dug s kamatom i troškovima izvršenja odluke.

9. SVIBNJA 1439.

Do tada kraljevski posjedi: Subotica, Madaraš, Tavankut i Halaš, zajedno

s polovicom Cesapa u Bodroškoj županiji, kao polog dati su *Jánosu Hunyadiju* (*Janku Šibinjaninu*) i njegovom istoimenom bratu, na ime naknade za 2757 zlatnih forinata koje su utrošili za ojačanje vladarevih utvrda.

9. SVIBNJA 1776.

Luka Vojnić je izabran za sudiju varoši Sveta Marija, ili Subotice; mandat mu je 1777. produžen za još godinu dana. Od 21 rujna 1779. plemeniti *Luka Vojnić* je prvi sudija Magistrata (Gradskog vijeća) slobodnog kraljevskog grada Maria Thereziopolis.

9. SVIBNJA 1861.

Na izvanrednoj sjednici, kojoj su nazočni mnogi gradski uglednici, Gradsko vijeće osudilo je neljudsko i bezobzimo ponašanje financijske policije. Ujedno je odlučeno da se oštećenim građanima nadoknadi sva materijalna šteta koju su im nanijele vojska i financijska policija.

9. SVIBNJA 1906.

Na jubilarim Međuolimpijskim igrama u Ateni, Subotičanin *Đuro Stantić* (1878.-1918.), osvojio je zlatnu medalju u hodanju na tri tisuće metara. Pokraj toga što je bio državni prvak, on je Svjetskom prvenstvu u Berlinu, godinu dana ranije stazu od dugu 75 kilometara prešao za 8 sati, 66 minuta i 24 sekunde, te tako u ovoj zahtjevnoj atletskoj disciplini postao svjetski rekorder.

10. SVIBNJA 1897.

Otvorena je subotička Opća bolnica »Marija Valerija«. Podignuta je u jugoistočnom dijelu grada, na površini od 7,5 jutara. Činio ju je kompleks od 12 zgrada (paviljona) s pratećim

objektima. Početkom sedamdesetih godina 20. stoljeća, pokraj nje je podignuta zgrada sadašnje Bolnice, mahom sredstvima samodoprinos Subotičana.

10. SVIBNJA 1941.

U Bajmoku je rođen istaknuti duhovnik, dr. *Andrija Kopilović*, župnik Marije Majke crkve, prorektor Hrvatskog odjela Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije, pročelnik Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, kulturni djelatnik i spisatelj obimnog i raznovrsnog djela. Nedavno mu je tiskan najnoviji svezak kolumni objavljenih u Hrvatskoj riječi, pod naslovom »Okom svećenika III«.

10. SVIBNJA 1970.

Završen je Deseti festival »Omladina '70«. Prvu nagradu žirija osvojila

je skladba *Slobodana Samardžije*, a prvu nagradu publike Subotičanin *Gábor Lengyel*. Dobitnica nagrade Subotičkih novina bila je mlada *Suzana Saulić*.

11. SVIBNJA 1861.

Prema odluci proširene sjednice Gradskog vijeća Subotice, članovima vijeća i činovnicima zabranjeno je financijskoj policiji i vojsci pomagati u nasilnom ubiranju poreza. Grad je, naime, odbio plaćati porez budući da mu je država za opskrbu Bolnice i vojnih postrojbi dugovača mnogo više novca nego što je potraživala.

11. SVIBNJA 1934.

Objavljena je knjiga subotičkog spisatelja, publicista i nakladnika

Jose Šokčića »Subotica pre i posle oslobođenja«. U njoj je na oseban i dokumentiran način, ali živ i reporterski, prikazao povijest grada od najstarijih vremena do 1933. događaji uoči Prvog svjetskog rata, te 1918. zaključno sa 1933. dati su veoma iscrpno, kronološkim redoslijedom.

12. SVIBNJA 1690.

Zapovjednik Segedinske utvrde, ujedno i pogranične oblasti u Potisju, general *D. Nechem*, službenim spisom je potvrdio vojne zasluge trojice kapetana – *Duje Markovića*, *Luke Sučića* i *Đure Vidakovića*, koje su stekli u četiri minule godine rata protiv Osmanlija. Potrebno je spomenuti da su bili među predvodnicima seobe bunjevačkih Hrvata u Bačku potkraj osamdesetih godina XVII. stoljeća.

12. SVIBNJA 1959.

Umro je spisatelj i sakupljač bunjevačkih narodnih umotvorina, *Ive Prčić*, stariji. Osim tri zbirke kraćih pripovijesti, crtica i legendi, zatim djela »Subotica i Bunjevci« i »Bunjevački narodni običaji«, 1939. tiskano je njegovo najznačajnije djelo »Bunjevačke narodne pisme«. Oba je knjiga 1971. tiskana u proširenom obliku, u redakciji prof. *Bele Gabrića*.

13. SVIBNJA 1785.

Nastojeći da se okolica franjevačke crkve učini što pristupačnijom, uredi i ukrasi, Gradsko vijeće je odlučilo razgraditi i poravnati nekadašnji nasip oko gradske utvrde. Suboticu su ti nasipi s okolnim močvarama štitili od zavojevača i pobunjenika.

13. SVIBNJA 1914.

Rođen je *Jovan Mikić Spartak*, asistent Više ekonomsko-komercijalne škole u Beogradu, višestruki jugoslavenski i balkanski prvak u lakoj atletici, publicist, književnik i zapovjednik Subotičkog partizanskog odreda. Poginuo je u noći između 10. i 11. listopada 1944. u borbama za oslobođenje Subotice.

Otvorena izložba Čedomira Kristijana Sekulića

PETROVARADIN – Novoosnovana galerija »Jelačić« je u kratkom vremenskom ciklusu ugostila i drugu po redu izložbu: »Vojvodina u srcu i crtežu« autora *Čedomira Kristijana Sekulića* svečano je otvorena u utorak, 4. svibnja.

»Kao zreo umjetnik Sekulić je odavno iskristalizirao svoj način pristupa slici kao autentičan slikar iz vojvodanskog podneblja čiji se specifični rukopis lako prepoznaje«, riječi su *Mileta Ignjatijevića*, povjesničara umjetnosti iz Muzeja Vojvodine. »S osobitim osjećajem

za likovnost ovaj umjetnik je uvjeren da svaki naizgled beznačajan motiv iz svijeta realnih utvrda u percepciji njegove egzekucije može imati univerzalan umjetnički značaj. Crteži rađeni u jednom mediju ili kao kombinirana tehnika, pokazuju jasnu koncepciju uznemirenog rukopisa s razradom problema, odnosa masa, materijalizacije forme i grafičističke geste koja upotpunjuje konačan plastičan dojam kompaktnosti i podjednake učinkovitosti, kako u većim blokovima, tako i u sitnim dijelovima«.

Vojvodansko podneblje prikazano olovkom, suhim pastelom, tušem, akrilem i uljem, spojeno i izmiješano na slici u svim kombinacijama čini ova djela posebnim. Izložba u galeriji »Jelačić« u Petrovaradinu moći će se pogledati do 18. svibnja.

Čedomir Kristijan Sekulić je rođen u Novom Sadu. Godine 2004. oslikao je središnji strop u crkvi Snježne Gospe u Petrovaradinu i jednu scenu bitke kod Petrovaradina 1716. godine s Blaženom Djevicom Marijom. Sekulić je 2000. godine dobio i zvanje počasnog crkvenog slikara pri Đakovačko-srijemskoj biskupiji. Iza sebe ima 15 samostalnih izložbi u zemlji i inozemstvu.

A. J. M.

Predstavljanje 9. sveska Leksikona u Đurđinu

ĐURĐIN – U okviru redovite mjesečne tribine Župe sv. Josipa radnika u Đurđinu u nedjelju, 9. svibnja, u 20 sati u župnoj dvorani bit će predstavljen 9. svezak »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«. Svezak će predstaviti akademik dr. sc. *Ivan Gutman* te glavni urednik dr. sc. *Slaven Bačić*.

Novi svezak »Klasja naših ravni«

SUBOTICA – Novi svezak časopisa »Klasja naših ravni«, u dvobroju 3.-4., 2010. donosi pjesme *Tomislava Ketiga*, *Jasne Melvinger*, *Petka Vojnića Purčara*, *Tomislava Marjana Bilosnića* i *Ljubice Kolarić-Dumić*. Donosi i ulomak iz romana *Ervina Sinkóa* »Opitimisti«, naslovljen sa »Subotička predigra«, i pripovijetku *Franje Petrinovića* na »Na rubu ravnoteže«. Iz Čilea se sa svojim zapisom o razornom zemljotresu javlja glasoviti pisac hrvatskog podrijetla *Juan Mihovilovich*, a novosadski stvaratelj *Stjepan Bartoš* radio-dramom »Životinjska farma«. U rubrici prikaza, svoje tekstove objavljuju *Đuro*

Vidmarović, *Igor Šipić*, *Zvonimir Marić*, *Tihomil Maštrović*, *Sanja Vulić*, *Željka Lovrenčić* i *Stjepan Skenderović*. O jednom urbanom kompleksu izuzetne vrijednosti – Ulici cara Lazara u Subotici, piše *Viktorija Aladžić*, dok *Stevan Mačković* predočava svoj rad »Iz povijesti svakodnevice«, arhivsku građu o *Šimi Romiću*. U rubrici Baština tiskani su novi ulomci iz neobjavljenog rukopisa *Antonije Čota Rekettye* »Lemeš u osimu plemenitog drača«, te *Milovana Mikovića* »Navodi o kazalištu od 1747. godine«. Likovne priloge za ovaj svezak »Klasja naših ravni« pripremio je *Matija Molcer*.

Nova knjiga Dražena Prčića

SUBOTICA – U izdanju »Rotografike« iz Subotice nedavno je izašao novi roman subotičkog pisca *Dražena Prčića* pod nazivom »Come&back«. Riječ je o nastavku njegova romana »Wild Card« iz 2005. godine, kojega je NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice tiskala u dva izdanja i koji je preveden na engleski, mađarski i srpski jezik.

Novi Prčićev roman ponovno se bavi tematikom profesionalnog tenisa, nastojeći čitateljima pojasniti što se sve zbiva u životima profesionalnih tenisača i tenisačica iza kulisa teniskih arena. I ovoga puta u glavnoj ulozi je *Boris Božjaković*, tenisač koji je u 28. godini uspio započeti karijeru, unatoč brojnim skepsama u svojem okruženju. Drugi dio ovog »teniskog romana« donosi i ljubavnu priču glavnoga junaka. Radnja se odvija na čak četiri kontinenta, igra se na dva Grand-Slam turnira u New Yorku i Melbourneu, ali, kako to u Prčićevim romanima redovito biva, dio priče smješten je i u Suboticu.

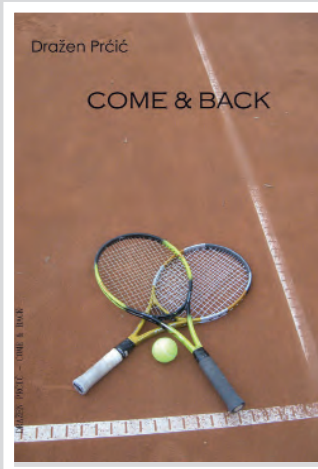
Dražen Prčić (Subotica, 1967.) je objavio deset romana, a književne uratke povremeno objavljuje u časopisu »Klasja naših ravni«. Novinarstvom se bavi od 1985. godine, a tekstove je objavljivao u više novina i časopisa u Srbiji i Hrvatskoj. Trenutačno je urednik sportske i zabavne rubrike tjednika NIU »Hrvatska riječ«.

Zagrebačko predstavljanje Godišnjaka za znanstvena istraživanja

ZAGREB – Predstavljanje prvog broja »Godišnjaka za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata« bit će održano u Hrvatskom školskom muzeju (Trg maršala Tita 4), u Zagrebu, u utorak 11. svibnja s početkom u 19 sati.

Osim Muzeja, organizator predstavljanja je Institut za migracije i narodnosti, a održava se u sklopu obilježavanja Međunarodnoga dana muzeja 2010. uz temu ICOM-a »Muzeji za društveni sklad«.

O Godišnjaku će govoriti ravnatelj IMIN-a dr. sc. *Marino Manin*, znanstveni suradnik Hrvatskog instituta za povijest dr. sc. *Robert Skenderović*, znanstvena suradnica IMIN-a dr. sc. *Sanja Lazanin*, te glavni urednik *Tomislav Žigmanov*.

ZAVRŠEN JOŠ JEDAN »TRENCHTOWN«

Ekonomska i gospodarska kriza, i sve njima prateće pojave koje negativnu utjecu na stanje ljudskoga duha, nisu mnogo utjecale na građane, pa tako i one pripadnike mlađih naraštaja, da prvosvibanjske praznike provedu u prirodi, pritom se zabavljajući na različite načine. Jedna od opcija - ukoliko vam ključne riječi za dobar provod nisu »roštilj« i »šatra« - bio je svakako i glazbeni festival »Trenchtown« održan od 30. travnja do 2. svibnja u šumi nadomak Palića, koji je pokazao da nekadašnji salaš, danas takozvani Ethno camp, može biti »cool« mjesto za tisuće mladih posjetitelja. Po riječima organizatora iz Fondacije »Fokus« festival je u tri dana posjetilo 11 tisuća posjetitelja iz Srbije (na parking su se mogla vidjeti vozila s tablicama iz različitih gradova u državi), ali i Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Mađarske.

Možda to i nije bila »najzabavnija šuma na svijetu«, kako su je organizatori festivala reklamirali, ali sigurno je da su se mnogi dobro proveli. Uspješnosti ovogodišnjeg festivalskog izdanja svakako su pridonijele i meteorološke prilike: vrijeme je bilo izvanredno toplo za ovo doba godine, a nije bilo ni kiše. S druge strane, na količinu prašine - budući da se radi o terenu Subotičko-horogoške pješčare - teško da se moglo utjecati.

REGGAE AFINITETI

Na dvije bine nastupili su neki od trenutno najzapaženijih domaćih, ali i bendova iz regije. Prvi dan bio je rezerviran za Veliki prezir (koji je pokazao da je danas već upravo veliki bend), te novosadski Obojeni pro-

gram čiji je nastup - ponajprije zbog neobičnog vokala frontmena Kebre - publiku poslao kući s podijeljivim dojmovima. Što se, pak, tiče mađarskog reggae benda Irie Maffa, s obzirom na konceptijsku naklonjenost festivala - a samim time i njegove publike - tom glazbenom žanru, tu nije bilo »fulanja«, što je pokazala kako sviračka virtuoznost benda, tako i dobra reakcija publike. Iduće večeri, za reggae primjesu zadužen je bio mostarski Zoster, zanimljiv po svojim angažiranim tekstovima. Reaktivirani Sunshine je opravdao status žestokog i energičnog live benda, a Darkwood Dub opravdali svoju povlaštenu poziciju, koja se temelji na tomu da u Paliću nastupaju iz godine u godinu.

OZLIJEĐENI GOBAC

Završna, treća večer je, ne računajući audio-vizualnu psihodeliju elektroničkog benda port-royal iz Italije, bila možda i najzabavnija, budući da je ugostila potvrđene zabavljače - Psihomodo Pop i Lollobrigida. Iako je dan ranije slomio stopalo, pjevač Psihića Davor Gobac se pokazao kao dobar zabavljač i u sjedećoj poziciji. Doduše, tu i nema otkrivanja tople vode: ako masu treba podići na noge Psihomodo Pop su uvijek igra na sigurno, shema koja radi. Uz pjesme s posljednjeg albuma »Jeee! Jeee! Jeee!« čuli su se i stari hitovi poput »Volim samo sebe«, »Frida«, »Ramona«...

Nešto drukčiji, ali zato isto uspješan način da se publika zabavi, demonstrirale su cure iz VIS-a Lollobrigida, koji je širu popularnost stekao osvojivši MTV nagradu za najbolji regionalni bend. Ida i Petra potrudile su da Trenchtown zbilja bude »najsexy provod za 1. svibnja koji djeca s Balkana, vesela, nemirna i divlja, mogu zamisliti«.

Što se tiče programa na Maloj bini, bilo je svega: od lokalnih bendova, do reggae, hip-hop i indie-rock izvođača. Zanimljiv nastup, između ostalih, imao je somborski Line-Out, baš kao i subotički hip-hoper Rajaman.

Prateći program pod nazivom »Kultur fitness« je, čini se, bio posjećeniji nego ranijih godina, za što je najzaslužniji »Pjesničenje - aktivni trening poezije«. Također, bilo je i predavanja, performansa, izložbi, radionica...

Sve u svemu, ovogodišnji »Trenchtown« bio je dobra prilika za druženje uz solidan program po receptu »za svakoga ponešto«, ali i za boravak u prirodi, nasuprot izazovima koji nam se nude »online«.

D. B. P.

Nije sve u roštilju, ima nešto i u glazbi

Zapažene nastupe na ovogodišnjem festivalu imali su i hrvatski bendovi - Psihomodo Pop i Lollobrigida

Iako ima 43 godine, hrvatski kantautor i pjevač pop glazbe *Boris Novković* prisutan je na sceni već skoro četvrt stoljeća. No, to i ne čudi budući da je rođen u glazbenoj obitelji – pokojni otac Đorđe bio je jedan od najvećih autora hrvatske zabavne glazbe, a majka Ozana radila je kao profesorica glazbe. Svoju prvu gitaru dobio je s 13 godina, a glazbenu karijeru započeo je 1986. godine albumom »Kuda idu izgubljene djevojke (Tamara)«. Svoj za sada posljednji, inače trinaesti po redu, studijski album »Zapisan u tebi« objavio je prije dvije godine.

Dobitnik je brojnih nagrada: najveće hrvatsko diskografsko priznanje »Zlatnu pticu« primio je 1999. godine, a 2002. Croatia Records mu je dodijelila priznanje »Kristalna gitara« kao najtiražnijem kantautoru s preko 500 tisuća prodanih nosača zvuka u razdoblju od 1986. do 2002. godine. Osvojio je i brojne festivalske nagrade, od kojih je svakako najznačajnija pobjeda na Dori 2005. s pjesmom »Vukovi umiru sami«, koja mu je donijela nastup na Eurosongu.

Bavite se glazbom od rane mladosti, a karijera vam traje već 24 godine. Jeste li ikada pomišljali baviti se nekim drugim poslom?

Bilo je takvih ideja, to je normalna ljudska stvar. Ponekad se želiš maknuti iz show-biznisa, otići gajiti ovce na Novom Zelandu. Odrastao sam u klasičnoj glazbenoj obitelji – majka je bila profesorica glazbe, a otac je pisao za mnoge poznate pjevače koji su nam dolazili u kuću. Tako da sam ujedno vidio i mnoge uspješne i neuspješne karijere, tragikomične sudbine... Moram priznati da je to stvaralo i nekakav otpor prema karijeri u glazbi. No, ipak ljubav prema glazbi je bila velika, posebice je kreativni moment pisanja pjesama tinjao u meni i na kraju preovladao.

Kako vam se čini današnja glazbena pop-scena?

Mislim da je scena najtanja upravo u mainstream pop-rock glazbi. Doduše, on i jest proizvod prošlog stoljeća, nekog drugog vremena. Mislim da je danas puno instant bendova, da je sve puno pomodarstva. Glazbenici danas manje sanjaju snove, što znači da prvo imaju na pameti slavu i novac, a tek onda glazbu. U mojoj genera-

BORIS NOVKOVIĆ, KANTAUTOR I PJEVAČ

Danas je puno instant glazbe

ciji je bilo obratno, glazba je bila cilj, a tek onda slava i novac. To su bitne razlike, koje su posljedica vjerojatno i ovog brzog života, gdje se glazbenici na sceni pojavljuju, ali i nestaju munjevitom brzinom.

Kako komentirate popularnost turbo-folk glazbe među mladima u Hrvatskoj?

To je čudan fenomen. Meni se čini da se on javlja kao neka vrsta bunta među mladima, budući da

predstavlja neku vrstu »zabranjenog voća«. S tim što je kod nas bio bunt da pokidaš traperice, da se ošišaš čudno, a slušali smo Azru, Prljavo kazalište, Bajagu i instruktore. Vjerujem da će turbo-folk biti kratkog daha i da će se vremenom taj interes za njime smanjiti.

Prošle ste godine dobili sina. Koliko je to utjecalo na vas?

Ne mogu reći da me je promijenilo, ali me je na neki način opustilo, budući da sam dugo odgađao

takvu odluku. Sada su mi neke stvari, o kojima sam ranije više brinuo, postale manje važne.

Posljednji studijski album »Zapisan u tebi« objavili ste prije dvije godine. Snimate li nešto novo?

Kod nas kantautora koji smo duže na sceni to malo sporije ide, čovjek vremenom postaje više samokritičan. Imam nekoliko novih pjesama, ali se još nisam zahuktao, radim pomalo kampanjski te mi treba neka energija, da krenem u taj proces stvaranja novoga albuma.

Pišete pjesme i za druge izvođače, a surađivali ste s Tajči, Tonijem Cetinskim, Crvenom jabukom, Severinom... Kako birate suradnike?

Surađivao sam s puno ljudi, no ne bavim se time u smislu da »štancam« pjesme i nekom nudim, već samo ukoliko prepoznam nekakav senzibilitet i dobru priču, da ima povoda za ostvarenje suradnje.

Iza sebe imate trinaest albuma, dobitnik ste skoro svih značajnijih diskografskih nagrada: može se reći da ste se prilično ostvarili u poslu kojim se bavite. Imate li još nekih neostvarenih glazbenih želja?

Kada sam počeo pisati pjesme, one su bile prvo na engleskom, ali su mi onda kolege rekly da živim u zemlji s 22 milijuna ljudi i da im se trebam obraćati na jeziku koji razumiju. Dakle, kad sam bio mlađi bilo je ideja o inozemnoj karijeri. Čak sam 1989. bio kod jednog poznatog producenta u Londonu koji je radio s Wet Wet Wet, koji mi je rekao da onda trebam ostaviti sve ovdje, a ja nisam bio spreman na to i išao sam na sigurno. Također, u to doba je ovdje bilo dobro, tad još nije bilo rata. Mislim da je današnjim klincima lakše ako rade na engleskom, jer on dolazi u prvi plan, Europa se povezuje. S druge strane, i konkurencija je danas za sigurno veća.

S kojim biste poznatim izvođačem voljeli podijeliti binu?

Nastupao sam s Tinom Turner pred 50.000 ljudi u Zagrebu. No, moj najveći idol je Paul McCartney, još od vremena Beatlesa. U posljednjih pet godina bio sam na njegovih 7-8 koncerata, time punim baterije.

D. B. P.

PROMOCIJA KNJIGE I CD-A

Hajdemo zajedno

Duhovna poezija je ono što nam često treba, jednako kao ruža na grudima umjesto novčića koji nam kao kakvom prosjaku pružaju na dlan, kako bismo shvatili da čovjek ne živi samo od kruha, nego i od ljubavi, rekao je među ostalim mons. Andrija Kopilović

»Hajdemo zajedno« naziv je knjige i CD-a koje su subotičkoj publici u petak, 30. travnja, predstavile majka i kćer, *Mirjana i Marija Jaramazović*. Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« i Hrvatska čitaonica iz Subotice objavili su prvu knjigu pjesama Mirjane Jaramazović, a Marijin prvi nosač zvuka izdala je nakladnička kuća »Laudato« iz Zagreba.

KNJIGA S DUBOKIM TRAGOM

U ime Hrvatske čitaonice o knjizi je govorila i *Katarina Čeliković*, koja je istaknula kako je knjiga ostavila duboki trag na sve one koji su je do sada pročitali. Ona je predstavila i one koji su radili na knjizi. Fotografije, kao i dizajn knjige i CD-a uradio je *Petar Gaković*.

O samoj knjizi govorila je i autorica Mirjana Jaramazović, koja je zahvalila svima koji su joj pomogli u ovom pothvatu. »Ako u njoj pronađete poruku s križa, vama, ali

Cvijin, Davorin Horvacki, Ivana i Karla Rudić, Vesna Huska i Filip Čeliković.

PRVI CD MARIJE JARAMAZOVIĆ

O nosaču zvuka u ime nakladnika govorila je *Ksenija Abramović* iz Zagreba, koja je rekla kako pjesme Marije Jaramazović nose vjernu i istinitu poruku.

»U Marijinim pjesmama nalazimo ljude koji su Isusu Kristu predali putove svoje i donijeli jasnu odluku: odlučili su slijediti Krista.

naša suradnja je 'Tragom Njegove ljubavi'. Oboje smo u Zagrebu i tamo smo i započeli surađivati. Kod nas nema previše dogovaranja i planiranja, dosta je reći 'idemo raditi' i tako sve nekako krene svojim tijekom«, pojasnio je Filip.

Da njih dvoje dobro surađuju potvrdili su i svojim nastupom u petak u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Marija je svoje pjesme Subotičanima predstavila i s tamburaškim sastavom »Nesnica«, a

Filip Čeliković

Mirjana Jaramazović, Ksenija Abramović i Katarina Čeliković

baš samo vama upućenu, ako nakon pročitane pjesme kapne kap i iz vašeg oka, ako sklopite ruke u molitvu, knjiga nije uzalud napisana«, rekla je Mirjana Jaramazović.

Sve što se nalazi u knjizi pisano je desetak godina. »Pjesme su nastajale skoro neprimjetno, jedna po jedna. Intenzivni rad na ovoj knjizi je bio tek posljednjih 5 godina. Izvršna motivacija je svakako rad za moju kćer, koja je moje pjesme najbolje mogla osjetiti i prenijeti ih publici na njoj svojstven način. Mogu samo zahvaliti dragom Bogu što nas je naveo na ovaj put i upoznao sa svim tim divnim ljudima oko nas. U knjizi se nalaze pjesme, nešto proze i križni put koji je nastao prošloga Uskrsa«, rekla je Mirjana Jaramazović.

Stihove Mirjane Jaramazović govorili su: *Željka Zelić, Lazar*

Ovaj CD postaje mogućnost da se kroz pjesmu svjedoči vjera u život i nada u bolje sutra«, rekla je Ksenija Abramović.

Istoimeni nosač zvuka »Hajdemo zajedno« Marije Jaramazović sadrži 11 pjesama. Većinu tekstova napisala je Marijina majka Mirjana, dok je veliki dio pjesama uglazbio Filip Čeliković, te neke *Nikola Jaramazović* i *Sonja Berta*. »Sve pjesme su duhovnog karaktera i izvedene su na dosadašnjim festivalima duhovne glazbe«, rekla je Marija Jaramazović, koja je i otpjevala sve pjesme. Mariju u zadnje vrijeme na klaviru redovito prati Filip Čeliković, koji najčešće i piše glazbu. O njihovoj suradnji Filip kaže kako je nastala sasvim spontano, štoviše neprimjetno. »Zapravo ni mi nismo sigurni kako je sve to započelo. Pjesma kojom je započela

Marija Jaramazović

O knjizi je govorio mons. dr. *Andrija Kopilović*, predsjedavajući Instituta »Ivan Antunović«, koji je djelo opisao riječima: »Svatko od nas je malen čovjek i često pogleda i pružene ruke, tražimo. Ali tu je potrebna jedna Mirjana, i ne samo ona. Ljudi poput nje će nam znati, u času kada smo tako pognuti i sami, umjesto onoga novčića pružiti dušu. Duhovna poezija je ono što nam često treba, jednako kao ruža na grudima umjesto novčića koji nam kao kakvom prosjaku pružaju na dlan, kako bismo shvatili da čovjek ne živi samo od kruha, nego i od ljubavi«, rekao je mons. Kopilović.

kao gosti večeri su nastupili i VIS »Proroci« iz Subotice. CD je sniman u zagrebačkoj katedrali te u kućama »Šišmiš« – Velika Gorica, »Audio solution« i »Kesler studio« – Subotica. U snimanju CD-a je pomogao i VIS »Apostoli mira« iz Mađareva (Hrvatska).

Marija i Filip su svoj rad do sada promovirali u Subotici, kao i po cijeloj Hrvatskoj sudjelujući na raznim festivalima, gdje su osvojili brojna priznanja i nagrade. Na posljednjem Tonkafestu 2010, koji je održan prošlog vikenda, Marija je bila i članica žirija, te su nastupili u revijalnom dijelu programa.

Željka Vukov

KREATIVNO LJETOVANJE U ORGANIZACIJI HRVATSKE MATICE ISELJENIKA

Seminar »Stvaranje kazališta« na otoku Školjicu

Hrvatska matica iseljenika poziva kazalištarce i mladež iz dramskih grupa, te profesore hrvatskoga jezika i kulture iz cijeloga svijeta od Amerike, Europe, do Australije, koji izvode predstave na brojnim zavičajnim govorima hrvatskog jezika, kao i na jezicima domicilnih zemalja da se odazovu seminaru iz područja kazališne umjetnosti. Stručni seminar »Stvaranje kazališta« održat će se 3. do 11. srpnja 2010. na otočiću Galovcu (zvanom Školjic) u blizini Zadra. Predavanja i vježbe se odvijaju na hrvatskome i engleskome jeziku. Seminar će biti od osobite koristi voditeljima iseljeničkih kazališnih grupa koje djeluju u bilingvalnom jezičnom okruženju i multikulturalnim sredinama svijeta. Na Seminaru će se raditi u dvije grupe: u naprednoj grupi pod nazivom Rad redatelja s glumcem i početnoj grupi pod nazivom Upoznavanje temeljnih kazališnih zakonitosti. Voditeljica Seminara je istaknuta zagrebačka redateljica *Nina Kleflin*, koja je bogato kazališno umijeće i obrazovanje (stečeno u Hrvatskoj, SAD-u, Kanadi i nekim europskim zemljama) spremna vrlo sugestivno

Franjevački samostan na Školjicu

prenijeti polaznicima. Namjera je organizatora da putem ovog Seminara pomogne učiteljima u nadgradnji kroatističkih studija u području scenske umjetnosti, kako bi postali bolji voditelji kazališnih grupa pri osnovnim i srednjim školama.

Svakodnevno se radi od 10 do 13 sati, a popodne od 18 do 20.30. Matičino ljeto, uz upoznavanje reprezentativnih uzoraka nacionalne kulture, sastoji se – razumije se – i

od užitaka u prirodnim ljepotama Jadranskoga mora, kupanja, nezaboravnih prijateljstava koja se sklapaju u predavaonicama, ali i pod zvjezdanim nebom zadarskoga akvatorija. Na tom izdvojenom otočiću, uz Seminar Stvaranje kazališta, ima i dirljivih susreta s fra Rokom za vrijeme euharistijskih slavlja u crkvi na Školjicu te ugodnih razgovora s gvardijanom samostana fra *Božom Sučićem*.

Na kraju seminara polaznici izvođe javni sat, predstavu, pred lokalnom publikom i novinarima – kako bi pokazali dosege svoga intenzivnog sudjelovanja u radu seminara Stvaranje kazališta.

Prijave su u tijeku na e-mail: nives@matis.hr. Opširnije o seminaru na internetskoj stranici www.matis.hr.

V. Kukavica

STJEPO MARTINOVIĆ, »KAP KRVI S LOVOROVA LISTA«, HENA COM, 2010., 312 STR.

Hommage Vječnom Mediterancu

Novih dvanaest mediteranskih storija iz pera *Stjepa Martinovića* – književnih slika južnodalmatinskoga, dubrovačkog i konavoskog podneblja, vremenski protegnutih od antike do 21. stoljeća – nose osebujan zajednički nazivnik: iskustveno-vrijednosni i mentalitetški ambijent u kojem njihovi protagonisti žive svoje neponovljive i, u isti mah, arhetipske živote. Bilo da je riječ o propovjedniku trihotomije – hereze što, političkom manipulacijom, postaje ideologijom posljednje pobune Ilira protiv rimske vlasti u Dalmaciji – ili emigrantu iz druge polovice 20. stoljeća, njihov je sudbinski kod zajednički: riječ je o usudu koji istodobno nadahnjuje i fatalistički usmjerava, sputava svojim nepremostivim međama i oslobađa kreaciju kao odgovor na nevolju, prokletstvo, smrt samu... Stoga su Martinovićeve priče –

koliko god im jezik i stil bili namjerno prilagođeni auri vremena u kojem se zbivaju – besprijekorno moderne, itekako čitljive u suvremenom kontekstu dilema pojedinaca i zajednica u svijetu posijanu ultimativnim kušnjama. Ovih dvanaest storija hommage su upravo Vječnom Mediterancu, homo prudensu i homo ludensu, tvorcu posve osebujne priče posve osobita dijela univerzuma, koji redovito ostaje bez orijentira u svijetu što ga sâm stvara od pradavnog praskozorja svoje civilizacije. Stjepo Martinović (Duba Konavoska, 1945.), po obrazovanju filolog i politolog, a po vokaciji (i dvjema trećinama radne biografije) novinar, dugogodišnji reporter, komentator i urednik u izdanjima nekadašnje Vje-

snikove kuće, beletristike se latio tek u ranima (svojim) šezdesetim – da ne bi, kako sâm objašnjava utjecanje Kaliopi i Polihimniji, nezabilježene ostale stotine priča

što ih je čuo ili na druge načine o njima doznao, a koje je desetljećima »nosio u glavi« da bi im jednom (možda) podario pisano ruho. Već prvom zbirkom pripovjedaka »Oči svete Lucije« Martinović je – kako stoji u obrazloženju nagrade »Slavić« za 2009. godinu – podigao literarni spomenik ljudima i regiji iz koje potječe, afirmirao slojevitost i kompleksnost konavoskog ambijenta... ispisavši iznimno vrijedan literarni prvijenac. »Kap krvi s lovorova lista« treći je njegov naslov – nakon prvih sedam »konavoskih priča« i romana »Okovani snima« – kojim autor ispisuje svojevrsnu dužničku poslanicu onima od kojih je zapisane i interpretirane priče čuo i koji su mu prenijeli strast prema (jednako izgovorenoj i napisanoj) mediteranskoj stori u kojoj se prelamaju vječni srazovi erosa i tanatosa.

(Moderna vremena Info)

Otvara se izložba na svetištu u Petrovaradinu

Tekije na razglednici kroz vrijeme

Zahvaljujući ravnatelju Biskupijskog svetišta Majke Božje Tekijske u Petrovaradinu vlč. *Stjepanu Vukovcu* i voditelju *Petru Pifatu*, u pripremi je izložba pod nazivom »Tekije na razglednici kroz vrijeme«. Izložba će biti otvorena u Tekijskom svetištu u Petrovaradinu, u subotu 15. svibnja. Otvorenje je u 19 sati, a izložba će se moći pogledati do 22. svibnja.

Radno vrijeme izložbe je u vremenu kada je svetište svakodnevno otvoreno od 13 do 18 sati.

T. M.

Glazbena meditacija sjemeništaraca

Dan duhovnih zvanja

Na Nedjelju dobrog Pastira slavi se Svjetski dan duhovnih zvanja. Tom je prigodom u katedrali sv. Terezije upriličena glazbena meditacija koju su pripremili i izveli učenici Klasične biskupijske gimnazije »Paulinum«. Na programu je nastupio sjemenišni zbor »Schola Cantorum Paulinum«, izvevši napjeve gregorijanskog koral, te višeglasne skladbe i kanone pod ravnanjem mons. *Josipa Mioča*. Orguljske skladbe C.

Franka i F. Dugana izveli su odgojitelji sjemeništa vlč. *Laslo Baranji* i vlč. *Dragan Muharem*. Glazbene točke upotpunjavale su pjesme i recitacije učenika.

Nakon programa slijedila je sveta misa koju su predvodili poglavari gimnazije i sjemeništa. O svom životnom putu i pozivu progovorila su i dva učenika. Na misi je pjevao komorni zbor »Pro musica« pod ravnanjem vlč. *Čabe Paška*. Mnoštvom vjernika ispunjena katedrala svjedoči o radosnoj duhovnoj i molitvenoj podršci kojom prate i pomažu duhovna zvanja.

Tonkafest u Ogulinu

»Prorocima« dvije nagrade

U Ogulinu je 2. svibnja u organizaciji Udruge »Oda prijateljstvu« održan IV. festival duhovne glazbe »Tonkafest 2010«. Suorganizatori su bili Pučko otvoreno učilište Ogulin i ZAMP. Festival je održan u čast pokojne *Antonije Turković*. Sav prihod od ulaznica, prodanih CD-ova prethodnog Tonkafesta i knjiga poezije pokojne *Antonije* išao je u korist liječenja troje bolesne djece: *Tine Rupčić* i *Tine Kosanović* iz Ogulina i *Igora Kasipovića* iz Plaškog.

Na ovome festivalu, koji je ujedno dobrotvornog karaktera, među 12 izvođača predstavili su se i VIS »Proroci« iz Subotice i osvojili II. mjesto stručnog žirija, i kako kaže *Josipa Dević*, voditeljica ovoga sastava, njima još dražu II. nagradu publike. Nakon nastupa podijeljeno je ukupno 7 nagrada – 3 nagrade publike, 3 nagrade žirija i jedna samih izvođača. Natjecatelji su između sebe nagradu uručili sastavu »Ben Hur« za pjesmu »Glas iz Hrvatske«. Prema odluci žirija III. mjesto osvojio je sastav

»Ben Hur«, drugi su VIS »Proroci« iz Subotice sa skladbom »U ime Gospodnje«, dok je pobjednica *Maja Tadić* iz Rijeke s pjesmom »Pjesma nad pjesmama«. Sličnog izbora bila je i publika, s tom razlikom da je III. mjesto pripalo *Damiru Topiću* i klapi »Levanda« s pjesmom »Ni za zlato, ni za bisere«. Tekst za pjesmu »U ime Gospodnje« napisala je *Josipa Dević*, dok su za glazbu zaduženi VIS »Proroci« i *Viktor Kesler*, koji je ujedno uradio i aranžman. Po riječima voditeljice *Josipe »Proroci«* su ove godine prvi puta nastupili na ovome festivalu, gdje su bili izuzetno lijepo primljeni i prihvaćeni. Na putu do kuće bili su uključeni i u emisiju koja se emitira uživo na Radio Ogulinu, te su i tim putem predstavili svoj rad, pjesmu i uopće Subotičku biskupiju.

U revijalnom dijelu festivala publici se predstavila pobjednica 2008. godine *Marija Jaramazović* iz Subotice, koja je ujedno ove godine bila i članica mnogobrojnog žirija.

Uoči četvrtog Tonkafesta, svi sudionici festivala nazočili su večernjoj misi koju je u župnoj crkvi sv. Križa predslavio katedralni vikar u Gospiću don *Anđelko Kačunko* u koncelebraciji fra *Jure Aščića* iz Jajca. Dio sudionika festivala činio je zbor, koji je glazbom pratio misu. U povijesti je don *Anđelko* glazbenicima predstavio neke od stavova Crkve prema glazbi i potaknuo mlade da žive u duhu evanđelja i ne dopuste da im nekršćanski lobiji oblikuju ponašanje i razmišljanje.

Ž. Vukov

BOG KAŽE: »OVO MI JE MJESTO DRAGO, TU ŽELIM BORAVITI S LJUDIMA!«

Kraljevstvo nebesko

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Godina je svećeništva. *Benedikt XVI.* proglasio je ovu godinu godinom svećenika, potaknut 150. obljetnicom smrti svetog *Ivana Marije Vianneya*, župnika Arškog. Taj vrli svećenik bio je po koji puta i žestok propovjednik. Kako je bio u ispovjedaonici utjeha, tako je na propovjedaonici bio vatra. Htio bih s vama podijeliti u ovoj godini barem jednu njegovu misao iz propovijedi. Govorio je na jedanaestu nedjelju iza Duhova ovako:

GRIJEH ZLOBNOG GOVORA

Neki govore zlo iz zavisti, što se ponajviše događa između osoba istoga zanata, da privuku k sebi mušterije. Govorit će zlo o drugima da njihova roba ne vrijedi ništa – ili varaju – da nema ništa kod njih što ne bi mogli biti sposobni dati robu po onoj cijeni, jer će uz ostalo vidjeti da za njih neće stvar biti od koristi... Ili da tu nema ni težine ni mjere. Neki nadničar će reći za drugoga da nije dobar majstor, jer ne znam kolike je kuće obišao i nisu mnogi s njim bili zadovoljni, ne radi, zabavlja se. Ili ne zna raditi. Ovo što vam kažem ne treba njemu reći, dodaju, jer bi mu moglo naškoditi. Treba li da mu vi kažete? Bilo bi bolje da ni vi sami ne rećete ništa, izbjegli biste nepravilike. Neki će ratar vidjeti da dobra njegova napreduju bolje od njegovih: to ga srdi, o tome će zlo govoriti. Drugi govore zlo o svom susjedu iz osvete; ako ste učinili neku stvar nekome, bilo po dužnosti ili za ljubav, tražit će da vas ozloglase, da izmisle nebrojene stvari protiv vas da vam se osvete. Ako se ne govori o tome, to ih ljuti, reći će vam: Jest, a dobro je, kako svi imaju svoje mane. Učinio je ono, rekao je ono. Ne poznajete li ga? I zašto, zbog čega još niste imali što raditi s njim? Mnogi govore zlo iz oholosti, smatraju da će iznijeti na vidjelo ponižavanje drugih. Stavljaju na izložbu njihove predmnijevane dobre sposobnosti. Sve ono drugo što će govoriti i činiti bit će dobro, a sve ono što će drugi činiti i govoriti bit će zlo.

Smatram da grijeh zlobnog govora uključuje u sebi gotovo sve ono što je odviše. Da, ovaj grijeh sadrži u sebi otrov svih pogrešaka, niskost ispraznosti, otrov ljubomore, oštrinu mržnje, lakomnost što je nedostojna kršćanina ... Zlobni govor je, doista, što posvuda sije neslogu, podjelu, što unosi neslogu među prijatelja, što priječi pomirbu između neprijatelja, što unosi nemir u obitelji, što razdražuje brata protiv brata, muža protiv žene ... Kolike je obitelji vrlo složne samo jedan zli jezik oblatio, pa se ne mogu više ni vidjeti, ni govoriti. Što je tome uzrok? Samo zlobni jezik susjeda ili susjede. Da, zlobni jezik otruje sva dobra djela i

iznosi na svjetlo sva zla. On je onaj koji, mnogo puta, širi blato što prelazi s otaca na sinove, od jednog pokoljenja na drugo, i što se, možda, neće više nikada moći izbrisati. Zlobnikov jezik ide da pretresa i u grobu preminulih; on podiže otpuh praha onih nesretnih siromaha, trudi se oživjeti njihove mane što su pokopane s njima u grobu. Kakve li grozote! Kako biste se zgrozili kad biste vidjeli nekog jadnika koji je pobjesnio pred nečijom lješinom, i da je razdire na mnoštvo komada? Takav čin potaknuo bi vas na plač od sućuti. Dakle! Zločin je još teži kada se počnu iznositi na vidjelo pogreške jednoga mrtvacu. Kolike li osobe imaju ovu naviku, kada govore o nekom pokojniku: »On se obojio svim bojama za vrijeme čitavog života; bio je savršeni pijanac, prepređeni lukavac, ukratko, bio je zla osoba...« Ajme, prijatelju moj, možda se ti varaš, pa i da je istinito, govoriš, možda je sad u nebu, to je dobar Bog oprostio. Ali gdje je tvoja ljubav? Tako župnik Arški. Čudno! I nakon 150 godina nije se puno promijenilo. Štoviše, možda je i gore. O, ta česta mana ljudskih srdaca koja biva izvor tolikih patnja. Kako bi bilo lijepo bez nje.

KAKO BI TREBALO KAO BRAĆA ŽIVJETI?

Kako bi trebalo kao braća živjeti? Bog kaže: »Ovo mi je mjesto drago, tu želim boraviti s ljudima!« Jedna priča govori: Živjela dva brata. Jedan bio oženjen, a drugi neoženjen. Zajedno su obrađivali polja i želi plodove, koje bi onda dijelili popola. Jedne jeseni nakon žetve spavali su obojica kraj svojih hrpa pšenice. Oko ponoći probudi se neoženjeni brat i počne razmišljati: »Ovo nije pravedno. Brat i ja smo podijelili popola urod naših polja. Moja hrpa jednaka je njegovoj. On, međutim, ima ženu i djecu. Mora ih sve prehraniti!« I on uze vreću zita i prenese na bratovu hrpu. Malo iza toga probudi se i oženjeni brat i promisli: »Moj brat je sam. Tko će ga njegovati u starosti ako ne bude imao čime platiti pomoćnicu? Ja imam ženu i djecu i njihovu pomoć, a on nikoga. Moj brat treba više zita i nije pravedno što smo popola podijelili.« Uzme vreću i prenese je na bratovu stranu. Ujutro, kad su ustali, ustanove, na svoje iznenađenje, da su obje hrpe jednake. Sljedeće noći dogodi se isto. No dok je mlađi brat nosio vreću, odjednom se nasred puta sudari sa starijim bratom natovarenim vrećom. Iznenadeni zagledaju se jedan u drugoga, skoče u zagrljaj i zaplaču. U taj čas začuju Božji glas: »Ovo mi je mjesto drago, tu želim boraviti s ljudima!« »Nešto prodaješ! Što, Gospodine?« Kraljevstvo nebesko! Čime se kupuje? Siromaštvom kraljevstvo, bolešću radost, trudom počinak, smrću život!« (Sv. Augustin)

Da, zlobni jezik otruje

je sva dobra djela i

iznosi na svjetlo sva

zla. On je onaj koji,

mного puta, širi blato

što prelazi s otaca na

sinove, od jednog

pokoljenja na drugo,

i što se, možda, neće

više nikada moći

izbrisati

Kulnarski kutak

JUNETINA S CRVENIM VINOM I GLJIVAMA

Potrebno: 1 kg junetine (od buta), 80 g pance-
te, 500 g šampinjona, 2 žlice ulja, 80 g luka, 1
češanj češnjaka, 1 žlica vegete, svježe mljeveni
papar, 40 g pšeničnog brašna, 2 žlice maslaca,
300 ml crvenog vina, 30 ml konjaka, 1 grančica
timijana, 1 grančica peršina, 1 list lovora, 2 žlice
svježe nasjeckanog peršina.

Priprema: Na žlici ulja kratko popecite pancetu
narezanu na trakice, dodajte luk narezan na ploške
i kratko pirjajte. Dodajte protisnuti češnjak (ili sitno narezan), gljive narezane na
četvrtine, te uz dodatak vegete i papra pirjajte na laganoj vatri dok tekućina ne
ispari. Maknite s vatre. Junetinu narežite na kockice, a potom je uvaljajte u brašno.
Na preostalom zagrijanom ulju i maslacu popecite meso. Zalijte vinom i konja-
kom, dodajte timijan, peršin i lovor. Meso pirjajte u pokrivenoj posudi na laganoj
vatri oko 90 minuta uz povremeno miješanje i podlijevanje vodom. Nakon toga,
dodajte pirjane gljive i nastavite sve zajedno pirjati još oko 10 minuta, te na kraju
pospite svježe nasjeckanim peršinom. Poslužite toplo uz pire krumpir.

SALATA OD CELERA S VOĆEM

Potrebno za 4 osobe: 300 g celera, 100 g nariba-
ne jabuke (kisele), 1 žlica limunova soka, 100 g
crnog grožđa, 100 g prženih lješnjaka.

Potrebno za preljev: 2 žlice vegete, 4 žlice vode,
4-5 žlica maslinova ulja, 2 žlice octa od jabuke,
začini po okusu.

Priprema: Oguljeni celer naribajte, pomiješajte
s naribanom jabukom i nakapajte limunovim
sokom. Vegetu pomiješajte s vodom, ostavite

stajati oko 5 minuta, pa dodajte maslinovo ulje i ocat. Mješavini naribanog
celera i jabuke dodajte grožđe, prelijte pripremljenim salatnim preljevom
i dobro izmiješajte. Ohlađenu salatu poslužite s grubo nasjeckanim
lješnjacima.

Savjet: Ovu salatu možete poslužiti uz glavno jelo ili samostalno kao
međuobrok ili večeru.

NENINE PRINCES KRAFNE

Potrebno: kupiti ili ispeći 15 ve-
ćih princes krafni.

Potrebno za kremu: 3 pudinga od
vanilije, 1 l mlijeka, 12 žlica
šećera (velikih), 1 vrećica žela-
tine, ½ l slatkog vrhnja, 175 g
margarina, aroma vanilije.

Za preljev: 100 g šećera, 2 re-
bra čokolade za kuhanje, listići
badema

Priprema kreme: Skuhati 3 pudinga u 1 l mlijeka, dodati šećer.
Još dok je toplo dodati razmućenu želatinu. Ostaviti nekoliko
sati da se stisne. U međuvremenu umutiti pola litre slatkog vrh-
nja. Puding izmiješati s dobro izrađenim margarinom, te dodati
aromu vanilije. Sve sjediniti sa slatkim vrhnjem.

Priprema preljeva: Blago propržiti listiće badema, te na slaboj
vatri otopiti 100 g šećera te posebno otopiti malo čokolade za
kuhanje.

Svaku krafnu razrezati na pola, bogato je napuniti smjesom,
staviti poklopac od gore, te preliti rastopljenom karame-
lom (samo malo preliti, može sa žlicom). Dok je toplo na
to staviti listiće badema da se zalijepe. Sasvim na kraju
opet tanko preliti otopljenom čokoladom. Držati na hlad-
nom mjestu.

...i još po nešto...

UPIS DJECE U PRVE RAZREDE TRAJE D

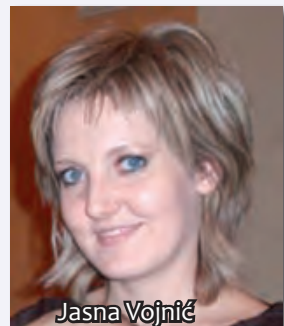
Priprema za p

**Dijete raste u obitelji, osigurajte
puno ljubavi, vaše aktivno ba**

Ukoliko imate
predškolca si-
gurno vas ovih
dana brinu mnoga pita-
nja. Naravno, i ukoliko
imate malo dijete, ili
pak sadašnjeg školarca,
ova vam tema može biti
zanimljiva. U razgovo-
ru s psihologinjom u
OŠ »Matko Vuković«
Jasnom Vojnić saznali
smo što očekuje naše
buduće prvaše, koja pitanja muče njihove ro-
ditelje i što ih očekuje na testiranju za školu.

Polazak u školu je iznimno važan događaj
za svako dijete, ali i za njegovu obitelj. Cijeli
život djeteta do polaska u školu, sva iskustva
i svi odgojni utjecaji kojima je bilo izloženo –
jesu svojevrsna priprema za polazak u školu.

Tisuću pitanja traži i odgovore: Kako će
se dijete snaći u školi, hoće li prihvatiti uči-
teljicu i ona njega? – najčešća su pitanja koja
»muče« roditelje, kaže Jasna Vojnić, kao i: Je
li gradivo prvoga razreda teško? Treba li dije-
te učiti pisati i čitati? Može li ono samo ostati
kod kuće? Kako mu roditelji mogu pomoći i
što se od njih očekuje?

Jasna Vojnić

KARAKTERISTIKE BUDUĆIH ŠKOLARACA

Osnovne karakteristike uzrasnog doba od 7 do
12 godina su da vršnjaci postaju sve važniji,
vole sami odlučivati koja će pravila prihvatiti,
usmjeravaju pažnju na postignuća, vole se na-
tjecati, svadljivi su, usvajaju nove vrijednosti
izvan obitelji, skloni su izvrtati značenje rije-
či, te se smiju raznim predmetima koji odra-

DO 31. SVIBNJA

Polazak u školu

**mu zdravu obiteljsku atmosferu,
avljenje njime i dovoljno igre**

slima realno nisu smiješni. Čak neka djeca u fazi prilagođavanja ispoljavaju ponašanja koja su karakteristična za ranije faze razvoja.

ŠTO JE KORISNO NAUČITI DIJETE PRIJE POLASKA U ŠKOLU?

Dijete se treba znati samo obući, obući, umiti, oprati zube, počešljati, upotrijebiti toalet, samo uzeti jednostavni obrok, zaključati i otključati vrata. Također treba naučiti kada i kako može koristiti telefon, treba zapamtiti osnovne podatke o sebi i svojoj obitelji (adresu stanovanja, broj telefona, ime roditelja i gdje rade). Zapamtiti ili prepoznati položaj kazaljki na satu u vrijeme kada treba poći u školu. Treba znati samo otići u prodavaonicu i kupiti 2-3 sitnice.

Dijete vam treba znati objasniti što ga brine ili plaši u situacijama kad je samo bez vas. Kroz razgovor provjerite koliko vaše dijete zna o opasnim situacijama i zna li kome se može obratiti.

KAKO I ŠTO UČITI?

Igra je najbolja priprema, jer u igri dijete najbolje i najlakše uči, stječe iskustva, uči promatrati, razmišljati i zaključivati. Igra djetetu pomaže da se osamostali i stekne samopouzdanje. Možete skupa igrati razne društvene igre (čovječe ne ljuti se, memori, domino), matematičke igre u svakodnevним situacijama, zajednički čitati priče, gledati filmove, prepričavati priče i događaje, crtati, bojiti, modelirati, vježbati motorne koordinacije, kao i igrati razne igre za razvijanje pažnje. »Ono najvažnije u svakodnevnom životu i igri s djetetom je – nikada ne kritizirajte dijete, već ukoliko je potrebno kritizirajte njegovo ponašanje«, kaže naša sugovornica.

TESTIRANJE NIJE BAUK!

Testiranje koje se obavlja po upisu u školu, ali koje se najčešće obavlja u vrtiću, nije nikakav

bauk. »Imamo praksu testiranje obavljati u vrtićima i to tako da u prvom razdoblju odlazimo samo kako bi se upoznali s budućim predškolicima, te nakon nekoliko dana upoznavanja i igre obavimo testiranje. Odlazimo u vrtiće radi djece, kako bi oni bili okruženi svakodnevnim stvarima i prijateljima, te kako ne bi bili u strahu radi testiranja«, kaže psihologinja Jasna Vojnić. »Testiranjem se ne ispituje nešto što se može naučiti za dva- tri dana, niti se provjerava stupanj znanja iz školskih predmeta (čitanje, pisanje i zbrajanje), već se ispituje spremnost djeteta da ta i druga znanja usvoji«, objašnjava Jasna Vojnić. Ona također kaže kako testovi prije svega služe školama da se formiraju po sastavu približno isti odjeli u pogledu broja učenika, odnosa dječaka i djevojčica, sposobnosti djece, i specifičnosti djeteta. Kako bi se dobila takozvana »slika generacije« koja polazi u prvi razred.

KAKO DIJETE PRIPREMITI ZA TESTIRANJE?

Naša sugovornica savjetuje roditelje kako će najbolje pripremiti dijete ako mu kažu da će se tamo događati njemu poznate stvari, da će crtati, razgovarati i da će odgovarati na neka pitanja i rješavati neke zadatke. Da će nešto znati, a nešto neće i da može ne znati i da smije pogriješiti. Na ovaj način jačate dječje samopouzdanje i omogućujete da slobodno i spontano pokaže ono što zna.

NIKADA DIJETE NEMOJTE PLAŠITI ŠKOLOM!

Svoje strahove i nesigurnosti roditelj neminovno prenosi na dijete. Spremnost roditelja na razdvajanje je jednako važna kao i spremnost samog djeteta. Školu je poštenije predstaviti u realnom svjetlu. Na kraju ono najvažnije – dajte djetetu do znanja da vaša ljubav prema njemu ne ovisi od njegovog uspjeha u školi.

Dan polaska u školu nosi najviše uzbuđenja i radosti, neka bude svečan i poseban!

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu

 551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

RADIO MARIA

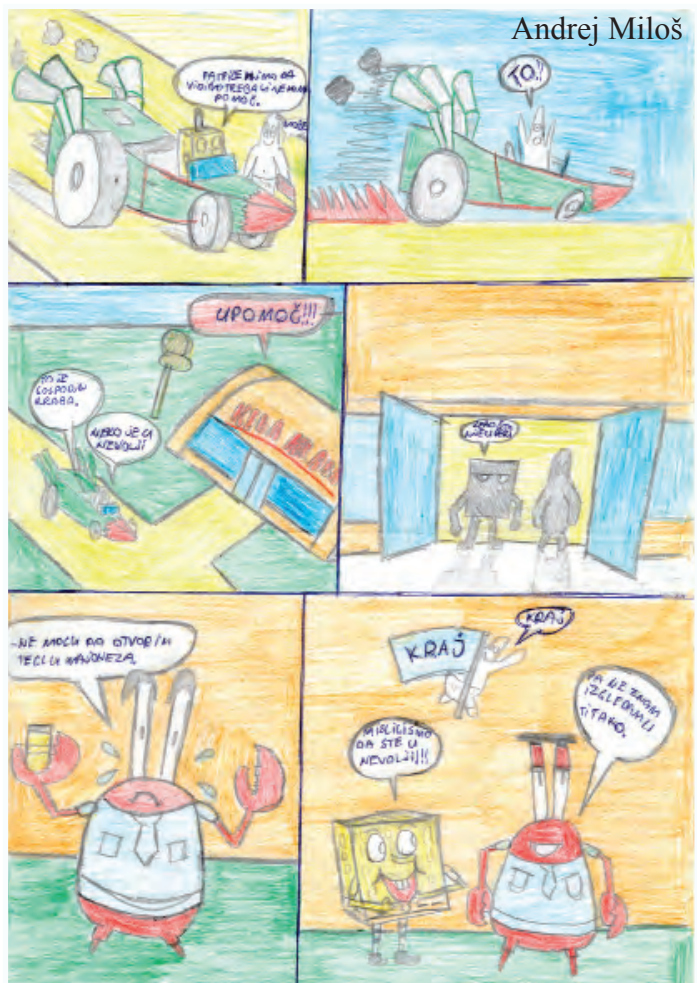
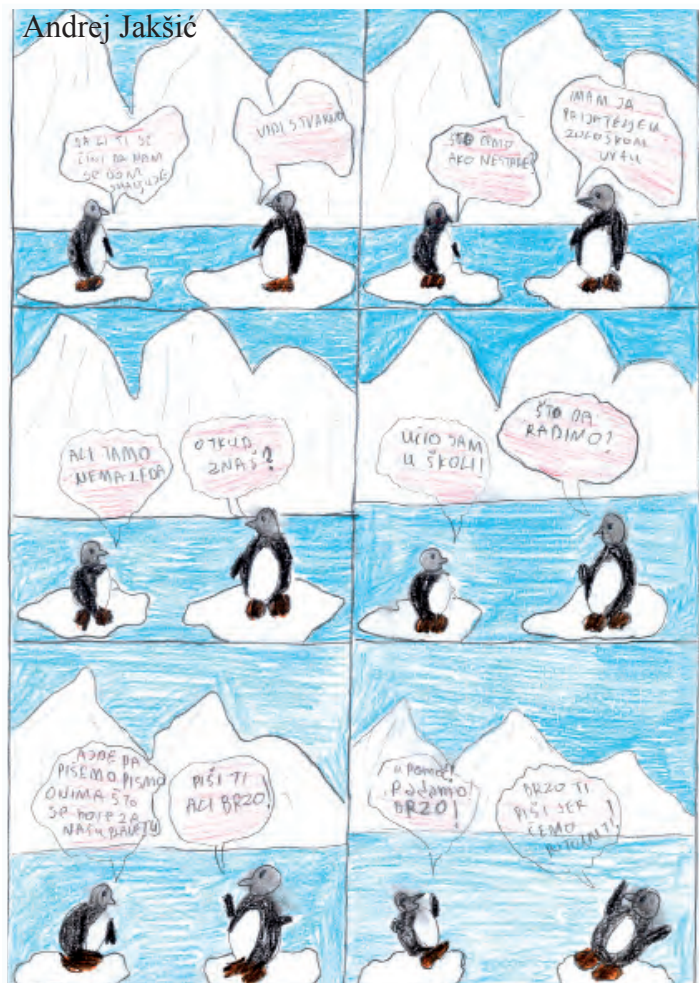
NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs

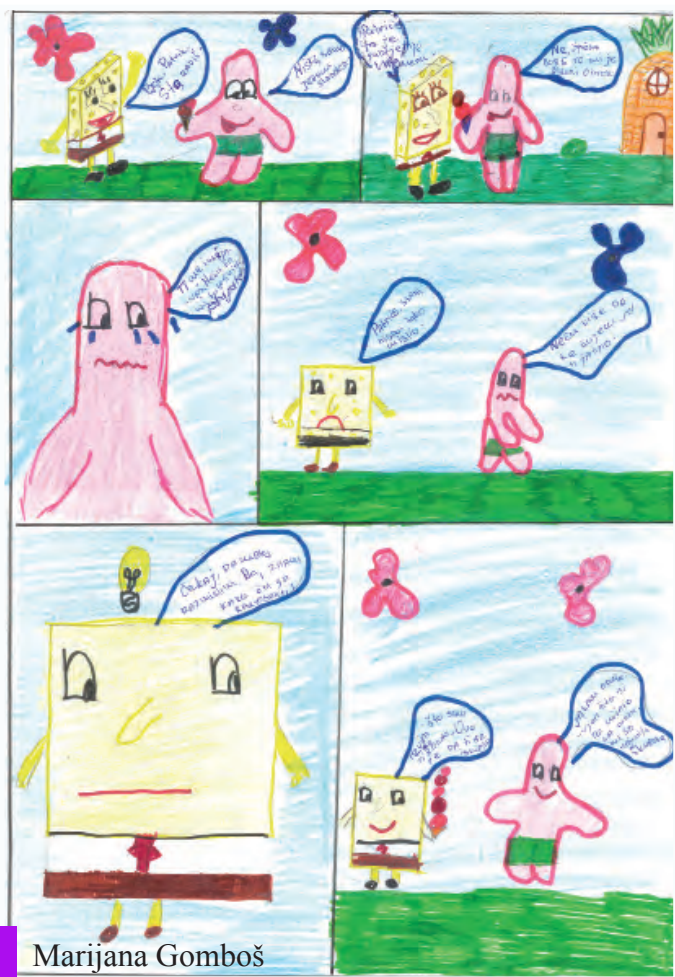
Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tipnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

Stripove su uradili učenici OŠ »Ivan Goran Kovačić« u Sonti

Smijehom do zdravlja i sreće

Dragi moji mali i veliki prijatelji! Vjerujem da svi znate što je to smijeh, no, znate li što se obilježava 4. svibnja? Upravo to - Dan smijeha!

To bi trebao biti najsmješniji dan u godini, tada bi se svi trebali smijati do suza.

Smijeh je nešto predivno, on je dostupan svima. Svi se mogu smijati, siromašni i bogati, mali i veliki, crni i bijeli, svi ljudi na ovome svijetu.

U današnje vrijeme često susrećemo tmurna, ozbiljna, zabrinuta, tužna i namrštena lica. Pitam se - zašto je to baš tako? Zašto su ljudi tužni i namršteni?

Zašto ne bismo radosnim smijanjem uljepšali život sebi i drugima? Zašto ne bismo nakon umora život »ukrasili« humorom?

Kad dođete doma iz škole, svojim smijehom pokušajte odrasle oraspoložiti, nasmijati ih, te će i njima biti bolje, ali i vama. Također se s prijateljima možete družiti, smijati i veseliti. Vrlo jednostavno: smijte se što češće i što više.

Postoji izreka »Tko se smije, dulje živi«, po tome možemo zaključiti da smijeh utječe i na ljudsko zdravlje.

Upravo zbog toga što nam je svima potreban smijeh, ovoga puta donosimo vam nekoliko zanimljivih stvari. Dobro se nasmijte!

Ž. V.

ŠALE MALE

Žali se Ivica mami: »Neću ići u školu. Učenici me mrze, a nastavnici preziru.«
Mama: »Moraš ići! Prvo, jer imaš 56 godina, a drugo - ti si i ravnatelj škole!«

U koju grupu životinja spadaju kenguri?

U skakavce.

Učiteljica pita Ivicu:

- Ivica, reci nam jednu riječ koja počinje na slovo »u«.

- Jučer - odgovara Ivica kao iz topa.

- Ali jučer ne počinje s »U«!
- Kako ne, jučer je bio utorak!

Došao Ivica s plavim okom u školu. Profesorica ga upita sva u nevjerici: - Ivica što se to dogodilo?

- Ubola me susjeda s iglom za pletenje - odgovara Ivica

- Što, slučajno? - pita profesorica

- Ne, kroz ključanicu! - odgovara Ivica

Uveli Muji telefon u kuću i sutradan on zove telefonsku kompaniju:

- Halo, telefonisti, jeste li to vi?

- Da, izvolite.

- Biste li mogli povući žicu sa svoje strane? Znaite, kod mene u stanu je ostao duži kraj, pa se stalno saplićem!

- Gle tata, naučio sam pisati.

- Odlično sine! A što si to napisao?

- E, to ne znam. Još nisam naučio čitati.

Sjedi ludak i pokraj sebe drži vrećicu s bananama i drugu vrećicu sa šećerom. Stalno uzima banane, guli ih, umače u šećer i baca ih kroz prozor. Ovom do njega dosadilo da ga gleda, pa ga upita:

- Izvinite, zašto bacate te banane kroz prozor?

A ovaj će njemu: - Ne volim ih s šećerom!

Pričaju dva štrebera.

- »Čuj, starci su mi otputovali, imam praznu kuću.«

- »Blago tebi, možeš učiti naglas.«

Zakasnio Ivica u školu i učiteljica ga pita koji je razlog njegovog kašnjenja, a Ivica će na to:

- Učiteljice, vi ste nas naučili da moramo poštovati znakove.

- Pa da, ali kakve to veze ima?

- Na jednom je pisalo: uspori, škola.

Stavila baka šešir na glavu, stala pred zrcalo pa se zamisli i kaže:

- Ajme meni, dal' sam pošla il' sam došla...?

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Ivan Andrašić

Kad su stari svinje žirovali

Stari su Sončani nekada bili poznati kao dobri uzgajivači svinja. Uzgoj najkvalitetnijih svinja temeljio se na šumskoj ispaši nazvanoj žirovanje. Idealne uvjete za takav uzgoj pružale su hrastove šume u dijelu seoskog atara koji se protezao uz Dunav. Čim bi snijeg okopnio, svinje bi netko iz kuće, a najčešće bi to bio jedan od mladih muških članova obitelji, često i netko od starijih, koji više nisu bili u najboljoj snazi za teške ratarske poslove, tjerao u šumu uz pomoć vjernih i radišnih pasa pulina. U šumi bi se više svinjara udružilo i podiglo kolibu od priručnih materijala, kako bi se imali gdje zakloniti u slučaju nevremena. U kolibi bi i spavali, a isto tako i držali zalihe hrane.

U šumi, sa svinjama, boravili bi od ranoga proljeća, pa sve do kasne jeseni. Na žirovanje bi se otjerali prasići, pa i suprasne krmače, a pred zimu bi se svinjari vratili u selo s čoporima kvalitetno utovljenih svinja. Svinje bi se u šumi hranile bukvalno svime što izriju. Osim žira, kojega je bilo u izobilju, jele bi i gliste, kukce,

bukvalno sve što nađu na površini i u plitkom sloju tla. Imale su i bogatu ispašu, a i vode je u blizini bilo dovoljno.

ISPAŠA

Svinjari su se hranili, obično nekoliko njih, skupa. Za doručak bi se obično »madžarilo«. Na deblji prut se natakne komad slanina i peče se na otvorenoj vatri. Masnoća koja curi iz slanine za vrijeme pečenja nakapa se na posoljeni kruh, na luk, ili kasnije u sezoni na uzduž razrezani krastavac, papriku, rajčicu. Mnoga već zaboravljena jela pripremala bi se za ručak u tučanim loncima, postavljenim na »sadžak«, ili u kotlićima. Povremeno bi netko od svinjara odlazio u selo po nove zalihe hrane, a ponekad bi iz sela u šumu dolazili i poneki ukućani, pa bi tom prigodom donosili i zalihe. Na ovaj su način svinje uzgajane sve do ranih pedesetih godina, kad je ovakav uzgoj zakonom zabranjen zbog uništavanja mladih zasada šuma. Nakon toga svinje je na

ispašu na Močile tjerao seoski svinjar, kojemu se za tu uslugu plaćalo. Močile su bile teren s dosta podzemnih voda i kanalom koji ih je presijecao, nepogodan za ratarstvo. Tu su se svinje mogle kaljužati, tako da je ljeti ovaj teren više služio za njihovo rashlađivanje nego li za ispašu, jer je u svinjcima bilo vruće, a poznato je kako ove životinje teško podnose žegu.

OSTALA SAMO SJEĆANJA

Svinjar bi ujutro krenuo s donjeg dijela sela i pucanjem biča javljao vlasnicima da puštaju svinje na ulicu, kako bi se priključile čoporu. Osim biča imao je štap i poveću torbu u kojoj je nosio hranu, nož, kabanicu i slično. Sa svinjarom bi kao ispomoć išlo nekoliko *derana*, a svaka kuća je redom davala pomoćnika u određeni dan. Svinje su se na Močilama kaljužale, pasle i hranile se onime što nađu ili izriju – od trave, raznoga korijenja do kukaca. Predvečer bi se čopor vraćao kućama, a svinjar je opet pucanjem biča javljao da se otvore kapije. Njegov bič je bio dug, pleten od kože na kratkoj drvenoj drški, a na kraju je imao šviger – raščehan komad špage ili manile, koji je stvarao pucanj. Seoskog svinjara seljani su zajednički plaćali, u početku su mu davali hranu i ogrjev, a nerijetko nije imao svoju kuću nego je spavao po štagljevim, štalama i ambarima. Kasnije, svinjari su nametnuli svoju tarifu i plaćani su novcem. Oprema svinjara vremenom je postala i dio nekih narodnih izreka, uglavnom poruga. Tako se za nekoga tko ima nešto veliko znalo reći da ima »to-i-to veliko poput svinjarske torbe«, a za nekoga tko je malen reklo bi se: »Taj može stati u svinjarsku torbu«. Poznata je i izreka da »ne puca bič nego šviger« kao i »bič puca samo ako je dobar šviger«. Djeca su rado sa svinjarom išla na Močile, uživala u njegovim beskrajnim pričama, a za odrasliju mladež žirovanje je bilo prigoda za povremenu potajna ljubovanja daleko od očiju strogih roditelja. Uvođenjem intenzivnog načina uzgoja svinja nestali su i svinjari, žirovanje je postalo davna prošlost, ostali su samo u sjećanju starijih.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

ЖКП Суботичке пијаце

Szabadkai Piacok KK

JKP Subotičke pijace

Stari Žednik

Foto: Marija Matković

7. svibnja 2010.

U NEKOLIKO REDAKA

Nakon praznika

Prvosvibanjski je praznik ostao za nama. Život teče svojim tijekom, ali kako stvari stoje svakim novim danom sve je manje radnih mjesta. Bude li se ovaj trend i dalje nastavljao, veliko je pitanje hoće li se u budućnosti masovnije slaviti praznik rada ili će to biti samo intimna svetkovina manjeg dijela populacije.

FOTO KUTAK

Duh djetinjstva!

KVIZ

Antun Vrdoljak

Koje je godine i gdje rođen Antun Vrdoljak?
Kada je debitirao kao glumac na filmu?
U koliko je filmova glumio i koju je najveću nagradu dobio?
Koje godine i s kojim djelom debitira kao redatelj?
Koji su njegovi, prema mnogima ocjenama, najbolji igrani filmovi?
A koja je njegova najpoznatija TV serija?

5. lipnja 1931. godine u Imotskom.
Glumio je u više od 20 filmova, a za ulogu u filmu »Rat«, 1960. godine dobio je Zlatnu arenu
1965. godine s omnibusom »Ključ«.
»Prosjači i sinovi«.
»U gori raste zelen bor«, »Kiklop«, »Glembajevik«.

VICEVI

Pita sin oca:

- Tata, kada ćemo kupiti Golf peticu?
- Kada izađe Golf devetka – odgovori otac.

Pita djevojka svog momka:

- Dragi, sviđaju li ti se lijepe ili pametne djevojke?
- Niti jedne niti druge, ja volim samo tebe.

Idu dvije dlake ulicom, naiđe automobil i jednu zgazi dok će druga:

- Ovo je bilo za dlaku.

NOGOMET

MEĐUOPĆINSKA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Favorit ne može bez suca

SONTA – U 25. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula u Sonti je gostovao najozbiljniji kandidat za lidera prvenstva, Hajduk iz Stapara. Od prve minute gosti su napadali na vrata Dinama i uz jednu vratnicu stvorili su još nekoliko ozbiljnih prigoda, no, lopta nije htjela u mrežu iza leđa sigurnog vratara Matića. Kako je vrijeme odmicalo, Dinamovci su se oslobađali pritiska gostiju, pa iako su od 41. minute igrali bez isključenoga Topala, stvorili su i oni svoje prigode, koje su na žalost domaćih navijača ostale nerealizirane. I, kad su svi očekivali utakmicu bez zgoditaka, gosti su nakon grube pogreške suca Dubaića iz Apatina u 75. minuti povelu. U poziciji koja je mirisala na zaleđe pričuva gostiju Pekez dao je sebi for rukom i akciju okrunio zgoditkom. Samo tri minute kasnije isti igrač bio je strijelac za konačnih Dinamo - Hajduk 0:2.

Dinamo: *Matić, Rakin (Karajkov), Topal, Andrašić, Nesvanulica, Ileš (Vidaković M.), Kmezić, Gal, Vidaković K. (Mihaljev), Dekan, Vučićević*
 Ostali rezultati: Aleksa Šantić – Sport 5:0, OFK Šikara – Terekveš 1:1, Panonija – Jedinstvo (Ribarevo) 0:2, Jedinstvo (Kolut) – Sloga 3:0 službenim rezultatom (gosti nisu doputovali).

Nakon 25. kola sončanski Dinamo zauzima 10. poziciju na tablici.

I. A.

MEMORIJALNI TURNIR LOJZIJA KORPONAJIĆ – JOKA

Dan nogometa

ĐURĐIN – U znak sjećanja na istaknutog, dugogodišnjeg člana NK Đurđina *Lojziju Korponajića – Joku*, u Đurđinu se tradicionalno svakoga 2. svibnja održava dan nogometa u kojemu na prigodnom turniru nastupaju mali nogometaši pionirskog uzrasta, a pravu atrakciju, na koncu, čini revijalni prijateljski susret veterana ovoga kluba. Pobjednik pionirskog turnira ovoga puta je bila momčad Bačke iz Pačira, dok su

mali Đurđinčani zauzeli drugo mjesto ispred vršnjaka iz NK Preporoda (Novi Žednik) i Starog Žednika. Susret veterana je završen neodlučenim rezultatom (3-3)

MEĐUOPĆINSKA LIGA BAČKA PALANKA - II. RAZRED

Labudnjača – Sloga 7:2

PLAVNA – U pretposljednem kolu prvenstvene utakmice Sloga je u Vajskoj pretrpjela težak poraz od Labudnjače rezultatom 7:2. To je bila, kako se i očekivalo, prava borbena utakmica u kojoj su domaćini bili cijelo vrijeme nadmoćni. I Sloga je, pokraj očite indisponiranosti, imala nekoliko šansi, ali nije uspjela nijednu realizirati. Oba pogotka za Slogu postigao je Gajić i to ne iz igre, nego jedan iz jedanaesterca, a drugi iz slobodnog udarca.

U posljednjem, 14. kolu prvenstva, Sloga igra na svom igralištu protiv NK Mladost MB iz Bača i svi su izgledi da će ovo prvenstvo završiti na polovici tablice.

Sloga: *Novaković, Elesin, Jovanović, Pupovac, Tucev (Milaković), Grubješić, K. Nikolić, V. Nikolić, Gajić, B. Nikolić, Rakas.*

Z. P.

VOJVOĐANSKA LIGA SKUPINA ISTOK

Pobjeda Bačke

SUBOTICA – Pogotkom *Trešnjića* u 58. minuti susreta nogometaši Bačke pobijedili su (1-0) u srijedu, 3. svibnja, istoimenu domaću momčad u Bačkoj Palanci i zadržali drugu poziciju na tablici Vojvođanske lige skupina Istok. U sljedećem, 30. kolu na svom terenu dočekuju momčad Radničkog iz Zrenjanina, trećeplasiranu momčad prvenstva.

SUPER LIGA

Pobjeda u Kruševcu

KRUŠEVAC – Spartak Zlatibor voda nastavio je seriju odličnih igara na strani, pobijedivši domaći Napredak u Kruševcu (3-1). Golove za subotičkog superligaša postigli su Mirić, Nosković i Puškarić. U sljedećem prvenstvenom kolu Spartak ZV u Subotici dočekuje momčad Metalca, a susret se igra u subotu, 8. svibnja, na Gradskom stadionu.

RUKOMET

Prvi na tablici

STANIŠIĆ – RK »Stanišić« je odnio pobjedu u gostima nad ekipom iz Ruskog Krstura RK »Rusin« rezultatom 22:21. Utakmica je odigrana u

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

**POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA
U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.**

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

nedjelju. Ova pobjeda je, uz ranije dobivenu utakmicu protiv ekipe RK »Partizan« iz Horgoša koja je na domaćem terenu dobivena rezultatom 28:21, bila dostatna da osigura prvu poziciju na tablici.

S.T.

KARATE

Odlični rezultati u Italiji

LIGNANO SABIADORO (ITALIJA) – U okviru priprema za predstojeća velika natjecanja (Prvenstvo Europe za seniore – lipanj i Svjetsko prvenstvo za kadete i juniore – listopad), reprezentacija Srbije u kadetskoj, juniorskoj i seniorskoj konkurenciji nastupila je na velikom europskom karate kupu u Italiji, održanom u mjestu Lignano Sabiadoro. Naša reprezentacija je uvjerljivo bila najbolja na ovom natjecanju osvojivši 17 medalja – od toga 8 zlatnih, 2 srebrne i 7 brončanih.

Natjecatelji karate kluba Enpi iz Subotice su bili izuzetno raspoloženi za natjecanje i osvojili su 8 medalja. Najuspješniji je bio *Milan Poledica* – zlato u borbama, zlato u katama, zlato u ekipnom nastupu za juniorsku reprezentaciju; *Ivana Margetić* – zlato u borbama, bronca u katama i zlato u ekipnom nastupu za seniorsku reprezentaciju; *Una Nišević* – zlato u borbama i bronca u katama; *Maja Svrđlin* – zlato u katama i bronca u borbama i *Dejan Otašević* – bronca u borbama

Sljedećeg vikenda u Lazarevcu (9. svibnja) slijedi najvažnije natjecanje u ovom dijelu sezone – Prvenstvo Srbije za sve uzraste. Pravo nastupa kroz kvalifikaciona regionalna natjecanja iz kluba Enpi osiguralo je 48 natjecatelja.

STOLNI TENIS

Stolnotenisači propustili šansu

ZRENJANIN – Samo jedna pobjeda više u majstorici odigranoj u utorak, 4. svibnja, u Zrenjaninu nedostajala je stolnotenisačima Spartaka za plasman u finale doigravanja za prvaka Srbije. Domaća momčad Banata uspjela je održati neodlučni rezultat (5-5) i plasirati se u odlučujući duel za naslov prvaka države zahvaljujući ukupno boljem rezultatu u sva tri susreta.

ŠAH

Sedlak prvak Srbije

KRAGUJEVAC – Subotički velemajstor *Nikola Sedlak* osvojio je naslov prvaka Srbije na prvenstvu održanom u Kragujevcu. U 13 odigranih kola uspio je osvojiti 9,5 poena, isto kao i drugoplasirani *Bogosavljev*, ali je Sedlak imao bolji skor prema ostalim rivalima i zasluženo osvojio prvo mjesto sa 7 pobjeda, 5 remia i samo jednim porazom.

AEROSPORT

Miting na Bikovu

BIKOVO – Članovi aero kluba Ivan Sarić iz Subotice na svom aerodromu proslavili su prvosvibanjski praznik prigodnim druženjem uz mini

aero miting. Na ovaj, pomalo neobičan način željeli su približiti ljepotu aerospota svim zainteresiranim, priređujući letove tijekom sva tri praznična dana.

VESLANJE

Jedna bronca za VK Palić

SEGEDIN – Tijekom protekloga vikenda (1. i 2. svibnja) u Segedinu (Mađarska) je održana Internacionalna regata, koja se nalazi se i u službenom kalendaru natjecanja Veslačkog saveza Srbije. Na Internacionalnoj regati u Segedinu sudjelovali su i veslački klubovi iz Srbije, a nakon dvije godine pauze i Veslački klub Palić bio je prisutan na ovom međunarodnom natjecanju. VK Palić nastupio je s 14 natjecateljskih posada, odnosno sa 17 veslača i osvojio je jednu brončanu medalju.

Rezultati Veslačkog kluba PALIĆ:

- 3. mjesto (brončana medalja) Eva Paći, Natalia Tikvicki - dubl-skul kadetkinje
- 5. mjesto (bez medalje) Levente Čeke, Sabolč Bošnjak, Martin Mačković, Daniel Njitra - četverac skul kadeti
- 6. mjesto (bez medalje) Andrea Kukla, Adrien Abraham - dubl-skul juniorke
- 6. mjesto (bez medalje) Laura Vaš - skif seniorka

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih mašina plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike porodice "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D.O. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vreme: od 8 do 16 časova

POGLED S TRIBINA

Neredi

Prvenstveni susret 28. kola 1. HNL, veliki derbi hrvatskog nogometa Dinamo – Hajduk odigran je u subotu, 1. svibnja, i kako je pao na sam praznik, trebao je biti praznik najljepše sporedne stvari na svijetu. Njegova veličanstva nogometa. Ali, nažalost, ništa se od toga nije dogodilo. Dapače...

Na maksimirskom travnjaku tijekom svih devedeset minuta nije bilo niti N od nogometa, a nogometaši u plavim i bijelim majicama odradili su poslovnu zadaću. Dinamovcima je bod i matematički osiguravao peti uzastopni šampionski naslov, a Hajdukovci su u mislima već bili u Šibeniku na uzvratu finala kupa. I jedni i drugi su imali samo jednu želju. Ostati neporaženi.

Ali umjesto njih poraz je još jednom doživio nogomet. I to ne samo na terenu, nego i na tribinama.

Razulareni navijači domaćeg sastava, umjesto proslave još jednog naslova prvaka, okrenuli su se boju protiv policajaca i osiguranja na stadionu i dogodili su se krvavi neredi u kojima je nekoliko ljudi ozbiljnije stradalo, a jedan policajac ostao bez oka. Zbog čega? Zbog loše igre svoje momčadi kojom je, na koncu, osiguran potreban rezultat za osvajanje prvoga mjesta dva kola prije završetka prvenstva. Nažalost, tužne i tragične scene videne tijekom i nakon susreta Dinama i Hajduka rezultirale su ponovnim otvaranjem pitanja sigurnosti na nogometnim stadionima i potrebi za drastičnijom izmjenom postojećeg zakona o navijačima. Margaret Thatcher je riješila problem nogometnog huliganstva na engleskim stadionima, izgleda da je sada red stigao i na Hrvatsku. Za dobrobit nogometa.

D.P.

NOGOMET

Dinamo prvak

Neodlučen ishod velikog hrvatskog derbija između Dinama i Hajduka (0-0) konačno je odlučio novoga – staroga prvaka Hrvatske u nogometu. Zagrebački modri, dva kola prije kraja prvenstvenog natjecanja u 1. HNL, ponovno su šampioni. Pobjedom u gostima protiv Međimurja (2-0), nogometaši Cibali osigurali su izlazak na europsku scenu i napravili jedan od najvećih sportskih rezultata u povijesti kluba.

Ostali rezultati 28. kola: Karlovac – Šibenik 0:2, Osijek – Varteks 1:1, Zadar – Lokomotiva 1:1 Slaven – Rijeka 1:1, Istra 1961 – Inter 2:0, Croatia Sesvete – Zagreb 1:4

Olić i Pranjić šampioni Njemačke

Pobjedom protiv Bochuma (3-1) nogometaši Bayern osvojili su još jedan naslov prvaka Njemačke, a dobar dio zasluga u još jedan veliki uspjeh najtrofejnijeg njemačkog kluba utkala su i dva hrvatska reprezentativca – Ivica Olić i Danijel Pranjić. Bavarci nastavljaju još na dva kolosijeka, jer ih očekuje finale nacionalnog kupa (Werder) i veliko finale Lige prvaka (Inter).

KOŠARKA

Zadar i dalje nepobjediv

Košarkaši Zadra nastavili su pobjedom protiv Cedevite (89-96) u Zagrebu niz nepobjedivosti u natjecanju A-1 lige za prvaka Hrvatske. Cibona je slavila na gostovanju u Slavanskom Brodu (108-88) i zadržala drugo mjesto na tablici. Na trećem mjestu je Cedevita s 18 bodova, dok četvrtu poziciju drži Zagreb CO s dva boda manje.

TENIS

Karlović i Škugor na Serbian Openu

Pobjedom protiv srbijanskog tenisača Dušana Lajovića (7-6, 6-4) u prvom kolu ATP Serbian Opena u Beogradu, Ivo Karlović se uspješno vratio, nakon mjesec dana pauze zbog ozljede ahilove tetive. Uspješnim nastupom u kvalifikacijama, Franko Škugor produžio se Karloviću u glavnom ždrijebu turnira koji se igra za nagradni fond od 424.950 eura.

Krajinović opravdao pozivnicu

Mladi Somborac Filip Krajinović dobio je pozivnicu organizatora drugog po redu Serbian Opena i u prvom kolu glavnog turnira igrao je protiv kvalifikanta Evgenija Donskoja iz Rusije. I zabilježio svoju prvu pobjedu na ATP touru (5-7, 7-6, 6-1).

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovađa i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Mogućnost odloženog plaćanja

DUNJA PRČIĆ, KOŠARKAŠICA PARTIZANA

Šampionski naslov u pravim rukama

Kruna velikog uloženog truda tijekom cijele sezone

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nove prvakinja Srbije u ženskoj košarci postale su igralice beogradskog Partizana, a jamačno jedna od najzaslužnijih za veliki uspjeh i osvajanje naslova ispred favoriziranih igračica Hemofarm Stade iz Vršca je i Subotičanka *Dunja Prčić*. Tijekom proteklih prvosvibanjskih praznika Dunja je posjetila rodni grad i nakon dugog i iscrpljujućeg prvenstva konačno dobila malo slobodnog vremena izvan košarkaških dvorana i teških, dramatičnih susreta, kakve su bile obje finalne utakmice doigravanja za naslov prvaka. Kao prava sportašica, ipak nije odbila naš upit za jedan »šampionski« razgovor i vrijeme koje smo joj »ukrali« od zasluženog odmora.

»Naslov prvakinja države predstavlja krunu cijeloga prvenstva u kojemu smo napravili pobjedničku seriju od 22-0, uz samo jedan poraz u cijeloj sezoni (finale kupa protiv Hemofarma). Pobjedama u oba finalna susreta doigravanja pokazali smo da možemo napraviti i taj, završni korak prema osvajanju naslova prvaka«, kaže Dunja Prčić.

POBJEDA CIJELOGA KOLEKTIVA

Iako su, prije finalne serije doigravanja za naslov ženskog prvaka u košarci, veće šanse davane ekipi iz Vršca, ŽKK Partizan je uspio pobijediti već u prva dva susreta i bez majstorice osigurati šampionsku krunu.

»Oba susreta finala bila su rezultatski tijesna i odlučivala je minimalna razlika (pola koša), ali nakon pobjede u prvom susretu na našem parketu, znali smo kako možemo iskoristiti već prvu meč loptu i pobjedom u Vršcu osigurati naslov. Druga utakmica protiv Hemofarm Stade je bila znatno teža za igrati, jer je u njoj bio veći adrenalin i naboj potencijalnog iščekivanja glede mogućnosti za veliki trijumf. Na koncu je i bilo tako, a veliki uloženi trud tijekom

Dunja i Iva Prčić

Podrška

»Iskoristila bih ovu priliku, i u ovim radosnim trenucima zahvalila cijeloj mojoj obitelji koja je svih proteklih godina mog aktivnog bavljenja košarkom uvijek bila uz mene, a posebno mojoj sestri i dugogodišnjoj suigračici Ivi, koja je bila uz mene i u najtežim trenucima moje igrачke karijere.

cijele sezone, uz ogromnu borbenost i ispoljenu igrачku energiju, te rezultatsku agresivnost, donio je najljepšu moguću satisfakciju u trenutku podizanja pobjedničkog pokala namijenjenog najboljoj momčadi u Srbiji. Istaknula bih još i fascinantno samopouzdanje, sjajne međuljudske odnose u ekipi i odlučno ozračje u cijelom kolektivu na čelu s trenericom *Marinom Maljković*.

IGRAČKI UČINAK

Podsjetimo, Dunja Prčić je u Partizan stigla iz Crvene zvezde, najvećeg rivala na ovim prostorima.

»Odlično sam primljena u Partizan, unatoč činjenici da sam došla iz Zvezde, i željela bih naglasiti kako su uvjeti u mom nekadašnjem klubu bili bolji, ali jednostavno nije bilo ovako pozitivnog

ozračja koje je vladalo tijekom cijele protekle sezone u redovima 'crno-bijelih'. U pogledu moje uloge u ekipi, ona se zasnivala na odrđivanju svih zadataka koji se odnose na ulogu beka (dvica ili triica u ekipi), što je i moje prirodno mjesto otkada se bavim aktivno košarkom. Od mene se očekivalo da budem nositeljica igre, uz naglašene obrambene zadatke i ja sam sve to nastojala makimalno ispuniti u svakoj odigranoj utakmici«.

REPREZENTACIJA

Odlične igre tijekom cijeloga prvenstva, i konačno šampionski naslov, jamačno su najbolja preporuka za poziv u državnu reprezentaciju.

»Tijekom proteklih godina doživjela sam dosta nepravdi i izostanak poziva u reprezentativnu selekciju, ali moj odnos prema državnoj vrsti je ostao nepromijenjen i smatram velikom čašću igranje u najboljoj državnoj selekciji. Vjerujem kako će sada ta nepravda biti ispravljena i da ću biti na popisu sljedećeg reprezentativnog selektiranja.

STUDIJ, ODMOR,

Uz iznimno dobre sportske rezultate Dunja Prčić je i odlična studentica na Fakultetu sporta i tjelesnog odgoja.

»Ostala su mi još četiri ispita na DIF-u, i vjerujem kako ću ih 'počistiti' već do lipnja, a potom slijedi upis mastera za 5. godinu. Što se tiče odmora, za sada smo na pauzi do 15. svibnja kada ćemo još dva tjedna nastaviti s treninzima, a onda će se ovisno o programu reprezentativne vrste vidjeti daljnji nastavak priprema za novu sezonu. Nažalost, zbog brojnih obveza na fakultetu i u klubu, rijetko imam prilike doći doma u Suboticu – jednom u dva mjeseca, i zato sam radosna što sam imala priliku ove svibanjske praznike provesti skupa s mojom obitelji.

**PETAK
7.5.2010.**

05.50 - Najava programa
05.55 - Trenutak spoznaje
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.15 - Putovanja željeznicom, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Moj grijeh, telenovela
13.20 - McLeodove kćeri 6
14.10 - Vijesti
14.40 - Glas domovine
15.05 - Drugo mišljenje
15.35 - Znanstvena petica
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.50 - Iza ekrana
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tito, dokumentarno-igrana serija
21.05 - Ciklus novog hrvatskog filma: Vjerujem u anđele
22.50 - Lica nacije
23.45 - Vijesti
00.00 - Poslovne vijesti
00.15 - Posebni dodaci, emisija o filmu
01.10 - Zvezdane staze: Enterprise 2, serija
01.55 - Žuta boja oprosta, portorikansko-američki film
03.30 - Vip Music Club LP
05.30 - Moj grijeh, telenovela

06.45 - Najava programa
06.50 - Žderonja, crtana serija
07.10 - Garfield I
07.35 - TV vrtić: Mlijeko
07.45 - Tajni dnevnik patke Matilde: Naočale
--- - Zauvijek prijatelji: Piroman
--- - Brum: Brum u grmlju
08.10 - Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
08.35 - Dvorac igračaka, serija
09.00 - Daleko od doma, serija
09.25 - Zabavni program
10.00 - Sudamja, prijenos
12.30 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13.30 - Prijatelji 10, serija
13.50 - Moja žena i djeca 4

14.10 - Pet zvjezdica, serija
14.55 - Kod Ane
15.10 - Puni krug
15.25 - Izazovi: La Loca Girl, nizozemski dok. film za mlade
15.40 - TV vrtić: Mlijeko
15.50 - Tajni dnevnik patke Matilde: Naočale
--- - Zauvijek prijatelji: Piroman
--- - Brum: Brum u grmlju
16.15 - Zvezdane staze: Enterprise 2, serija
17.05 - Posebni dodaci, emisija o filmu
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.50 - Crtani film
19.25 - Serija za mlade
20.15 - Čarolija 10, serija
21.10 - Muškarci na stablima, serija
21.55 - Vijesti na Drugom
22.10 - Posmuli anđeo, serija
23.45 - Sevdah u Lisinskom, snimka koncerta
01.00 - Kraj programa

06:10 Naši najbolji dani, serija
07:00 Jackie Chan, crtana serija
07:30 Tomica i prijatelji, crtana serija
07:45 Fifi i cvjetno društvo
08:00 Bumba, crtana serija
08:10 Odavde do vječnosti, serija
10:10 Magična privlačnost, serija
11:10 IN magazin
12:00 Farma, reality show
13:00 Provjereno, magazin
14:00 Odavde do vječnosti, serija
16:00 Magična privlačnost, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:20 Naša mala klinika, serija
18:15 IN magazin
18:50 Upitnik, kviz
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Farma uživo, reality show
22:20 Face s faksa, igrani film
23:55 Plaćenik, igrani film
01:35 Vidoviti Milan, tarot show
02:35 Čovjek od pruća, film
04:25 Face s faksa, igrani film
05:50 Kraj programa

06.40 Miffy, animirana serija
06.55 YooHoo i prijatelji, animirana serija
07.10 Looney Tunes
07.35 RTL ritam zona - Urban, glazbena emisija

09.55 Kralj Queensa, humoristična serija
10.25 Pod istim krovom, humoristična serija
11.10 Raymond, humoristična serija
11.40 Bibin svijet, humoristična serija
12.10 Ekkluziv, magazin
12.30 Večera za 5, lifestyle emisija
13.20 Najljepši urok, telenovela
14.10 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
15.45 Cobra 11, kriminalistička serija
16.35 Kralj Queensa, humoristična serija
17.05 Pod istim krovom, humoristična serija
17.30 Raymond, humoristična serija
18.00 Bibin svijet, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.10 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show uživo
22.00 Divlje sestre, igrani film, humorna drama (1. dio)
23.00 Hrvatska traži zvijezdu - odluka, glazbeni show uživo
23.30 Divlje sestre, igrani film, humorna drama (2. dio)
00.30 Vijesti
00.40 Maverick, igrani film, vestern komedija
02.45 Astro show, emisija uživo

**SUBOTA
8.5.2010.**

06.15 - Najava programa
07.00 - Znanstvena petica
07.30 - Iza ekrana
08.00 - Vijesti
08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Destry Rides Again, američki film
09.45 - Skica za portret
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Kućni ljubimci
10.50 - Veterani mira
12.00 - Dnevnik
12.30 - Moj grijeh, telenovela
13.20 - Prizma
14.05 - Duhovni izazovi
14.35 - Reporteri
15.45 - Euromagazin
16.20 - Vijesti
16.30 - Kulturna baština: Labin - grad rudara
16.45 - Palčica, film

17.15 - Eko zona
17.45 - Svirci moji, glazbena emisija
18.30 - Luda kuća 5, humoristična serija
19.07 - Tajni dnevnik patke Matilde
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Šibenik: 2. Porin jazz&classic, prijenos
21.50 - Vijesti
22.05 - Vijesti iz kulture
22.15 - Mamutica, serija
23.10 - Filmski vikend s Nicole Kidman: Moulin Rouge, film
01.20 - Filmski maraton: Zauvijek neženja, film
03.00 - Filmski maraton: Obasjani vatrom, film
04.45 - Palčica, dokumentarni film
05.15 - Moj grijeh, telenovela

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
07.20 - Najava programa
07.25 - Vrijeme je za Disneyja: 101 dalmatinac
07.50 - Vrijeme je za Disneyja: Moji prijatelji Tigar i Pooh
08.15 - TV vrtić
08.25 - Danica: Danica i prašćić
08.30 - Ninin kutak
08.35 - Čarobna ploča
08.50 - Pripovjedač
09.15 - Navrh jezika
09.25 - Izazovi: La Loca Girl, film za mlade
09.40 - Kokice
10.10 - Ton i ton 1 (5.)
10.25 - Ni da ni ne
11.25 - Briljanteen
12.10 - Majstori svirači: Koncert u Požegi
12.45 - Hrvatski pisci na TV ekranu - Ivan Slamnig: Profesor latinskoga
13.15 - 4 zida
13.55 - Barcelona: Kvalifikacijski trening F1 za Veliku nagradu Španjolske, prijenos
15.20 - Četiri prijatelja, američki
17.05 - Veliki prirodni događaji, serija
18.00 - Zadar: Susret hrvatske katoličke mladeži
19.45 - Tuđinci u Americi, humoristična serija
20.10 - HNL: Šibenik - Dinamo, prijenos
22.05 - Volim nogomet
23.05 - Sportske vijesti
23.20 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
00.00 - Povijest Svjetskih

**HRTI 9.5.2010. 17:35
LIJEPOM NAŠOM
NASLOV EPIZODE:
ČAČINCI I. DIO**

Na početku 1. emisije Lijepom našom snimljene u Čačincima, u Virovitičko-podravskoj županiji, splet slavonskih plesova izvest će KUD 'Čačinci'. Zatim nastupaju i izvođe: KUD Slovaka 'Miljevci' - slovački plesovi, humoristi Did' Tunjo i bač' Roka iz Otoka, MPS 'Crkvari', Čačinački tamburaši - 'Slavonac sam', Dyako + 'Đakovčanke' - 'Praskozorje', Slavonski bečari - 'Kapo moja pode-rana', Mladi dukati - 'Tamburica od javora suva', Podravski muži-kaši - 'Pokraj Drave', Željko Sesvečan i Podravski muži-kaši - 'Idem selom za mnom tambura-

nogometnih prven-stava: 1970. Meksiko

01.00 - Noć u kazalištu - J.P.Kamov: Mamino srce

02.40 - Kraj programa

06:10 Legenda o tri muškarca, igrani film
07:55 Dora istražuje, crtana serija
08:20 Timmy Time, crtana serija
08:35 Jagodica Bobica, crtana serija
09:00 U slučaju frke, serija
09:30 Dodir s neba, serija
10:30 Frikovi, serija
11:30 Čarobnice, serija
12:30 Legenda o tri muškarca, igrani film
14:30 Farma, reality show
16:55 Vijesti
17:05 August Rush, igrani film
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Muškarac u kući, igrani film
21:45 Ubojica, igrani film
23:35 Nevidljivi ubojica, igrani film
01:20 Vidoviti Milan, tarot show
02:20 Zločinačka veza, igrani film
03:50 August Rushw, igrani film
05:40 Čarobnice, serija
06:30 Frikovi, serija
07:15 Kraj programa

07.15 Miffy, animirana serija
08.00 2 glupa psa, crtana serija
08.25 Bakugan, crtana serija
08.50 Bikeri s Marsa, crtana

ši, Slavonski dukati - „Šokac“, Renata Holi i Slavonski dukati - „Srce od šećera“, Stjepna Jeršek Štef i Slavonski dukati - „Sve poštivam, svoje uživam“ i „Ne daj, Slavonijo“, Krunoslav Kićo Slabinac i Slavonski dukati - „Nije meni važno mati“ i „Svatovac“.

Trajanje: 57 min.

Autor: Branko Uvodić

Redatelj: Vladimir Košćević

Producent: Darko Vulić

Urednik: Branko Uvodić

serija
09.15 Skrivena poruke, humoristična serija
09.55 Put u El Dorado, animirani film
11.35 Dunston u hotelu, igrani film, komedija
13.10 Avioni, vlakovi i auto mobilni, komedija
14.50 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
17.25 Zvijezde Ekstra: 15 naj seksi tijela, emisija
18.30 Vijesti
19.05 Ljubav je na selu, doku mentarna sapunica
20.00 Za sve je kriva svekrva, igrani film
21.50 Ključ tajni, igrani film, horor
23.40 TV premijera: Specijalni izvještaj, igrani film
02.05 Astro show

**NEDJELJA
9.5.2010.**

05.50 - Eko zona
06.20 - Glas domovine
07.00 - Euromagazin
07.30 - Duhovni izazovi
08.00 - Vijesti
08.10 - Simfonijski orkestar i Zbor HRT-a pod ravnanjem Tončija Bilića izvode djela Franza Schuberta
09.25 - Opera box
10.00 - Vijesti
10.20 - Monk 6, serija
11.05 - Monk 6, serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.45 - Vijesti
16.00 - Podstanarka, američki

film
17.35 - Lijepom našom: Čačinci
18.35 - U istom loncu, kulinarski show
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
21.50 - Paralele
22.25 - Vijesti
22.40 - Vijesti iz kulture
22.50 - Filmski vikend s Nicole Kidman: Rođenje, film
00.30 - Monk 6, serija
01.15 - Monk 6, serija
02.30 - Skica za portret
02.45 - Lijepom našom: Čačinci
03.40 - U istom loncu, kulinarski show
04.20 - Plodovi zemlje
05.10 - Split: More

06.35 - Najava programa
06.40 - Zgode Toma i Jerryja, crtana serija
07.05 - Paulino ljeto, serija za djecu
07.30 - Regina, kanadsko-islandski film
09.00 - Prijatelji
10.00 - Nora Fora, TV igra za djecu
10.50 - Portret mjesta i Crkve - Dubrava (kod Šibenika)
11.00 - Dubrava (kod Šibenika): Misa
12.00 - Biblija
12.15 - Međunarodni turnir standardnih i latino-američkih plesova
13.25 - Studio F1
13.50 - Barcelona: F1 za Veliku nagradu Španjolske, prijenos
15.40 - Studio F1
16.00 - Olimp - sportska emisija
17.25 - Košarka, PH: Zagreb - Zadar, prijenos
19.15 - Olimp - sportska emisija
19.30 - Magazin LP
20.05 - Doctor Dolittle 2, film
21.35 - Sportske vijesti
21.50 - Garaža
22.25 - Povijest Svjetskih nogometnih prvenstava: 1974. Njemačka
23.30 - Dobro ugođena večer: Dnevnik nestalog
00.30 - Transfer
01.00 - Kraj programa

07.20 Dodir s neba, serija
08.20 Dora istražuje
08.45 Timmy Time
09.00 Jagodica Bobica
09.25 Ulica sjećanja, serija
10.25 Automotiv, auto-moto magazin
10.55 Magazin Lige prvaka
11.25 Novac, business magazin
11.55 Zbogom, bivši, serija
12.55 Žene američkih vojnika, serija
13.55 Rajski odmor, film
15.20 Frajeri s plaže, film
17.15 Vijesti
17.25 Muškarac u kući, film
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Farma, reality show
21.00 Posejdon, igrani film
22.50 Red Carpet, showbiz magazin
00.10 Televizijska posla, serija
00.40 Ubojica, igrani film
02.15 Frajeri s plaže, film
03.55 Red Carpet, showbiz magazin
05.05 Automotiv, auto-moto magazin
05.30 Novac, business magazin
05.55 Televizijska posla, serija
06.20 Kraj programa

06.40 Skrivena poruke, humoristična serija
07.10 Miffy, animirana serija
07.50 2 glupa psa, crtana serija
08.15 Bakugan, crtana serija
08.40 Bikeri s Marsa, crtana serija
09.05 Rat u kući, humoristična serija (dvije epizode)
10.15 Jedna od dečijih, humoristična serija
10.40 James Bond 007: U službi Njezina Veličanstva, igrani film
13.15 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
13.45 Columbo: Počivala u miru, gđo. Columbo
15.35 Discovery: Preživjeti divljinu - Namibija, film
16.35 Proslava zgoditka
16.55 Premier liga, prijenos
19.05 Vijesti
19.40 Ekkluziv, magazin
20.00 Na rubu divljine, igrani film, avanturistički
22.00 CSI: Miami, kriminalistička serija
22.50 Zakon braće, kriminalistička serija (dvije epizode)
00.35 TV premijera: Ključ tajni, igrani film, horor

**PONEDJELJAK
10.5.2010.**

05.40 - Najava programa
05.45 - Mir i dobro
06.15 - Drugo mišljenje
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca, telenovela
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Putovanja željezničara, serija
11.10 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Dnevnik
12.32 - Moj grijeh, telenovela
13.20 - McLeodove kćeri 6, serija
14.10 - Vijesti s prijevodom za gluhe
14.40 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
15.35 - Direkt
16.10 - Hrvatska uživo
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.10 - Škrinja: Klinčec u vulkanu
21.05 - Potrošački kod
21.40 - Putovanje naših predaka, dokumentarna serija
22.40 - Otvoreno
23.35 - Vijesti
23.50 - Poslovne vijesti
23.55 - Vijesti iz kulture
00.05 - Na rubu znanosti
01.00 - Zvezdane staze: Enterprise 2, serija
01.45 - Pet zvjezdica, serija
02.30 - Dr. House 5, serija (12)
03.15 - P.D.James: Varke i čežnje, serija
04.00 - Skica za portret
04.05 - Dokumentarna serija
04.35 - Potrošački kod
05.05 - Moj grijeh, telenovela

06.50 - Žderonja, crtana serija
07.10 - Trolovi, crtana serija
07.35 - TV vrtić: Kazališna predstava
-- -- - Brlag: Koza
-- -- - Nogalo: Teška ljubav
07.53 - Čarobna ploča - učimo engleski
08.10 - Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
08.35 - Dvorac igračaka, serija za djecu

09.00 - Daleko od doma, serija za djecu
09.25 - Zabavni program
10.00 - Sutkinja Amy 6, serija
10.45 - Karo, austrijski film
12.20 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
13.00 - Morske orgulje, dokumentarni film
13.30 - Prijatelji 10, humoristična serija
14.15 - Pet zvjezdica, serija
15.00 - Kod Ane
15.15 - Ton i ton 2 (2/10)
15.30 - Kad umjetnost govori
15.45 - TV vrtić: Kazališna predstava
-- -- - Brlag: Koza
-- -- - Nogalo: Teška ljubav
16.03 - Čarobna ploča - učimo engleski
16.20 - Zvezdane staze: Enterprise 2, serija
17.05 - Na rubu znanosti
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.50 - Otkad si otišao 2, humoristična serija
19.20 - Johnny Bravo, crtana serija
19.45 - Garfield 1, crtana serija
20.15 - TV Bingo Show
21.10 - TračERICA, serija
22.00 - Vijesti na Drugom
22.15 - Dr. House 5, serija
23.05 - Control, britanski film
00.40 - P.D.James: Varke i čežnje, serija
01.25 - Kraj programa

06.10 Naši najbolji dani, serija
07.00 Jackie Chan, crtana serija
07.30 Tomica i prijatelji, crtana serija
07.45 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
08.00 Bumba, crtana serija
08.10 Odavde do vječnosti, serija
10.10 Magična privlačnost, serija
11.10 IN magazin
12.00 Farma, reality show
13.00 Najbolje godine, serija
14.00 Odavde do vječnosti, serija
16.00 Magična privlačnost, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Naša mala klinika, serija
18.15 IN magazin
18.50 Upitnik, kviz
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Najbolje godine, serija
21.00 Farma, reality show
22.00 Navy CIS, serija
23.05 Večernje vijesti
23.20 Heroji, serija

00:20 Seinfeld, serija
 00:50 Bračne vode, serija
 01:20 Začarani, serija
 02:20 Ezo TV, tarot show
 03:20 Rajski odmor, film
 04:40 Seinfeld, serija
 05:05 Bračne vode, serija
 05:30 IN magazin
 06:05 Kraj programa

06.05 Miffy, animirana serija
 06.25 YooHoo i prijatelji
 06.40 Looney Tunes
 07.00 RTL ritam zona - Pop hitovi, glazbena emisija
 09.25 Kralj Queensa, serija
 09.50 Pod istim krovom, humoristična serija
 10.35 Raymond, serija
 11.05 Bibin svijet, serija
 11.35 Ekkluziv, magazin
 12.30 Večera za 5
 13.20 Najljepši urok
 14.10 Drugo lice
 15.45 Cobra 11, serija
 16.35 Kralj Queensa, serija
 17.05 Pod istim krovom, serija
 17.30 Raymond, serija
 18.00 Bibin svijet, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Večera za 5
 20.00 Američki ninja 4: Uništenje, film
 21.50 Poštena igra, igrani film
 23.30 Vijesti
 23.45 Vatrene dečki, dramska serija (dvije epizode)
 01.20 Astro show, emisija uživo

**UTORAK
11.5.2010.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Putovanja željeznicom
 11.10 - James Martin u Bretanji, serija
 11.40 - Kulturna baština: Labin - grad rudara
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - McLeodove kćeri 6, serija
 14.10 - Vijesti
 14.40 - Među nama
 15.35 - Jalba, jalba - emisija

pučke i predajne kulture
 16.10 - Hrvatska uživo
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Na rubu, dokumentarni film
 22.20 - Zlatni ključ, reportaža
 22.45 - Otvoreno
 23.40 - Vijesti
 23.55 - Poslovne vijesti
 00.00 - Vijesti iz kulture
 00.10 - Drugi format
 01.05 - Zvezdane staze: Enterprise 2, serija
 01.50 - Pet zvjezdica, serija
 02.35 - Zločinački umovi 3, serija
 03.20 - P.D.James: Varke i čežnje, serija
 04.05 - P.D.James: Varke i čežnje, serija
 04.50 - Skica za portret
 05.05 - Moj grijeh, telenovela

06.50 - Najava programa
 06.55 - Žderonja, crtana serija
 07.15 - Trolovi, crtana serija
 07.40 - TV vrtić: Sama u vrtiću
 -- -- - Danica: Danica i magarčić
 -- -- - Gusarske priče: Debela stvar
 -- -- - Profesor Baltazar: Alfred, noćni čuvar
 08.10 - Silvestrovi i Čičijevi tajne, crtana serija
 08.35 - Dvorac igračaka, serija za djecu
 09.00 - Daleko od doma, serija za djecu
 09.25 - Zabavni program
 10.00 - Sutkinja Amy 6, serija
 10.45 - Velik i dlakav, američki film
 12.20 - Metallica Specijal
 12.45 - Dokuteka
 13.25 - Povratak na novo, humoristična serija
 13.45 - Moja žena i djeca 4, humoristična serija
 14.10 - Pet zvjezdica, serija
 14.55 - Kod Ane
 15.10 - Koga briga?
 15.40 - TV vrtić: Sama u vrtiću
 -- -- - Danica: Danica i magarčić
 -- -- - Gusarske priče: Debela stvar
 -- -- - Profesor Baltazar: Alfred, noćni čuvar
 16.15 - Zvezdane staze: Enterprise 2, serija
 17.05 - Drugi format
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.50 - Otkad si otišla 2, humoristična serija
 19.20 - Johnny Bravo, crtana

serija
 19.45 - Garfield 1, crtana serija
 20.10 - Nepokoreni grad: Čovjek u sjeni, serija
 21.40 - Zločinački umovi 3, serija
 22.30 - Faulty Towers 2, humoristična serija
 23.05 - P.D.James: Varke i čežnje, serija
 23.50 - P.D.James: Varke i čežnje, serija
 00.35 - Metallica Specijal
 01.00 - Kraj programa

06:10 Naši najbolji dani, serija
 07:00 Jackie Chan, serija
 07:30 Tomica i prijatelji
 07:45 Fifi i cvjetno društvo
 08:00 Bumba, crtana serija
 08:10 Odavde do vječnosti
 10:10 Magična privlačnost
 11:10 IN magazin
 12:00 Farma, reality show
 13:00 Najbolje godine, serija
 14:00 Odavde do vječnosti
 16:00 Magična privlačnost
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:20 Naša mala klinika, serija
 18:15 IN magazin
 18:50 Upitnik
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Najbolje godine, serija
 21:00 Farma, reality show
 22:00 Lažljivac, igrani film
 23:45 Večernje vijesti
 00:00 Seinfeld, serija
 00:30 Bračne vode, serija
 01:00 Začarani, serija
 01:55 Ezo TV, tarot show
 02:55 Čudni likovi, igrani film
 04:25 Seinfeld, serija
 04:50 Bračne vode, serija
 05:15 IN magazin
 05:55 Kraj programa

06.45 Miffy, animirana serija
 07.05 YooHoo i prijatelji
 07.20 Looney Tunes
 07.40 RTL ritam zona - Priča o..., glazbena emisija
 08.40 RTL ritam zona - Top 40 domaći, glazbena emisija
 09.55 Kralj Queensa, serija
 10.25 Pod istim krovom, serija
 11.10 Raymond, serija
 11.40 Bibin svijet, serija
 12.10 Ekkluziv, magazin
 12.30 Večera za 5
 13.20 Najljepši urok
 14.10 Drugo lice
 15.45 Cobra 11, serija
 16.35 Kralj Queensa, serija
 17.05 Pod istim krovom, serija
 17.30 Raymond,
 18.00 Bibin svijet, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin

19.10 Večera za 5
 20.00 Hrvatska traži zvijezdu - Magazin, glazbeni show
 21.00 Ljubav je na selu, doku mentarna sapunica
 22.05 Moje prvo vjenčanje, igrani film
 00.00 Vijesti
 00.10 Vatrene dečki, dramska serija (dvije epizode)
 01.50 Astro show, emisija uživo

**SRIJEDA
12.5.2010.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Šareni planet serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.32 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - McLeodove kćeri 6, serija
 14.10 - Vijesti
 14.40 - Riječ i život, religijski program
 15.35 - Alpe Dunav Jadran
 16.10 - Hrvatska uživo
 17.35 - Najslabija karika, kviz
 18.15 - Kod Ane
 18.30 - Dolina sunca
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - A sad u Europu!
 21.00 - Dossier.hr
 21.50 - Proces
 22.30 - Otvoreno
 23.25 - Vijesti
 23.40 - Poslovne vijesti
 23.45 - Vijesti iz kulture
 23.55 - e-Hrvatska
 00.30 - Znanstvene vijesti
 00.50 - Zvezdane staze: Enterprise 2, serija
 01.35 - P.D.James: Varke i čežnje, serija
 02.20 - Prekid programa
 04.35 - Alpe Dunav Jadran
 05.05 - Moj grijeh, telenovela

06.55 - Žderonja, crtana serija
 07.15 - Trolovi, crtana serija
 07.40 - TV vrtić: Avion
 -- -- - Ninin kutak: Zmija marioneta
 -- -- - Vitaminix: Grožđe
 -- -- - Luckaste pačje pusto lovine: Pingova tajna
 08.10 - Silvestrovi i Čičijevi

tajne, crtana serija
 08.35 - Dvorac igračaka, serija za djecu
 09.00 - Daleko od doma, serija za djecu
 09.25 - Zabavni program
 10.00 - Sutkinja Amy 6, serija
 10.45 - Strani igrani TV film
 13.50 - Povratak na novo, humoristična serija
 14.10 - Moja žena i djeca 4, humoristična serija
 14.30 - Kod Ane
 14.45 - Koga briga?
 15.15 - TV vrtić: Avion
 -- -- - Ninin kutak: Zmija marioneta
 -- -- - Vitaminix: Grožđe
 -- -- - Luckaste pačje pusto lovine: Pingova tajna
 15.50 - Zvezdane staze: Enterprise 2, serija
 16.40 - e-Hrvatska
 17.15 - Znanstvene vijesti
 17.35 - Vijesti na Drugom
 17.55 - Košarka, PH: Cibona - Zadar, prijenos
 19.45 - Garfield 1, serija
 20.15 - Nogomet, EL - emisija
 20.35 - Hamburg: EL, nogo met - finale, prijenos
 22.35 - Nogomet, EL - emisija
 22.55 - Vijesti na Drugom
 23.10 - P.D.James: Varke i čežnje, serija
 00.00 - P.D.James: A Certain Justice, serija
 00.45 - Kraj programa

06:10 Naši najbolji dani, serija
 07:00 Jackie Chan, serija
 07:30 Tomica i prijatelji, serija
 07:45 Fifi i cvjetno društvo
 08:00 Bumba, crtana serija
 08:10 Odavde do vječnosti, serija
 10:10 Magična privlačnost, serija
 11:10 IN magazin
 12:00 Farma, reality show
 13:00 Najbolje godine, serija
 14:00 Odavde do vječnosti, serija
 16:00 Magična privlačnost, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:20 Naša mala klinika, serija
 18:15 IN magazin
 18:50 Upitnik, kviz
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Najbolje godine, serija
 21:00 Farma, reality show
 22:00 Privatna praksa, serija
 23:05 Večernje vijesti
 23:20 Nestali, serija
 00:20 Seinfeld, serija
 00:50 Bračne vode, serija
 01:20 Začarani, serija
 02:20 Ezo TV, tarot show
 03:20 Lažljivac, igrani film
 04:50 Seinfeld, serija

05:15 Bračne vode, serija
05:40 IN magazin
06:10 Kraj programa

06.40 Miffy, animirana serija
06.55 YooHoo i prijatelji
07.10 Looney Tunes, serija
07.35 RTL ritam zona - Retro, glazbena emisija
09.55 Kralj Queensa, serija
10.25 Pod istim krovom, serija
11.10 Raymond, serija
11.40 Bibin svijet, serija
12.10 Ekkluziv, magazin
12.30 Večera za 5
13.20 Najljepši urok
14.10 Drugo lice
15.45 Cobra 11, serija
16.35 Kralj Queensa, serija
17.05 Pod istim krovom, serija
17.30 Raymond, serija
18.00 Bibin svijet, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.10 Večera za 5
20.00 CSI: NY, serija
21.00 Mentalist, serija
21.55 Put osвете, kriminalistička serija
22.45 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
23.45 Vijesti, informativna emisija
23.55 Vatrene dečci, dramska serija (dvije epizode)
01.40 Astro show, emisija uživo

ČETVRTAK
13.5.2010.

05.50 - Najava programa
05.55 - Riječ i život, religijski program
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.15 - Šareni planet, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Moj grijeh, telenovela
13.20 - McLeodove kćeri 6, serija
14.10 - Vijesti
14.40 - Trenutak spoznaje
15.35 - Saša, dokumentarni film
16.10 - Hrvatska uživo
16.20 - Hrvatska uživo
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Dome, slatki Dome - humoristična serija
21.50 - Pola ure kulture
22.25 - Otvoreno
23.20 - Vijesti
23.35 - Poslovne vijesti
23.40 - Vijesti iz kulture
23.50 - Vrijeme za knjigu
00.20 - Zvezdane staze: Enterprise 2, serija
01.05 - Pet zvjezdica, serija

01.50 - Zakon i red: Zločinačke nakane 3, serija
02.35 - Oprah show
03.20 - Colourful Planet dokumentarna serija
04.10 - Saša, dokumentarni film
04.40 - Pola ure kulture
05.05 - Moj grijeh, telenovela

06.50 - Najava programa
06.55 - Žderonja, crtana serija
07.15 - Trolovi, crtana serija
07.40 - TV vrtić: Mađioničari
-- -- - Danica: Danica i kameleon
-- -- - Profesor Baltazar: Duga pro. Baltazara
-- -- - Matylda: Proročica
08.10 - Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija
08.35 - Dvorac igračka, serija za djecu
09.00 - Daleko od doma, serija za djecu
09.25 - Zabavni program
10.00 - Sutkinja Amy 6, serija
10.45 - Strani igrani TV film
13.30 - Povratak na novo, humoristična serija
13.50 - Moja žena i djeca 4, humoristična serija
14.15 - Pet zvjezdica, serija
15.00 - Kod Ane
15.15 - Kokice
15.45 - TV vrtić: Mađioničari
-- -- - Danica: Danica i kameleon
-- -- - Pro. Baltazar: Duga pro. Baltazara
-- -- - Matylda: Proročica

16.20 - Zvezdane staze: Enterprise 2, serija
17.05 - City Folk: Helsinki
17.30 - Vrijeme za knjigu
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.50 - Otkad si otišla 2, humoristična serija
19.20 - Johnny Bravo, serija
19.45 - Garfield 1, serija
20.10 - HNL, prijenos
22.05 - Volim nogomet
23.40 - Vijesti na Drugom
23.55 - Zakon i red: Zločinačke nakane 3, serija
00.45 - Glazbeni program za mlade
02.45 - Kraj programa

06:10 Naši najbolji dani, serija
07:00 Jackie Chan, serija
07:30 Tomica i prijatelji, serija
07:45 Fifi i cvjetno društvo
08:00 Bumba, crtana serija
08:10 Odavde do vječnosti
10:10 Magična privlačnost
11:10 IN magazin
12:00 Farma, reality show
13:00 Najbolje godine, serija
14:00 Odavde do vječnosti
16:00 Magična privlačnost
17:00 Vijesti Nove TV
17:20 Naša mala klinika, serija
18:15 IN magazin
18:50 Upitnik, kviz
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
21:00 Farma, reality show
22:00 Provjereno, magazin
23:05 Večernje vijesti
23:20 Nestali, serija

00:20 Seinfeld, serija
00:50 Bračne vode, serija
01:20 Začarani, serija
02:20 Ezo TV, tarot show
03:20 Perike, šljokice i perje
04:55 Seinfeld, serija
05:20 Bračne vode, serija
05:45 Kraj programa
06:45 Miffy, animirana serija
07:05 YooHoo i prijatelji
07:20 Looney Tunes, serija
07:40 RTL ritam zona - Dalmatinski libar

08.40 RTL ritam zona - Top 40 strani, glazbena emisija
09.55 Kralj Queensa, serija
10.25 Pod istim krovom, serija
11.10 Raymond, serija
11.40 Bibin svijet, serija
12.10 Ekkluziv, magazin
12.30 Večera za 5
13.20 Najljepši urok
14.10 Drugo lice
15.45 Cobra 11, serija
16.35 Kralj Queensa, serija
17.05 Pod istim krovom, serija
17.30 Raymond, serija
18.00 Bibin svijet, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.10 Večera za 5
20.00 CSI: Miami, serija
21.00 Uvod u anatomiju
22.45 Kućanice, serija
23.45 Vijesti
23.55 CSI: NY, serija
00.45 Mentalist, serija
01.40 Astro show
02.40 Zaboravljeni slučaj, serija

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se subotom u 16,30 a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom u 16 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom od 14,35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kultuma povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • 'Stazama agrara' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 'Omladinska emisija', narodna glazba
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

www.kviskotehka.hr

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
IMENI	KOMPRORIS KADA SU SVI ZAGOVORILI PROJ.	SPRATNO NOVA PROJEKTOVANJE	TRJESLAC	DOJ...MI	ITELNI ALPHONSO	NORTH NORTH- EAST	FRANK Z	SUSLO IZ PREDELA	NAJOMNI SARAJEVO	ANGELINA JOULF	BUCH WID	GRAD I POVRATA U ITALIJU	MONIKA ZLATNA FRANCA SA	
LUPPI PLAVI LEPPI														
PROZOR DUBO CHARLESA SALEDELA RITA														
PROJEKTOVANJE AUTO MATION EXPORT				BRISTOL NORTH INDIAN EVA GEMALDI			DAN HOLDE STADU RAZVOJA		DUGOVI GLODWARD MONSTAP LIT					
MAŠA PLI VROĆA BEZ NOGE SMA						FOOTER PAPERA ELESPA DELA, BUS					LAURENCE QUWER SLAMSKI LICENCI			
CHARLES SUDAN I GRANTLEY JONES						ANNA OJA LAVARINA			"AMERICAN AIRLINES" CONVEN IZ GOSPOD KOTARA				PERMO RUSA I BUGARIA	
LUPPI LUPPI				BRONNA LAZINA GRACON JOHNT				NJE REDATELI BAURO SHARKOVIC DEVO						
MAJANJE SLOVO		ENRI GEMO OKATA MORONA BUSA, DEAN			TEL REDATELI PER SLOVO PUNAVICA STIPKOVIC									
DIO NOGE U PRISTAJU							SPARIS KAMEN INTELEKT							
NAŠ KAC BECHER ZA TRILAZER RE			POŠTATI U HODU VORAL PR LAVICA BLADEN									ITALIA CIN DUBO		
PII NAGIV ZA NAK FORSTAL BENJA											WIE OLUM DA POCINA GOSANI			
ESKIMERA NOSTROVNA S KAPU LACOM KROVOM							TEMSKI KOSPERA SA KLAUS DANETNIC PI STE							
REKMA STONICA		DONALD TRUMP MAYRA KROVANI PROZORA			MOJ LUYE BRAT TV NOVA NARKA KLESC					"AUTOMAT SRA TEL CENTRALA" KONTO ILI FARTURA				
BARBARA SILANTIC				GORNJI DIO KUĆE ČOVJEK IZ STARE SKULJE					ROBERT DUNALL SLAPINA			AUSTRIA ČOVJEK SA ZELJENOG OTOKA		
LETOVA LEŽE NA HEBRI						SKULPTORI SKAMPIU DEANO GULA							CINA SUNARSKO AFRICA	
ŽNALCI U ELEKTRO NICI														
UPSONICA 10 SKAMPI ZA TEKS TOVNI PRILOGE														
A. I.			NA TAL NAGIV					IVKA MISKA MARTINO VIC (LOVNA KONAC)						

© 2000 Blackwell Science Ltd, *Journal of Internal Medicine* 247: 359–365

WISSENSCHAFTLICHE VEREINIGUNGEN